

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter volja po pošti prejemati na avstro-ogrske dežele na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 90 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hoče sam poslati, plača na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele velike več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez izdane vpeljavitve naročnine se ne obra. — Za ostanila se plačuje od petdesetega peti-vrata po 12 h, če se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h. Če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Kneževih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst., upravljalstvo pa v pritličju. — Upravljalstvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljalstva telefon št. 35.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.

(Napisal dr. Konrad Vodusek.)

I.

Dne 30. novembra t. l. so priobčili uradni časniki „Osservatore Triestino“, „Laibacher Zeitung“ in „Avvisatore Dalmato“, torej sami jako in zelo čitani listi, med drugimi inserati na prav neugleden način, da se dne 29. decembra t. l. vrše dopolnilne volitve za predstojništvo ter dveh prisednikov in šestero namestnikov za razsodišče tržaške delavske zavarovalnice.

„Slovenski Narod“ je prinesel preteklo soboto v podobi uvodnega članka iskren poziv na vso slovensko javnost, da naj se pri tej priliki zavzamejo vsi poklicani činitelji in da naj se skuša pridobiti zopet slovenska večina v tej zavarovalnici. Kakor čujemo, so vse slovenske stranke pripravljene delovati in postopati skupno v ta namen. Zlasti narodnonapredna stranka na Kranjskem je izvolila odsek ad hoc, ki naj poskrbi za najzvišnejšo udeležitev pri omenjeni volitvi.

To je vse hvale vredno, pa tudi potrebno. Delavska zavarovalnica ima svoj teritorij v slovanskih pokrajinah, ima kot pretežno večino svojih udov slovenske podjetnike in delavce in mora v doglednem času dobiti slovansko vodstvo ali vsaj slovansko večino v tem vodstvu. To je točka vseslovenskega programa in upati je, da se zato važno svrhu najde pri nas vstrajno, pred vsem pa v vsakem oziru složno delo vseh poklicanih faktorjev. Bodi namreč uže najprej povedano, da se s prihodnjo volitvijo dne 29. decembra t. l. ne bode dalo najbrž bogve kaj doseči. Morda in skoro gotovo ostanejo slovenski in hrvatski glasovi v manjšini. Ali ta neuspeh nas ne sme prestrašiti. Stvar se namreč ne da žež noč postaviti na glavo. In če se, kakor je

omenil „Narodov“ članek dosedaj zlasti v zadnjih letih niti za poznavanje te zavarovalnice, kaj še za živahno sodelovanje od naše strani ni storilo nič, pa kar prav nič, je to greh preteklosti, ki se mora v najbližji bodočnosti popraviti čimprej.

„Večini slovenske javnosti je neznan, da je v Trstu močan zavod, do katerega imamo Slovenci in Hrvatji glavno pravico.“ Tako začenja omenjeni članek „Slovenskega Naroda“. Toda prav taisti večini slovenske javnosti je ravnotako neznan, da smo mi Slovenci in Hrvatji v tem močnem zavodu že večino imeli, da smo imeli v predstojništvu, obstoječem iz 18 udov, 13 glasov, tedaj prekrasno večino. To je bilo prva leta obstoja tržaške zavarovalnice tja do l. 1896. In kako je bilo mogoče, da so nas Slovence popolnoma pometli in pognali z odločilnega mesta? To je vprašanje, na katero bi z lahkoto odgovarjali, katero pa danes pustimo v miru, ker krivda zadene enega kakor drugega in ker si nihče nima v tem oziru kaj očitati. Žalostna istina je, da se dandanes v predstojništvu nahaja samo eno ime „colla pipa“, kakor govore Lahoni o slovenskih imenih in črkah in da je še ta imenovan od ministrstva! V razsodišču sedi poleg predsednika tudi samo en član Slovencev. Vse drugo je laško od nog do glave, da ne rečemo kaj hujšega.

In ta položaj, ta status quo moramo in moramo izpremeniti. Vsled tega moramo pred vsem vzbuditi zanimanje za slovenskim delavcem v prvi vrsti namenjeno zavarovalnico. V prihodnjih člankih se hočemo v ta namen kolikor mogoče natančno, — kar je vzprieč dandanašnje nedostopnosti tega zavoda jako težavno, — baviti s posameznostmi in jako zanimivimi podrobnostmi, ki utegnejo jako značilno osvetliti sedanji regime. Napisati hočemo zlasti skromen „slovenski“ komentar k poročilu, ki ga je letos, kakor vsako leto, predložilo načelnštvo de-

lavske zavarovalnice ministru notranjih stvari.

Tako se bode potrebno agitatorično delo spopolnilo z ravno tako potrebnim javnim razmotrivanjem o splošnih razmerah na tej zavarovalnici.

Ali pred vsem je treba sedaj najzvišnejše agitacije, ker so volitve pred durmi in ker je takoj letos pričeti z „revindikacijo“ tržaške zavarovalnice. Pritem mora sodelovati in nam pomagati tudi vlada, če ima sploh še kaj pravega srca za Slovence, zlasti za tržaške Slovence, in če ni vsa njena „dobrohotnost“ le prazna beseda in votla stvar. Pomagati pa mora tudi jugoslovanska frakcija socijalne demokracije, ki se v tem vprašanju ne sme posaditi „in den Altvaterstuhl der Internationale“, na to komodno in, kakor nam kažejo dogodki zadnjih časov, že obsoletno stališče. Pomisliti je, da gre tu za delavca, da se ima vse naše delo vršiti le v ta namen, da se ponesrečenim slovenskim delavcem pridobi ista pravica, kakršna se deli italijanskim, posebno „regnicolim“, da se jim pa tudi olajša kolikor mogoče ta dandanes zelo raskava in težavna pot do te pravice v ulici Mercato vecchio št. 3. O vsem tem hočemo izpregovoriti brez vsakega strahu!

Pred vsem moramo danes povdariti, da se vrše 29. decembra t. l. **dopolnilne volitve v 3., 4. in 5. kategoriji.** V vsaki izmed teh kategorij volijo delodajalci in delojemalci (ostanimo pri tem izrazu) po enega člana in namestnika za načelnštvo. Glede posameznih kategorij je omeniti, da se glasom statuta tržaške zavarovalnice delijo vsi obrati (Betriebe) — in ne zavarovanci — v šest kategorij. Ali ravno z razdelitvijo zavarovanju podvrženih obratov se je l. 1895., tedaj, ko se je s postavbo z dne 20. julija 1894 št. 168 d. z. zavarovalna dolžnost razširila na železnice, katerekoli vrste in vse druge v čl. I. te postavbe navedene obrate, se je izvršil od italijanske strani naskok na do tedaj več ali

manj slovensko zavarovalnico! In sicer zelo spreten naskok, ki se jim je tudi tem lažje posrečil, ker so naši slovenski zastopniki tedaj le kimali in vse odobraval, da si se jim je s tem zadržila vrv okrog vratu!

Članek „Slov. Naroda“ se je pri naštevanju kategorij gotovo opiral na vzorni statut priobčen z ministerijalno odredbo z dne 24. januarja 1889 št. 13. d. z. Ali ta statut so kakor rečeno — tržaški „furbi“ znali ob priliki zavarovalnega razširjenja l. 1895 izpremeniti glede posameznih kategorij tako spretno, da bi bilo — recimo samo „bi bilo“ — za vedno nemogoče Slovanom dobiti pri volitvah v posameznih kategorijah večino glasov in s tem svojega zastopnika. Glasov št. 23. statuta delavske zavarovalnice v Trstu, — ki je bil po večkratnih izpremembah zadnjič dne 22. svečana l. 1900 odobren od notranjega ministrstva — se delijo sedaj obrati tako-le:

- 1.) Železnice, transportna podjetja, založne blaga in podjetja za izpravljanje glene;
- 2.) rudniki in fužine, izdelovalnice kovin, stroji, orodja itd.;
- 3.) kemična industrija, izdelovanje kurjave in svečave, razna živila;
- 4.) pridelovanje kamenja, staveni obrti vstevši delo v delavnicah, gledišča, požarne brambe, dimnikarstvo, snajenje cest in poslopij;
- 5.) tekstilna industrija, poligrafčna obrt, izdelovanje obleke, snajenje orodja in kopelji;
- 6.) papir in usnje, rezbarstvo, kmetijska in gozdarska podjetja, mlini.

Te kategorije so za Italijane tako spretno sestavljene, da lahko računajo — vsaj pri običajni udeležbi Slovencev in Hrvatov — na gotovo zmago svojega kandidata v vsaki posamezni kategoriji. In res smo imeli mi Slovenci svojega zadnjega zastopnika v 6. kategoriji, — tu je najtežje stališče za Lahe —, dokler tudi on kot zadnji ostanek ni izletel iz predstojništva, največ radi brezbriznosti volilcev!

Sestava sedanjih kategorij pomeni tedaj za nas največ ozirov. Da liegt das Hündchen begraben! Zato pa je treba v vsaki posamezni kategoriji, — letos v 3., 4. in 5. — napeti vse moči! V tem oziru je narodna dolžnost vseh slovenskih podjetnikov in tudi naših slovenskih delavcev, da vsak odda svoj glas. Po § 26. statuta tržaške zavarovalnice mora zdaj imeti že vsak zavarovani obrat dve glasovnici in sicer eno za podjetnika in eno za njegove uslužbenke, zavarovance. **Kdor nima še teh glasovnic, naj jih nemudoma reklamira. Reklamacijski rok poteka s 15. decembrom t. l.** Reklamacije naj se vpošljejo na „volilno komisijo delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu“ ulica Mercato vecchio št. 3, I. nadstropje. Vsak, kdor bode reklamiral, naj o tem obvesti politično društvo „Edinost“ v Trstu, ki se bode zanimalo za usodo te reklamacije in storilo potrebne korake.

Te dni razpošlje politično društvo „Edinost“ tudi obsežen razglas o volitvah in volilnem postopanju na vse slovenske časopise, ki bode služil za navodilo in za informacijo. Med tem naj si na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji posamezni podjetniki, člani zavarovalnice — sporazumno z drugimi — naroče pri zavarovalnici na lastne stroške prepise volilnih imenikov. Tudi naj se — s posredovanjem odsekov ad hoc — člani zavarovalnice, podjetniki in delavci, domenijo med seboj glede kandidatov. Imena teh kandidatov naj se naznanijo potem političnemu društvu „Edinost“, ki bode na podlagi naknadno doseženega sporazumljenja naznanilo na vse strani, tudi v Dalmacijo definitivnega kandidata. In potem naj šele odpošljejo do 28. decembra t. l. volilni svoje pravilno izpolnjene glasovnice na polit. društvo „Edinost“, — sedaj jih pa še ni treba pošiljati, kakor so to nekateri storili — in društvo bode potem skrbelo in ukrenilo vse, da pridejo glasovnice dne 29. decembra t. l. do 4. ure popoln pred volilno komisijo.

LISTEK.

Moje veselje je ples.

(Adventno razmišljanje.)

Zahvaljena usoda, da nisem tak, kakor oni občešpoštovani možje tam zgoraj okrog in blizu altarja, ki imajo vsi vzvišene ideale — kurzna vrednost teh idealov je postala silno premenljiva — in ki posvečajo vse svoje moči le dosegi plemenitih ciljev, ki se po lestvici v „Trgovskem koledarju“ dajo natančno preračunati na vse evropske in še nekatere druge valute.

Ne, tak nisem, in najbolj me veseli, da nisem občešpoštovan in da tudi niadar več ne bom, ker stojim ponižno pri vratih, ker živim „le tja v en dan“ ter nikdar ne mislim, kaj bo jutri, če je le danes veselo in zabavno.

Zahvaljena, o trikrat zahvaljena, ki me je obdarila z lastnostmi, ki jih nihče ne spoštuje, pri katerih se pa jaz jako dobro počutim.

Tisti, ki mi jih vedno predstavljajo za posnemanja vredne uzore, niso celo leto eno uro tako zadovoljni,

kakor sem jaz vedno, izvzemši če me po jaseh trga. Moji „uzori“ imajo skrb, da je kar groza. Mesece so se ruvali zaradi volilne reforme in nekateri so se ji upirali na vso moč, ne da bi bili kaj opravili. Jaz za svojo osebo priporočam gosposki zbornici, naj sprejme to reformo brez premembe. Naj pridejo enkrat novi sloji do poslanskih dijet. Jaz bom gotovo volil socialnega demokrata. Socialisti so stranka, ki vsaj kaj poštenega obljubijo. Toliko obetajo, da se človeku začno kar sline cediti. Liberalci pa še poštenih obljub ne delajo. O klerikalcih niti ne govorim. Ti tolažijo človeka vedno le z nebeskim kraljestvom, kar je odločno premalo.

Koliko skrbi imajo moji „uzori“ prav sedaj. Prihodnje leto bodo državnozborske in deželnozborske volitve, tudi občinske volitve bodo v Ljubljani in še vsakovrstne druge volitve, tako da ti „uzori“ še časa nimajo za najpotrebnejše stvari.

V tem pa, ko si vsi občešpoštovani rodoljubi duhovskega in posvetnega stanu belijo glave, kako bi drugim pomagali — njim samim je že pomagano — pa štejem jaz dneve in

ure, kako dolgo je še čakati, da postane noč — dan, ko se odpro sijajne dvorane, ko bodo vriskale gosli in bo renčal bas in se bodo po gladkem parketu veselo sukali veseli ljudje. S smehom na rdečih ustnih, v duhteči obleki bo slonela na mojih rokah zdaj pa zdaj ona punica in zibala se bodeva po dvorani in v tem pozabila na ves svet, celo na resnobne dame, ki se sedeč ob zidu pripravljajo za vzvišeni poklic energičnih tašč.

Še staromodni Božič, dolgočasni Silvester in žepom sovražno Novo leto je prestat in začne se lepi zlati čas plesov. Oj pride že predpust, začne se čas mojega veselja, čas plesov in rajanja. Odkrito to oznanjam, pa če me radi tega „občan Anton Jeglič“ še danes ekskomunicira.

Kaj pa razume občan Anton Jeglič o plesu? Slovensko ga prepoveduje. Oprostite Premilostivi gospod občan: ste-li vi kdaj plesali? Ali ste že kdaj privijali kako cvetočo dekle ali kako razkošno gospo k sebi in se ž njo v blaženi pozabi zasukali? Ne! Potem nikar ne govorite o plesu. Nisem razburljiv človek, ali vaše nasprotovanje plesu bi me znalo res ujeziti.

Ples je tako star kakor človeški rod. Jaz sem prepričan, da sta že Adam in Eva v raju plesala, kajti ples je zabava, ki izvira iz človeške nature, in prepričan sem tudi, da bodo ljudje nehali plesati šele tedaj, kadar izmrje svet.

Že v zgodovini smo se nekaj učili o plesih pri starih narodih. Takrat so bili plesi v zvezi z vero, so bili verske ceremonije. Nekaj tega se je ohranilo tudi v katoliški cerkvi. V starih časih so dražestna dekleta pri službi božji plesala okrog žrtvenikov, dandanes pa se pri veliki maši guncajo debeli korarji, rejeni vikarji in izstradani lemenatarji semintja okrog altarja, se priklanjajo in pripogibajo zdaj na desno zdaj na levo, kar v bistvu ni nič drugega kot degeneriran ples, ki pa ne dela nikomur nič veselja. Če bi bila pri nas kaka konfesijska, v kateri morajo pri cerkvenih opravilih plesati balet, kakor je bilo pri Judih, Egipčanih in drugih starokulturnih narodih, jaz bi koj pristopil k tej veri.

Ples ni samo najlepša zabava, ples je tudi ena najlepših umetnosti in mogočen kulturni faktor.

V duhu že vidim občana Antona Jegliča, kako se prezirljivo smeje. Pa to me ne moti, kajti resnica ostane resnica, če se ji smeje tudi vsa katoliška cerkev.

Ples spada med ritmične umetnosti in ima pri vsakem narodu točno tisti značaj, kakor narodni napevi, narodna obrazilna umetnost. Narodni plesi nastajajo in izginjajo ravno tako, kakor narodne pesmi in zato je jako obžalovati, da se naši folkloristi tako malo zanimajo za narodne plesse. Vsako varijacijo kake fantovske pesmi so že zapisali, o narodnih plesih pa ne vemo skoro ničesar.

Muzika je ritmus, ki se sliši, ples je ritmus, ki se vidi, in sicer ritmus najlepšega materijala, ki ga je narava ustvarila, človeškega telesa. Naj pride škof enkrat pogledat, če se bo kaka Anča ali kaka druga elegantna plesalka s kakim dobrim plesalcem sukala in spoznal bo, da je ples estetičen užitek celo za skisanega asketa, ako ga gleda le od daleč.

Ples je kulturni faktor. Vsi salonski plesi, ki se dandanes plešejo, so estetične adaptacije narodnih plesov. Iz narodnega plesa, ki so ga

Na ta način je mogoče postopati sporazumno in se bode dala doseči koncentracija vseh glasov. Glavna stvar in naloga vsakega slovenskega člana je, da gotovo odda svoj glas. Če tudi prvič ne bode premagana ital. kamora, ki se je polastila zavarovalnice pretežno naših slovenskih delavcev, zmagamo drugič in slednjič popravimo, kar je zakrivila malomarnost in brezbriznost v preteklem času.

Govor poslanca Plantana v poslanski zbornici 1. decembra.

(Dajle.)

Vidite, velečenjena gospoda, to je vzrok, zakaj v imenu kranjskega srednjega stanu pobijamo skrajno krivično volilno reformo ter stremimo za pravično spremembo iste.

Ne prihaja nam z daleka na misel, zahtevati zase in za svojo stranko kake prednosti, zahtevamo le tisto pravico in upoštevanje za srednji stan na Kranjskem, kakor se je to zgodilo glede mest. trgov in celo vasi skoraj v vseh drugih deželah. Ne maramo dobiti privilegijev, toda hočemo, da se našemu srednjemu stanu ne oropajo pogoji za obstoj in da se ta stan ne potiska namenoma pod nivo srednjega stanu v drugih kronovinah, ter se po krivici ožigosa za manj vrednega.

V ta namen smo s svojim minoritetnim predlogom predlagali tako razdelitev volilnih okrajev, da bi se za vsa mesta, trge, sedeže sodišč in industrijske kraje na Kranjskem s skupnim prebivalstvom 63.995 določila dva mandata, oziroma volilna okraja ter bi se vsled tega kmečki volilni okraji restringirali od 11 na 9, oziroma 10 na 8.

Moj tiskani minoritetni predlog pa ima nekatere napake, ki jih je deloma popravil poročevalec pri uvodu v specialno debato.

Da se izognemo vsem zmotam, sem ta minoritetni predlog še enkrat popravil ter ga predložim s tem visoki zbornici.

Po tem predlogu bi se naj volilni okraji na Kranjskem sestavili na sledeči način:

volilni okraj št. 1: mesto Ljubljana s 35.600 prebivalci;

volilni okraj 2: nadaljna mesta, trgi in kraji (vide moj tiskani minoritetni predlog, s 34.417 prebivalci);

volilni okraj št. 3: vide moj tiskani minoritetni predlog, s 29.578 prebivalci, kar vsled ustanovitve kočevskega mandata odpade mesto Kočevje z 2421 prebivalci;

volilni okraj št. 4: nadaljne sodne okraje brez občin in krajev volilnih okrajev 1, 2, 3 in 12 in sicer: sodni okraj Ljubljana, Vrhnika s 50.218 prebivalci;

volilni okraj št. 5: Radovljica, Kranjska gora, Kranj, Trzin s 44.305 prebivalci;

volilni okraj št. 6: Škofja Loka, Kamnik, Brdo z 56.019 prebivalci;

imenovali Francozi „allemande“, je nastal prvi valček, ki se je potem na Dunaju razvil v to, kar je zdaj. In tako je bilo z mazurko in s polko in z drugimi plesi. V tem se vidi, da je stremljenje vseh narodov estetizirati svoje ples. Kakor pa ljudje preminjajo ples, tako preminja ples tudi ljudi. V srednjem veku je bilo pač nekaj za takratne razmere učenih ljudi, a omikanih ljudi ni bilo. Moški in ženske, imenitni in neimenitni ljudje so bili same klade. Družabno življenje je opililo njih primitivnost in ples jih je olikal. Ples je pospešil harmonični razvoj života, ples je proizvoditelj socialne finosti in je sploh v največji meri estetično uredil občevanje med ljudmi.

Ali kaj bi o tem govoril škofu. Mož, ki kar cepeta, če sliši Radeckega koračnico, ki pa je o nebeskolepem andante v Beethovenovi Kreutzer-sonati rekel, da je dolgočasna, pač nima čuta in smisla za umetnost.

Prepuštimo ga usodi in skrbimo, da se bo plesalo, kar največ mogoče. Plešimo in veselimo se, drugače bomo umrli, ne da bi se bili kdaj radovali svojega življenja. Jaz bom dajal ves predpust najboljši zgled, kajti ples — to je moje veselje.

Trubadur.

volilni okraj št. 7: Logatec, Idrija, Cirknica, Vipava, Senožeče, Postojna s 47.059 prebivalci;

volilni okraj št. 8: Ilirska Bistrica, Lož, Ribnica, Velike Lašče, Višnja gora s 50.689 prebivalci;

volilni okraj št. 9: Litija, Rudolfovo, razun občin Poljane in Črmošnice, Trebnje z 52.572 prebivalci;

volilni okraj št. 10: Krško, Kostanjevica, Radeče, Mokronog s 50.008 prebivalci;

volilni okraj št. 11: občine Banjaloka, Fara in Osilnica v kočevskem sodnem okraju, sodni okraj Črnomelj razen občine Planina, sodni okraj Metlika, Žužemberk, razen občine Smuka s 35.226 prebivalci;

in eventualno volilni okraj št. 12: Kočevje brez občin volilnega okraja št. 11; nadalje občine Poljane in Črmošnice, sodni okraj Rudolfovo, Planina, sodni okraj Črnomelj, Smuka, sodni okraj Žužemberk, skupno 50.430 prebivalcev.

Dovoljujem si v pojasnilo pripomniti, da sedaj, ko bi se po našem predlogu iz vladnega načrta izločilo 63.995 prebivalcev srednjega stanu (mesta, trgi in industrijski kraji, ter bi se zanje ustanovila dva nova volilna okraja, se je pokazala najuaja potreba, da se volilni okraji razen Ljubljane in Kočevja naravno spremenijo po številu in sestavi.

V boljše razumevanje sem napravil zemljevid, v katerem so razvidni novi volilni okraji, ki sem jih predlagal, razen volil. okrajev št. 2 in 3, v katera se uvrste vsa mesta, trgi in industrijski kraji Kranjske.

Pri sestavi teh volilnih okrajev so nas vodili sledeči nagibi:

Dva lastna volilna okraja naj bi dobila vsa kranjska mesta, ki so že po starem volilnem redu imela volilno pravico za državni zbor, kakor tudi vsi kranjski trgi brez ozira na velikost in število prebivalstva.

K tem bi naj še prišli: ostali kraji, ki so sedeži sodišč, zdravilišča in industrijski kraji, kojih pomena se nikakor ne sme podcenjati.

V tem pogledu smo se držali natanko programatične izjave ministrskega predsednika barona Gautscha, ki je obljubil priklopitev k že obstoječi mestni kuriji ter vpoštevanje enakih socialnih struktur mest in sličnih naselbin in industrijskih krajev.

(Dajle prih.)

Pismo iz Hrvatske.

(Posledice velike pustolovščine. — Adresa frankovcev. — Volitev.)

V Zagrebu, 5. decembra.

Afera sleparja Strassnoffa, ki je nastopajoč kot ministrski svetnik iz ministrstva zunanjih del prevaril pri nas kanonike za 1800 K in kompromitiral dr. Franka s tem, da je z njim kot odposlanec dvorske kamarile konferiral, ta afera zapusti v našem političnem življenju globlje sledove.

Ta Strassnoff je blamiral nadškofa in dva vodje klerikalcev, od kojih je izvalil denar s pretvezo, da napravi enega za škofa a drugega za koadjutorja. No, to se je že prej vedelo, da bi prečastita gospoda na kaptolu, loveč visoke cerkvene službe, četrta tudi s simonijo si pomagala, da jih doseže! Vse bolj je diskreditiran dr. Frank, vodja velike stranke, ki se imenuje starčevičanska. Že v času dolge krize med krono in med Madjari javljali so se glasovi, da dr. Frank, — ki je tedaj z vso strogostjo nastopal proti koaliciji in s tem podpiral Tomašičevo politiko, ki je podpirala krono — mešetari s kamarilo. Velikoavstrijski list „Gross Oesterreich“ vedno silno hvali dr. Franka. Dokazano je, da je dr. Frank na Dunaju konferiral z vodjami tega lista, ki ga vzdržujejo razne visoke osebe. Najjasnejše se je pokazala avstrijska stranka dr. Franka tedaj, ko je sprejela ta stranka za svojega člana starega Khuenovca dr. Kršnjavega, ki je bil javno nastopil s svojim programom: „Velika Hrvatska v Veliki Avstriji.“

Toda pri nas ni koketiranje z Dunajem kar nič popularno. Vsa naša zgodovina se temu upira. Proti Dunaju in proti Avstriji je najbolj grmel v svojih spisih Ante Starčević, ustanovitelj one stranke, ki jo zdaj vodi dr. Frank. Zato so se frankovci pred svetom trudili, da prikrijejo ta svoj kurz s klicem: „Ne za Pešto, ne za Dunaj.“

A zdaj pride navaden slepar in dokaže jasno kot je beli dan, da bi dr. Frank rad konferiral z odposlanecem dvorne kamarile: Dr. Frank ni sleparja ven vrgel; še tedaj ni nič sumil, ko mu je ta Strassnoff obetal denarnih sredstev, ako sklene svoj pakt s kamarilo. Frank in Strassnoff sta se prijateljsko razšla obetajoč drug drugemu, da nadaljujeta svoja pogajanja. Strassnoff je dokazal, da je dr. Frank pripravljen o taki stvari tajno konferirati z odposlanecem kamarile, ne da bi o tem lebesedico povedal svojim prijateljem, kaj še svoji stranki. Pripoveduje se celo, da je dr. Frank, ko je prišel k njemu neki poslanec njegove stranke, prav ko je konferiral s Strassnoffom, tega predstavil „kolega Berger“, kakor bi bil to kak tuj advokat.

Že prej sta bili v Frankovi stranki dve struji: ena zastopa stara načela Starčevičeva, to so pošteni fanatiki, druga, dosti močnejša struja zastopa Frankov kurz in sledi slepo Frankovi spekulativni politiki. S popisano afero je ojačena prva struja. V nasprotnih listih izhajajo izjave poedinih pristašev, ki izstopajo iz Frankove stranke ali zahtevajo, da naj Frank odstopi od vodstva.

Tudi „Pokret“ je v ponedeljek javil, da se je dr. Frank v soboto odpovedal predsedništvu stranke. „Hrv. Pravo“ do danes še ni dementiralo te vesti. Še več:

sprejeti to ponudbo, se nam ne vidi potrebno posebno poudarjati, ker „njegova“ volja je bila njej sveta zapoved.

Bilo je torej v nedeljo popoldne. Blažena megla je s svojim odurnim plaščem pokrivala Ljubljano in vsak ljubljanski prebivalec je bil vesel, če mu ni bilo treba iz sobe. Koliko bolj si smemo misliti to o Alfonzu in Anici, katerima je cvetela v gorko zakurjeni Alfonzovi sobici ljubezen na licih, v očeh in srcu.

Sedela sta skupaj vsak na svojem stolu. Alfonz je ovil svojo roko okrog Aničinega telesa in ji gledal v oči tako zaljubljeno, da je Anica kar prevzel ta pogled. Stisnil jo je k sebi in pritisnil poljub na njene vroče ustnice, potem pa ji šepetal nekaj na uho.

Anica je zardela vsled tega šepetanja in sramežljivo povesila oči.

„Pa zakaj ne?“ zdihnil je on proseče in glas se mu je tresel, „saj me vendar ljubiš nad vse!“

„A Alfonz, pomisli, kaj potem?“

„Kaj tisto! Ljubezen ne pozna mej in vsled tega bo vendar najina vez še trdnjša, ker bo krvna vez.“

Anica je sklonila glavo na prsi in nepremično zrla z nekoliko izbuljenimi očmi v tla. Alfonz jo je pa privil

dr. Frank se je v saboru odpovedal predsedništvu proračunskega odseka in je vrh tega iz proračunskega odseka sploh izstopil. Čuje se, da namerava izstopiti iz vseh saborskih odsekov.

Danes je pristaš koalicije dr. Lukinič interpeliral glede afere Strassnoff, zahtevajoč, naj se dobe iz Pešte in izroče sodišču vsi spisi, ki jih je imel pri sebi slepar Strassnoff.

Skupina kričarjev, zbrana okrog dr. Franka, se je razburila, čim je slišala ime Strassnoff. Koj v začetku je začela kričati na interpelanta, da ga terorizira; obsula ga je z najgrjimi psovkami in mu grozila, da ga izžvižgajo. Krik je bil tako velik, da se je morala seja pretrgati in potem odgoditi na drugi dan.

V današnji saborski seji je bila prečitana adresa stranke dr. Franka kot adresa saborske manjšine. Adresa obsega same državno-pravne rekriminacije. Za slučaj ustanovitve samostojnega madjarskega carinskega ozemlja, zahteva adresa ustanovitev samostojnega hrvatskega carinskega ozemlja, ki bi obsegalo Hrvatsko z Reko, Medjumurje, Slavonijo, Dalmacijo, Istro z otoki in — Bosno in Hercegovino, ki še nista anektirani. Adresa popisuje dalje težko gospodarsko stanje dežele, bedo vseh družabnih slojev in draginjo ter prihaja do zaključka, da je vsega tega krivo državno-pravno stanje. Zato prosi na koncu kralja, naj zedini vse zgoraj omenjene dežele v eno državno-pravno celoto. Težnje Slovencev, da se tudi oni priklopijo temu državno-pravnemu telesu, bodo Frankovci podpirali.

V garčinskem okraju bo v kratkem dopolnilna volitev, ker je madjaron Beslić odložil svoj mandat, vedoč, da njegova izvolitev ne bo verificirana. Koalicija kandidira župnika Novosela, a samo zato, ker je on kandidiral tudi 3. maja. Ta Novosel je znan klerikalec in zato mu nihče ne verjame, da je res pristaš koalicije. Naprednjaki so v tem okraju precej močni: skoro vsi učitelji (kacih 30) so naprednjaki in hočejo na vsak način postaviti naprednega kandidata proti župniku Novoselu, ki učitelje kot pravi klerikalec neprestano denuncira. V tem okraju kandidira tudi frankovec dr. Abjanić, toda ta ima kaj malo upanja na kak uspeh. Volitev bo vsekako zanimiva, kajti v bistvu bo boj med napredno stranko in hrvatsko stranko prava, ki sta obe v koaliciji.

Balkanska pisma.

Obstrukcija v srbski narodni skupštini. — Carinski konflikt. — „Kapitulacije.“

Belgrad, 2. decembra.

(-ut.) Celokupna opozicija je začela včeraj v narodni skupštini z obstrukcijo. Še vedno se vodi diskusija o topovih in bo trajala še dolgo, ker

je zglasenih 38 govornikov in da se ta diskusija čim prej konča, odredilo je skupštinsko predsedništvo, da se obdržavajo seje tudi popoldan, kar sicer ni navada, nego so se do sedaj obdržavale seje samo dopoldan. Z obstrukcijo je začela opozicija že s tem, da se je zglasilo iz njene sredine toliko število govornikov v diskusiji topov, a jasno je pokazala svojo nameru opozicija še-le včeraj popoldan, ko je bila prva popoldanska seja. Po poslovniku je skupština sklepna še-le potem, ako je prisotna polovica poslancev in ker na včerajšnjo popoldansko sejo ni prišlo toliko poslancev iz vladne večine, da bi seja mogla biti tudi brez opozicije sklepna, so zapustili vsi opozicijski poslanci skupštinsko dvorano in seja ni bila sklepna, pa je moral dati predsednik odmor, da se je moglo poklicati potrebno število poslancev vladne večine.

Taka obstrukcija je včeraj bila mogoča, ker večina ni bila na njo pripravljena, ali v bodoče bodo poslanci iz večine prihajali k sejam v tolikem številu, da opozicija ne bo mogla s svojo odsotnostjo ovirati rednih sej, ali tehnična obstrukcija se ne da onemogočiti, oz. borba proti nji bo zelo težka. Topovska diskusija bo torej trajala še dolgo, ker ni šala: 38 poslancev hoče še govoriti in vsak poslanec govori lahko zelo dolgo, posebno ako mu ni stalo do tega, da pove nekaj pametnega, nego hoče samo čas tratiti!

Predlog o posojilu je že pregledal tudi finančni odsek narodne skupštine in teh dni se razdeli poslancem tiskan predlog in mnenje državnega sveta ter finančnega odseka narodne skupštine o njem. Ker je sprejeta nujnost predloga, lahko bi se takoj o njem razpravljalo — ko bi ne bilo t. p. v. diskusije, ki naredi na človeka v istini komičen vtis, ker govori o ceveh, zapirateljih in drugih sestavnih delih topa ljudje, ki brzostrelnega topa od blizu morebiti niti videli še niso. In vsi govorniki govorijo silno učeno, kakor bi bili kake posebne artiljerijske kapacitete! Zabavno je poslušati kakega poslanca-duhovnika, kako govori o cevi Kruppovega, o zapiratelju (Verschluss) in o lafetah Schneiderjevega topa itd.!

In vsa ta rabuka je nastala vsled tega, ker se je vlada, držeč se mnenja strokovne artiljerijske komisije, odločila za Schneiderjev francoski top, a cela opozicija simpatizira s „Verschlussom“ Kruppovega topa! Schneider — Krupp — Schneider — Krupp! Kateri zmaga? Schneider, ker je na njegovi strani strokovna komisija, vlada in njena močna večina!

Posojila si opozicija ne upa obstruirati, ker je sklenjeno pod izredno povoljnimi pogoji, ali ker ona (opozicija) misli, da je njena sveta dolžnost, da vladi dela neprilike z ob-

Dalje v prilogi.

vrata in trije mladi gospodje so stopili čez prag. Med njimi je bil tudi Hribar.

„O, o, o, Alfonz!“ čudili so se gospodiči in ogledovali Anico v njeni pomanjkljivi toaleti, „dobro popoldne, prijatelj; ni napadno to!“ Hribar je pa dejal: „Kaj bi se človek res potikal po tem mrazu in ostudni megli. Zabavati se v taki družini je imenitno in norci smo mi, da si ne poiščemo sličnega. Sicer pa Alfonz, ti si naš iskreni prijatelj in da tvoje prijateljstvo ni samo puhla fraza, imaš najlepšo priložnost zdaj, da to dokažeš. Mislim, da kar lahko tukaj počakamo.“

„Seveda, seveda,“ je hitel njegov tovariš, „to zahteva kolegijalnost in olika. Ven nas vendar ne boš metal. Če se tebi dobro godi kako nedeljo popoldne, zakaj bi se tudi tvojim prijateljem ne smelo, posebno če tebi prepušte prvi delež.“

„Prvi delež dobi seveda Alfonz,“ se je oglasil tretji, „potem pa mi po vrsti, kot so hiše v Trsti.“

Anica je doslej vlekla nase posteljno odejo, da bi se zakrila pred očmi svojih zasmehovalcev. Pri zadnjih besedah je pa skočila k Alfonzu in pograbila svojo obleko, v katero se je hitela oblačiti, holikor se je najbolj

Mlada kri.

Spisal Bistričan.

(Konec.)

VII.

Ljubezniva bralka in prijazni bralec nam gotovo oprostita, če šele zdaj izdamo tajnost, da so dogodki, ki so se vršili v prejšnjem poglavju, zrastle na zelniku Alfonzovega prijatelja, že gori omenjenega Hribarja. Alfonz naposled ni bil sicer tako neumen, da bi mu kako prav občutno norčevanje iz Anice ne prišlo na misel, vendar se je v tej stvari obrnil na Hribarja, ki je bil vedno poučen o vsem ljubezenskem življenju Alfonzovem. Po Hribarjevem načrtu in navsetu se je stvar tudi šenaprej odvijala in odvila naposled na sledeči način.

Ker je bila Anica že dobobra vdana Alfonzu in ker je njena ljubezen priklopila že prav pod vrh, povabil jo je njen ljubez prihodnjo nedeljo popoldne v svojo sobico. Sama bosta, tako ji je pravil, in neopazovana od nikogar. Tudi jima ne bo burja gnala bodečih snežink v obraz, ampak na gorkem bosta uživala svojo mlado lepo ljubezen in se veselila še lepše.

Da je Anica bila takoj voljna

V tem trenutku so se odprla

strukcije, izbrala si je za svojo borbo proti vladi kar tako nevarno orožje, kakor so — topovi! Ako hočemo meriti kvaliteto Kruppovega in Schneiderjevega topa po bitki, ki je vodila v narodni skupščini, potem že danes lahko rečemo, da je Schneiderjev top boljši, ker on bo zmagal!

Novi avstro-ogrski minister zunanjih zadev, baron Aerenthal, je odgovoril na poslednji srbski noto. V tem svojem odgovoru zahteva baron Aerenthal preciznejših podatkov o srbskih naročilih pri avstrijskih industrijah za 26 milijonov, kolikor je srbska vlada obljubila v poslednji svoji noti.

Srbska vlada na to avstro-ogrsko noto še ni odgovorila in tudi ne namerava tako kmalu odgovoriti, ker sedaj hoče ona stvar tako zavlačevati, kakor je to do sedaj delala Avstro-ogrsko. Srbiji se namreč sedaj čisto nič ne mudi z zaključitvijo trgov. pogodbe s sosednjim monarhijem in zato najbrže odredi tudi 26 milijonov, katere je že obljubila avstro-ogrski industriji pri nabavi materiala za železnice in se postavi na stališče: trgov. pogodba za trgov. pogodbo — in nič več! V poslednji svoji noti izjavlja namreč srbska vlada, da bo smatrala — ako Avstro-Ogrska ne sprejme srbskih pogojev — da ima popolnoma slobodne roke in da bo svoje obljube smatrala tako, kakor bi jih nikdar ne dala. Avstro-Ogrska na to noto ni odgovarjala do pred nekaj dnevi in tudi sedaj ni še izjavila, da-li vsprejme srbske pogoje ali ne, nego pričakuje neke preciznejše izjave. Mesto teh preciznejših izjav dobi baron Aerenthal najbrže tak odgovor, da Srbija danes ne more več obljubiti, da bi pri avstro-ogrski industriji naročila železniški material v vrednosti 26 milijonov!

Nov obrat valčika! Srbija je našla za svoje eksportne artikule nove trge, ki so tako dobri, da sama tako povoljnih rezultatov ni pričakovala in sedaj ji je popolnoma vseeno, ako zaključiti z Avstro-Ogrsko trgov. pogodbo ali ne, a skoraj bi bilo bolje, ako pogodbe ne zaključijo, ker tako je ne bo na Avstro-Ogrsko čisto nič vezalo. V Aleksandriji in Genovi se voli in svinje po prav dobri ceni prodajajo in sedaj bo izvažala Srbija živino tudi na otok Malto in osnuje tam v ta namen trgovsko agencijo. Tudi na povzdigo domače industrije se že misli in tovarna sladkorja v Belgradu že prodaja sladkor. Namerava se povzdigniti tudi še nekoliko velikih, modernih kralnic, ker dosežanje ne zadostuje več, toliko se naroča iz inozemstva — posebno iz Francije — svinjsko meso in mast! Posebnega strahu pred carinsko vojno z Avstro-Ogrsko nikdar ni bilo, ali danes se za carinsko vojno nihče

dalo. Ves čas njenega oblačenja so mladi gospodje zbijali robate šale z njo in tudi Alfonz ni zaostal. Ko je bila Anica napravljena, ji je dejal: „Zdaj si plačana. Kakor vidiš, se znam jaz bolje maščevati kot ti in tvoja prijateljica Katinka. Kadar boš zopet potrebovala koga, da bi se iz tebe norčeval, lahko pošlješ po mene. Kadar te pa spet primejo želje za možiteve, pa ne misli na me in moja velika posestva, katerih ni nikjer. Moja revna plača ne zadostuje niti meni, kje naj potem še taki gizdavki, kot si ti.“

To so bile zadnje besede, katere je govoril Alfonz z Anico. Videla sta se odslej še tuintam, a v njenih srcih je vladal mraz, ki ga ni mogoče odgnati.

Anica je prebolela to ljubezensko afero in začela kmalu znova z očmi in vzdihljaji loviti moške. A ni imela sreče. Alfonz je svoje doživljanje z njo prav po babje pravil okrog in še marsikaj pridal, kar Aničinega ugleda glede ljubezenskih odnošajev ni moglo pri nikomur povečati.

In mi? Ne moremo reči drugega kot: Prav je, da je Alfonz vlekkel za nos Anico. Tako naj se godi vsakemu slovenskemu dekletu, ki išče znanja pri kakem Nemcu, da bi ga dobila v zakon.

niti ne zmeni več in o njem nihče več ne govori — celo časopisje je niti z besedico ne omenja več, kar je jasen dokaz, da njenih posledic nihče ne čuti. In naravna posledica vsega tega bo, da se Srbija niti za onih 26 milijonov dinarjev, katere je že obljubila avstro-ogrski industriji, ne bo hotela zavezati, nego obljubi za trgov. pogodbo od strani Avstro-Ogrske tudi trgov. pogodbo od svoje strani in nič več — in to je tudi najpravičnejše! Zakaj bi Avstro-Ogrska dala Srbiji samo trgov. pogodbo, a Srbija njej trgov. pogodbo in še druge koncesije? Sedaj to ni več potrebno Srbiji in ako se carinska vojna nadaljuje — naj se!

Po berlinski pogodbi je morala Bolgarska vsprejeti tudi vse tzv. „kapitulacije“ turške pred evropskimi državami, katerih konzuli so na Turškem imeli tudi sodnijsko moč nad svojimi državljani na Turškem, katerih niso mogli soditi turška sodišča. Samo ob sebi je umevno, da je Bolgarsko silno poniževalo to, da njena sodišča niso mogla soditi pripadnikov drugih držav in da so konzuli vršili tudi sodnijsko oblast nad svojimi državljani na Bolgarskem. To je Bolgarsko degradiralo na značaj kake neurejene azijske države in ona je vedno proslila velike sile, da bi odstopile od „kapitulacij“. In res so „kapitulacije“ napustile vse velesile izvemši Avstro-Ogrsko, vsled katere so tudi konzuli drugih držav še vedno vršili sodnijsko oblast na Bolgarskem, ker „kapitulacije“ bi morale napustiti vse velesile, ali pa nobena.

Teh dni je bil minister zunanjih zadev, Stančev, v tej zadevi interpeliran v narodnem sobranju in on je z odgovorom na to interpelacijo prijetno iznenadil narodne poslance, ker je izjavil, da je sedaj odstopila od „kapitulacij“ tudi poslednja velika sila, ki se je temu upirala, Avstro-Ogrska!

Bolgarska še-le sedaj stopa v vrsto modernih držav. Treba je samo še to, da ji velike sile priznajo popolno neodvisnost od Turške in Bolgarska, da postane enakopravna svojim sosedstvom na Balkanu, Srbiji in Rumuniji in ostalim evropskim državam. Tako kmalu od tega še ne pride, ker bi se morala revidirati berlinska pogodba, kar eni od velikih sil ne bi bilo po volji, ali končno pride tudi do tega! Novi bolgarski minister zunanjih zadev, Stančev, je dosegel s tem, da je Avstro-Ogrska odstopila od „kapitulacij“, lep uspeh, na katerega je lahko ponosen. Istina je, tudi one koncesije, ki jih je Avstro-Ogrska dobila za to uslugo Bolgarski, gotovo niso neznatne, ali Bolgarska se je rešila „kapitulacij“, ki so jo zelo poniževale in zato je drage volje dala, kar je mogla!

Zmaga Ogrske.

Dunaj 6. decembra. Ogrji imajo zopet dovolj povoda, da triumfirajo. Pri vojni upravi so dosegli, da mora biti Ogrska pri zalaganju skupne armade zastopana ne po razmerju moči ogrske industrije, temuč po „kulturni“ razmerah. Pri tem odpade na Avstrijo mnogo manj, kakor je razmerje njenih prispevkov za skupno armado in mornarico; zakaj po carinskih pogodbah pripade Avstriji 80 odstotkov, kar tvori glavni temelj za skupne prispevke obeh državnih polovic. S to novo koncesijo naj se zopet pospešuje ogrska industrija na stroške skupnosti. In to se je zgodilo s privoljenjem tistih nemških ministrov, ki so kot poslanci vedno javkali, da Ogrska izpodjeda Avstrijo.

Proti modernim reformam v cerkvi.

Praga 6. decembra. Kakor znano, je nastala med nižjo, mlajšo duhovščino na Češkem močna struja, ki deluje za socialnoboljšanje položaja nižjemu duhovništvu in za nekatere moderne reforme v katoliški cerkvi. Ta nova struja ima že dve svoji glasili „Byli Prapor“ in „Novy Život“. Sedaj so nastopili vsi češki škofje, na čelu jim baron Skrbensky, bivši kavalerijski častnik, proti takemu naprednemu stremljenju. Iz-

dali so latinsko okrožnico na vso podrejeno duhovščino. V okrožnici se škofje pritožujejo, da med podrejeno duhovščino ni prave discipline in spoštljivosti napram cerkvenim avtoritetam. Duhovščini se prepoveduje opozicijsko časopisje, pred vsem „Byli Prapor“, organ katoliške moderne, ter se grozi s suspenzijo ab ordine vsakemu duhovniku, ki list urejuje, ga podpira ali le čita. — Na to okrožnico je odgovorilo češko društvo „Moderna misel“ s pozivom na duhovščino, naj se ne splašajo ter oba skrbeti za vsakega duhovnika, ki bi bil zaradi svobodomiselnosti odstavljen. — Ker ni misliti, da bi rimski hlapeci na škofijskih stolicah odnehali od svojih srednjeveških nazorov, pride na Češkem najbrže do novega razkola.

Proklamacija nemadžarskih narodnosti na Ogrskem.

Budapešta 6. decembra. Vsi nemadžarski poslanci so dobili pozive svojih strank, naj pridejo v ponedeljek v Budapešto, da se udeležijo zborovanja, pri katerem se sestavi proklamacija za odgovor na znani strupeni govor ministra notranjih del grofa Adrassyja.

Slovaški poslanec Juriga, kije bil zaradi „panslavizma“ obojen v dveletno ječo ter je zbornica njegovo imuniteto vsled osebnega vplivanja justičnega ministra Polonya razveljavila, je sklenil umakniti svojo ničnostno pritožbo ter prostovoljno nastopiti kazni, da ne postane njegov slučaj zbornici merodajen za bodočnost.

O trozvezi.

Dunaj 6. decembra. Trozvezna pogodba, ki se je leta 1902. podaljšala na šest let, velja avtomatično še za nadaljnih šest let, ako se ne odpove. Ako bi se pogodba naj ne podaljšala, morala bi se odpovedati na eno leto še v tekočem letu, na kar pa se misli ni. Potemtakem je obstoj trozveze do leta 1913. zagotovljen.

Srbski topovi in državno posojilo.

Belgrad 6. decembra. Skupščina je dognala včeraj debato glede novih topov. Na predlog poslanca Petrovića se je sprejel dnevn red, ki izrekavladu zaupanje, z 89 glasovi proti 62 glasom. — Hujša kot glede topov pa grozi postati razprava o državnem posojilu. Opozicijski poslanci so pričeli obstruirati.

Kulturni boj na Španskem.

Rim 6. decembra. V Vatikanu se delajo, kakor da bi se prav nič ne bal kulturnega boja, ki se je začel razvijati na Španskem. Dosedaj se je posrečilo vatikanskim spletkam, da sta padli dve ministrstvi po vrsti, a kdo ve, ako ne pride tretje še odločnejše. Vrhutega pa je tudi javnost spoznala rimske spletke, in začela se je puntati ulica. Nadškof, ki komaj uteče demonstrantom v bližnji trgovino, je nekaj takega, kar se še ni dogodilo dosedaj v Madridu. Taki prizori so bili v Parizu pred splošno revolucijo. Vatikan pritiska potom histerično bigotne kraljeve matere na mladega španskega kralja, naj ublaži kulturni boj. Toda tudi kralj bo le ladja brez krmila, ako se bo ustavljal radikalnim elementom, ki morajo prej ali slej priti na odločilno mesto, in sicer tem prej, čim bolj se bodo metale Vatikanu neljube vlade. Skala svobode in napredka se ne da zadrževati, temuč bo pomendrala neusmiljeno vse, ki se ji stavijo na pot, ako je tudi med njimi — kronana glava.

Vojna organizacija na Japonskem.

London 6. decembra. Japonsko ministrstvo je sklenilo, postaviti v proračun leta 1907. kredit za vrnitev dveh divizij iz Mandžurije in Koreje in za ustanovitev dveh novih divizij. Obenem razglasa ministrstvo, da se vojaška služba skrajša na dve leti.

Ameriške finance.

London 6. decembra. Državni zakladničar Zedinjenih držav Shaw je predložil včeraj kongresu letno poročilo, ki pove, da so znašali dohodki v preteklem letu, ki se je zaključilo s 30. junijem, 762,386.904 dolarjev, izdatki pa 736,717.582 dolarjev, tako da je bilo prebitka 25,669.322 dolarjev, dočim je bilo v lanskem letu 23,004.228 dol. primanjkljaja.

Obrtni vestnik.

O pospeševanju industrijalnega razvoja. Možem, ki so prišli vsled zmage koalicije na Ogrskem do vlade, se mora brez pridržka priznati, da so z vso resnostjo začeli urediti stvari na le svoj politični, ampak tudi svoj gospodarski program. Ne razvijajo sicer na zunaj več one nestrpljivosti in odpornosti, kakor ob času opozicije, ali zato s premišljeno umerjenostjo ne opuste ničesar, kar more pripomoči k uresničenju programa. Vedno v začetni smeri se giblje njih delo, in tudi neprijatelj jim ne more očitati brezciljnosti in negotovega tavanja. Gospodarski program se v bistvu reducira na eno temeljno zahtevo: gospodarska samostojnost in carinska neodvisnost dežel ogrske krone. Tega svojega postulata možje, ki vodijo ogrsko vlado, tudi kot ministri ne skrivajo. Ob predložitvi predloge, tičeče se pospeševanja industrije na Ogrskem, je vlada v svojem spremnem poročilu izjavila kategorično, da je krepka ogrska industrija nepogrešen pogoj gospodarske samostojnosti ogrskih dežel. Stremič za gospodarsko samostojnostjo in imajoč vedno pred očmi, da se je za leto 1917, ko potečejo trgovinske pogodbe monarhije z najvažnejšimi državami inozemstva, pripraviti za lastno carinsko ozemlje, smatra vlada za neizogibno potrebo, da se do tja z dobro premišljeno pospeševalno akcijo poskrbi za krepki industrijalni razvoj v deželah ogrske krone. Poljedelstvo in gozdarstvo samo zase, naj bo še tako cvetoče, da ne zagotavlja krepkega gospodarskega položaja; in če je celo poljedelstvo na Ogrskem potrebno državne pomoči in podpore, je država tembolj poklicana zavzeti se za industrijo. Pri tem je omeniti zanimivo dejstvo, da pospeševalno delo v korist industrije na Ogrskem ni izšlo vsled vzpodbude javnega mnenja, od zgoraj, od vlade same spontano se je uvedla pospeševalna akcija. Pospeševanje industrije na Ogrskem z državnimi sredstvi je začelo že leta 1881. Že v tem letu je stopil v veljavo zakon, ki opravičuje dajanje državnih subvencij domači industriji. Vsled tega zakona se je osnovalo 280 novih tovarn, ali pravega uspeha za razvoj tovarniških podjetij v ožjem pomenu besede ta prvi zakon te vrste ni imel, če se vpoštevata, da je bilo med temi 280 tovarnami 227 kmetijskih žganjaren za špirit. Večji uspeh se je pokazal vsled novih zakonov iz leta 1890 in 1899, ki kakor prvo navedeni zakon pospešujeta snovanje industrij z državnimi subvencijami, razlika, odnosno napredek je le ta, da so razpoložna sredstva za ta namen izdatnejša. Vladna predloga pa, ki jo je državnemu zboru predložil Košut in ki izvestno postane brez bistvenih izprememb v kratkem zakon, ima v mislih pospeševalna sredstva, s katerimi se ona dosedanjih zakonov niti ne morejo primerjati. Započetni akciji je v gospodarski zgodovini težko dobiti enako. Pred vsem so neposredni denarni prispevki, ki se odmerijo za pospeševalni zaklad obdobjanja vredni. V pospeševalno službo pa se privzamejo tudi javna dela ter dobave za državo in komune. Tuja korenina bode do malega izločena. Vrednost takih dobav se ceni na 150 milijonov kron, če pa se vračuna tudi stavbna dela, znaša vrednost do 200 milijonov kron na leto. Novi zakon zagotavlja nadalje znatne davčne ugodnosti za delavske hiše. Omeniti je končno, da zakon pooblašča vlado, da dovoli novim industrijalnim podjetjem prostost obrtnega davka in doklad k temu davku, nadalje da jih oprosti plačevanja prenosnih pristojbin in da jim nakloni ugodnosti na železnicah za prevažanje stavbnih potrebščin ter tovarniških strojev.

Izredno velika sredstva, ki jih je voljna Ogrska žrtvovati za okrepitev gospodarskega položaja v državi, kažejo, s kako resnostjo in premišljenostjo se pripravlja na Ogrskem predhodno nove gospodarske razmere; kažejo pa na drugi strani tudi, koliko more vlada storiti za izboljšanje gospodarskega blagostanja. Jasno je, da ob docela različnem položaju v Cislitvanski nihče ne bo zahteval od avstrijske vlade, da postopa glede pospeševanja industrije v splošnem po zgledu Ogrske. Drugače pa je v tem pogledu glede onih dežel, ki imajo sicer po svoji naravi legi dane vse pogoje za industrijalni razvoj,

pa so vendar glede industrije zaostale. Med te spada tudi kranjska dežela. Dasi ima jako ugodno naravno lego, ker leži tako blizu morja, je vendar industrija še kaj neznatno razvita. Industrijalen razvoj v deželi pa je tembolj potreben, ker trajno narašča izseljevanje. Ob pomanjkanju zaslužka vsled nezadostnih delavnih prilik hite ljudje iz dežele v nepoznano tujino za boljšim zaslužkom. Iz domovine odhajajo ljudje v najboljših letih, s tem se izgublja najboljše delavne sile. Izkušnja uči, da se iz krajev, kjer so industrije in je dobiti primerno plačana dela, ljudstvo ne izseljuje. Posamezni slučaj ne odločajo, vprašanje postaja precejše le tam, kjer postaja izseljevanje, kakor pri nas, socialen pojav. Izvestno bi se tudi pri nas obrnilo na boljše, če bi prišle nove industrije v deželo. V takih razmerah bi pač morala vlada pokazati svojo dejansko pripravljenost, in potom zakona zagotoviti novim industrijam v deželi gotove ugodnosti, ki bi podjetnost domačinov vzbudile ter privabile tudi tuj podjetniški kapital v deželo. Ne bilo bi to le v povzdigo gospodarskega blagostanja v deželi, v korist cele države bi bila osnova novih industrijalnih podjetij, v prvi vrsti takih, ki bi se spričo ugodne naravne lege dežele uredile za eksport ter za podelovanje in predelovanje importnih predmetov, zakaj s tem bi se hkratu zagotovilo brodarstvu potrebnih tovorov in ne manj dovažajočim železnicam. Mimo tega ni pozabiti dejstva, da tiste ugodnosti, ki jih daje vlada kot pospeševalna sredstva novim industrijam v prvih letih po osnovi, recimo v davčni prostosti, donesajo po letih državi sami v davkih dohodke, katerih bi sicer nikdar ne prejela. Sicer zagotovitev davčne prostosti za nova industrijalna podjetja tudi v Avstriji ni na sebi nič novega. Ko so v Trstu odpravili pristoječo lukso, je vlada v nadomestilo za to izgubo poskrbevala za zakon, ki je dajal novovrstnim industrijam v Trstu in občini dalje dvanaestletno prostost pridobitve ter še druge pristojbinske olajšave ob snovanju delniških družb ter ob nakupovanju zemljišč. No, ko je Ljubljano zadela potresna katastrofa, je imela vlada gluha ušesa za zahteve in prošnje zastopnikov mesta Ljubljane in dežele Kranjske, da bi se tudi za Kranjsko, ki tvori bližnje ozadje Trstu, poskrbelo za podobne privilegije s tem namenom, da se poživijo industrijalni razvoj. In vendar so izredne tedanje razmere opravičevale izredna pomočna sredstva saj v toliki meri kakor v Trstu. Lansko leto se je vprašanje o potrebi pospeševalnega zakona za nove industrije na Kranjskem zopet izprožilo v kranjski trgovski zbornici. Posledica te akcije so bile utemeljene prošnje pri trgovinskem ministertvu, vsled te izpodbude se je tudi v deželnem zboru stavil predlog, ki je bil soglasno sprejet. Deželni zbor je sklenil prositi vlado, da izposluje za deželo kranjsko enake privilegije v korist novovrstnim industrijam kakor svoj čas za Trst. Od tedaj ni bilo čuti, da se je vlada zmajala. Če gre za naklonitev kake ugodnosti napram našim deželam, je njena stabilnost obdobjanja vredna. Razprave v ogrskem državnem zboru o pospešitvi industrij so nam dale povod, da smo se dotaknili tega vprašanja. Želeli bi le, da se vlada spomni svoje dolžnosti napram naši deželi.

Obrtna reforma. Na tem mestu smo v prejšnjih mesecih večkrat dokazovali, kako potrebna je prememba obrtnega reda, razpravljali smo tudi o najvažnejših izpremembah, ki zadenejo obrtni red vsled sklepov poslanske zbornice. Često smo dejali, kako velikim nevarnostim je še izpostavljen obrtna novela, predno zadobi moč zakona. Srečno je bila končno končana razprava v poslanski zbornici. Uresničile se niso sicer vse želje obrtnega in trgovskega stanu, ali važen korak naprej se je vendar storil. Ali kakor se kaže, je bil ves napor obrtnikov in njih prijateljev zaman. V gosposki zbornici dožive sklepi poslanske zbornice glasom vesti, ki jih prinašajo časopisi, bistvene izpremembe, seveda na škodo trgovskega in obrtnega srednjega stanu. In ker so temu državnemu zboru sojeni le še kratki dnovi, bo bržčas celo reformno delo brezuspešno.

Glasovi z Jesenic.

— Pongratz ubit. Dolgo je iskal in slednjič je našel. Preteklo soboto bi se imela vršiti pred porotnim sodiščem v Ljubljani obravnava proti odgovornemu uredniku „Gorenjca“. Tožnik Pongratz pa je na predvečer obravnave umaknil brez-pogojno svojo tožbo. Dr. Novak kot zagovornik urednika je imel na razpolago toliko tvarine, da bi bil lahko takoj s pričami dokazal, da so bile trditve „Jeseniške Straže“, v katerih se je očitalo Pongratzu zakonolomstvo in vlačugarstvo — popolnoma resnične. O zadevi priobčimo v kratkem natančnejše po-

ročilo. Mož je za javnost mrtev in če bi imel kaj poštenja v sebi, bi si pogljal kroglo v glavo že z ozirom na svojo ženo in družbo, v kateri obče, da jo še dalje ne okužuje s svojim smrdom. Poraz Pongratza pa mora zadeti tudi tovarniško vodstvo in vse one, ki so držali svojo roko nad njegovim početjem, ga pošiljali v boj in so pravzaprav krivi njegove nesreče, da je izšel iz boja umazan in oblaten. Pongratz je vreden usmiljenja, a vdarcev zasluži njegovi gospodarji, za katere je hodil po kostanj v žrjavico!

— Katoliški švin'del. V nedeljo se otvori "Katoliški dom" na Savi poleg gostilne pri "Zvitem rogu". Prišla bo cela vrsta črnosuknežev, ki bodo nagnali skupaj nekaj ubogih na duhu in vršila se bo tisto sleparstvo, ki ga uganja katoliška cerkev pod versko krinko že tekom par stoletij. Ubijali bodo delavstvu v glavo nauke, po katerih se naj udinja poleg svojega gospodarja-kapitalista še največjemu kapitalistu na svetu — rimski cerkvi. Pač žalostna slika za bodočnost. Vendar pa še upajmo, da se med v nedeljo zbranimi duševnimi revšeti najde delavec-mož, ki se mu ob govorih črnih debelotrebušnikov zasveti v glavi in dvigne iz prsi glas: sleparji! In pride nekoč čas, ko se ta glas ponovi iz stotero grl in takrat bo konec katoliške komedije!

— Radovedni smo, če se spomnimo pri otvoritvi delavskega doma tudi svojega čednega zaveznika Pongratza, ki si je priboril v javnosti tako čudno slavo kot sumljiv Don Juan. Če se klerikalno žentstvo razjezi in se spravi nad tega farovškega junaka, pred katerim je ženska čast v vedni nevarnosti, to bo polom! No, ne bojmo se, tega najnovjšega častilca lepega spola brani in ščiti močnega roka župnika Zabukovca, ki ga je gotovo že odvezal vseh preteklih in bodočih pregreh!

— Slovensko kmetško društvo. Kakor smo že poročali, se ustanovi za občine Jesenice, Koroška Bela in Dobje politično kmetško društvo. Jeseniški župnik Zabukovec pa kar spati ne more, tako ga peče ta novica. V sobotnem "Slovenecu" zopet kokodajsa in hujska proti društvu, češ, da se sami neketje zanimajo za društvo. Zakaj pa se Zabukovec vtika med delavske organizacije? Ali sta on in kaplan Čuk delavci? Pojte no gospod Zabukovec, če že ne znate nič pametnega zapisati, potem vsaj ne pišite — neumnost!

— Srednjeveška agitacija. Zabukovec najraje hujska proti naprednjakom s tem, da trdi, da hočejo spraviti krščanski nauk iz šole in zahtevajo ločitev cerkve od države. Danes tako hujskanje malo izda. Nas le veseli, da spravlja take stvari v javno razpravo. V bodoče bomo prinašali pod posebnim člankom zanimive razprave, ki se tičejo v prvi vrsti bisagarjev. In če vsako leto spreobrnemo le enega človeka, smo storiли plemenito delo, ki nam zagotovo poplača sam nebeški oče. Kar se tiče klerikalnega klobasanja v cerkvi in šoli, pravimo le, da je za državljan in sploh človeka tem bolje, čim manj ima država in šole zveze s klerikalizmom in katoliškimi popi. Če ne bo nobene zveze, odpade veliko nepotrebnih stroškov in država lahko odpiše davkoplačevalcem polovico davkov — škoda pa ne bo pri tem nobena.

— Najneumnejši graški list napada naše Sokole, da so v kavarini nahučili neke železniške uradnike pri kvartanju. Zadeva nam je bila docela neznan, konstatiramo pa sedaj, da ni bilo nobenega Sokola pri rabuki. In Jesenicah ne poznamo nemških železniških uradnikov, če pa so bili Nemci, je popolnoma prav, da bi jih kdo obral. Toliko tistemu plačanemu duševnemu revšetju, ki se je razkoračilo v "Grazer Tagblattu".

— Deseti brat. Nedelja je bila srečen dan za naše igralce. Obisk je bil nad pričakovanje velik in igralo se je izborna. Predstavljali so Jurčič — Govekarjevega "Desetega brata". In Jurčič pove vse. Ljudski sin je pisal za ljudstvo, ki ga tudi razume in se najraje zabava ob njegovi prostodušni šegavosti. Imenitnega, ali bolje rečeno prav imenitnega Dolefa je vstvaril br. Janko Ravnik. Videli smo tega dobrodušnega Dolefa, vzor zapitega bivšega študenta, ki hodi po božjem svetu brez ciljev in namenov in je srečen pri — k zarcu vina. Ravnik ga ni mogel bolje zadeti in je vnovič pokazal, da je naš najposobnejši in najbolj simpatični igralec. Na mestu so bili br. Špicar, Slezinger in Plankar, kar pa moramo reči tudi o drugih. Ženske vloge so bile dobre, najbolj nam je ugajala gđ. Rotarjeva kot nadvse ljubka Marica. Koncem naj še pri-

pogoste igre, ker drugače se zna zgoditi, da se prelevi telovadno društvo v navadno igralno društvo.

Občinska seja se vrši v četrtek 13. t. m. ob 4 uri popoldne v šolskem poslopju. Seja je izvanredna, ker jo je zahteval Pongratz z 10 tovariši, med katerimi je Zabukovec na prvem mestu podpisan. Kot najvažnejšo točko naj navedemo predlog Pongratza, v katerem zahteva odstranitev obč. tajnika Humra iz občinske službe. Radovedni smo, kako se bo narepenil Pongratz, s katerim je javnost že obračunala kot človekom, ki se mu je dokazalo vladarstvo in zakonolomstvo. Humer seseveda ne meni dosti za Pongratza, ki se napahuje kakor krota v občestni luži.

Gregorčiču spomenik.

Slovensko ljudstvo.

Ali je kdo med teboj, čegar uho še ni sanjalo ob nebeških glasovih "Nazaj v planinski raj!", "Eno devo le bom ljubil!", "Zvezda mila je migljala"...

In kdo izmed Tebe še ni slišal deklamovati "Oljki", "Kmetski hiši", "Naš čolniti otomilo"...

Sree ti je pač malone zastajalo radosti, ko je ob sladkih zvokih te pesni ali ob ljubko zuborečem potoku nje zvoneče besede nanj legal čudoviti čar svete poezije. In skozi nežno kopreno se svete poezije si zrl in poslušalo "kar gledalo ni oko, uho ni čulo posvetno": duša ti je tiste trenutke plavala v prelestnem kraljestvu umetnosti. In to je bilo kraljestvo slovenske umetnosti. Tvojemu sreju je takrat govoril velik umetniški genij, ki ga je milostno nebo naklonilo slovenskemu narodu. Ta genij pa je bil — Simon Gregorčič.

Danes Gregorčiča ni več med nami. Nedavno tega se je iz solčne Gorice po širni Sloveniji raznesla srca pretresujoča vest, da je "soški slavec" utihnil za vselej, da je umrl Simon Gregorčič.

Ne, ni umrl! Še duh njegov živi med nami, na delo nas budi in drami. Umrl on ni, v nesmrtnih delih mož živi!

A obenem z njim v teh nesmrtnih delih živi in bo od roda do roda živel njegova in naša mati, ki jo je njen veliki sin ljubil "iz srca globin", ki je bil njen ponos in ki jo je proslavil pred svetom — mati Slovenija. — Slovenci! Kdor slavni prednikov ne časti, — njihov naslednik vreden biti ni!

Pokažimo, da znamo ceniti svoje velmože, da se zavedamo, kak biser je s poglavjem "Simon Gregorčič" vdelen v oni okvir, ki se imenuje slovenska literatura! Postavimo velikemu pesniku ne le v svojem srcu, marveč tudi na zunaj, vsemu svetu viden spomenik!

A ves narod naj bi postavil ta spomenik, kakor je ta najzvestejši sin matere Slovenije ljubil ves narod!

V to svrhu se je v Gorici osnoval "Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik" ter si postavil nalogo poskrbeti, da se pesniku Simonu Gregorčiču v rojstno hišo na Vrsnem vzida spominska plošča in na gomili tam v "planinskem rajnu" pri Sv. Lovrencu postavi dostojen nagrobnik. Če le mogoče — in to bi bilo v smislu velikega pokojnika — pa bi se Gregorčiču naj postavil še živ spomenik, čegar piedestal bi bila šola. Obliko kipa na tem piedestalu (ustanove, Gregorčičev dom...) pa bi naj dogovorno določil celokupni slovenski narod potom osrednjega odbora in lokalnih pododborov.

Rodoljub! Da čim preje dosežemo, kar nam velela sveta dolžnost, se obračamo do Vas, kar Vas je brez razlike stanu in mišljenja, z iskreno prošnjo na požitvalno sodelovanje Gregorčičevemu spomeniku v prid. Prirejte zlasti v ta namen Gregorčičeve slavnosti in veselice in seznanjajte na njih množice z velikim pesnikom! S tem storite dvakrat rodoljubno delo.

A vsem nam spričo velike oddolžitve napram pesnikovemu geniju bodi geslo:

"Ne samo kar velela mu stan, kar mora, to mož je storiti dolžan!"

Ivan Berbuč, prof. v p. in dež. odb., predsednik.

Matija Rutar, deželnosodni svet., podpredsednik.

Josip Ivancič, prof. v p., blagajnik.

Dr. Ivo Sorli, notarski kandidat, Dr. Karol Ozvald, prof., Franc Sivec, vadnični učitelj, tajniki.

Ivan Kokošar, mestni župnik, Franc Vodopivec, ces. svetnik, Andrej Ipavec, gimn. učitelj, Niko Omersa, gimn. učitelj, odborniki.

V Gorici, 6. decembra 1906. Op. Doneske, ki se v časopisih objavijo, sprejema prof. Jos. Ivancič, Gorca,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. decembra.

— Volilna reforma in slovensko ljudstvo. Volilna reforma je sprejeta v državnem zboru in slovensko ljudstvo pride zdaj do velikih pravic, kot je trdil vedno in vsak čas "Slovenec", ki zdaj vpije, da je slovensko ljudstvo zmagovalo nad svojimi protivniki. Človek zdravega razuma bi pričakoval, da bo to slovensko ljudstvo, ki se po "Slovenčevih" zatrdilih zaveda, kako veliko je pridobilo z volilno reformo, zdaj kar rajalo veselja, ko je ta reforma takorekó že zakon. A nič ni tega! "Slovenec" je priobčil v ponedeljek le eno božjastno brzojavko, kjer se iz Kamne gorice (?) izreka zahvala dr. Šusteršiču. Zgledi vlečejo, pravi pregovor, ki se pa v tem slučaju ni hotel uresničiti. Po vsej Sloveniji se nikjer ne kaže niti trohice navdušenja za volilno reformo. Značilno je to! Iz tega sledi, da se ljudstvo slovensko zaveda, da mu volilna reforma ne prinese ničesar dobrega in da je bila vsa tista navdušenost, ki smo jo brali mesece in mesece v "Slovenecu" kot bistveno lastnost slovenskega ljudstva, le puhla fraza in navadna laž "Slovenčeva". Za volilno reformo so se zavzemali samo "Slovenčevi" redakterji in par njihovih ožjih prijateljev, ki upajo z volilno preosnovno zlesti nekoliko višje na kak boljši stolček. Ta navdušenost slovenskega ljudstva je pa obenem slabo spričevalo za naše klerikalne poslanece. Za svoje "delo" ne dobe nobene zahvale, nobenega priznanja! Ali ni to nekaka nezaupnica? Dr. Šusteršič je pogosto bahato in patetično kvasil: Ljudstvo bo govorilo! Ljudstvo zdaj molči, a ta molk govori glasneje nego sto in sto grl!

— Volitve za delavsko zavarovalnico zoper neugode v Trstu. Oni podjetniki, ki niso še prejeli glasovnice za volitve v predstojništvo (Vorstand), odnosno v razsodišče delavske zavarovalnice, dasi plačujejo prispevke za to zavarovalnico, naj jih reklamirajo pri volilni komisiji delavske zavarovalnice zoper neugode v Trstu (Via Mercato vecchio št. 3) ali pa naj našemu uredništvu naznanijo svoje ime, opravilo in stanovališče. Rok za reklamacije poteče dne 15. decembra.

— Klerikalci in obrtniki. Dobili smo danes jako sumljivo vabilo. V njem se naznanja, da se ustanovi politična organizacija za obrtnike. Kaže se, da snujejo to organizacijo klerikalni agentje v svrhu, da bi obrtnike ujeli na klerikalne limanice.

— Slovenska sekcija svobodne misli prijavlja v listu "Volna Myšlenka" naslednje: "Javno pismo občanu Antonu Jegliču, škofu in veleposestniku, knezu in krščanskemu socijalistu v Ljubljani. Po trditvi katoliških shodov in po praksi rimske cerkve (Index librorum prohibitorum) naj bi bilo dopuščeno objavljanje le od škofov potrjenih tiskovin, vsled česar smatramo Vas za odgovornega za vaš katoliški tisk. Zato se dovoljuje vam obrniti na Vas javno z ozirom na trditev Vašega dnevnika "Slovenec", šte. 258, od dne 10. novembra 1906, ki piše: "Ljudje 'Svobodne misli' združujejo take razmere, ki so se pokazale svoj čas v pravdi varovanja ljubljanskega policijskega komisarja, in ki so v brutalni nagoti prišle v javnost ob Riehlini sodni razpravi — na Dunaju." Na najpogostejši način se krati svoboda ljudem, najumazanejša se izkoriščajo te žrtve svobodne misli." — Prosimo tedaj prijazno za pojasnilo tehle točk: 1. Kakšna morala je dejstvo, da je bilo leta 1414. v Konstanci za časa cerkvenega koncila tam okrog 1000 javnih vlačug, poleg 4 patrijarhov, 29 kardinalov, 47 nadškofov, 160 škofov, 200 opatov in cele vojske menihov in drugega duhovništva? 2. Kakšen kulturni faktor je bil papež Sikst IV. (1471—1487), ki je ustanovil prvi v Rimu javne hiše, v ta namen, da je nakazal vsakemu od kardinalov kot dohodke vsakega 20. 20. vlačuge.

— Slovenska sekcija svobodne misli prijavlja v listu "Volna Myšlenka" naslednje: "Javno pismo občanu Antonu Jegliču, škofu in veleposestniku, knezu in krščanskemu socijalistu v Ljubljani. Po trditvi katoliških shodov in po praksi rimske cerkve (Index librorum prohibitorum) naj bi bilo dopuščeno objavljanje le od škofov potrjenih tiskovin, vsled česar smatramo Vas za odgovornega za vaš katoliški tisk. Zato se dovoljuje vam obrniti na Vas javno z ozirom na trditev Vašega dnevnika "Slovenec", šte. 258, od dne 10. novembra 1906, ki piše: "Ljudje 'Svobodne misli' združujejo take razmere, ki so se pokazale svoj čas v pravdi varovanja ljubljanskega policijskega komisarja, in ki so v brutalni nagoti prišle v javnost ob Riehlini sodni razpravi — na Dunaju." Na najpogostejši način se krati svoboda ljudem, najumazanejša se izkoriščajo te žrtve svobodne misli." — Prosimo tedaj prijazno za pojasnilo tehle točk: 1. Kakšna morala je dejstvo, da je bilo leta 1414. v Konstanci za časa cerkvenega koncila tam okrog 1000 javnih vlačug, poleg 4 patrijarhov, 29 kardinalov, 47 nadškofov, 160 škofov, 200 opatov in cele vojske menihov in drugega duhovništva? 2. Kakšen kulturni faktor je bil papež Sikst IV. (1471—1487), ki je ustanovil prvi v Rimu javne hiše, v ta namen, da je nakazal vsakemu od kardinalov kot dohodke vsakega 20. 20. vlačuge.

— Mariborski krščanski socialcem ni prav, da smo nekoliko osvetili njihovo narodno delovanje. Stičejo po dopisniku in mu grozijo. Tukaj se vidi njih slaba vest. Zakaj ne ovirajo dokazanih trditvev? Ne, kdo je to pisal, ali je resnico pisal, za to se gre. Še enkrat to pribijemo, da slovenski duhovniki v Mariboru snujejo stranko, pri kateri je narodnost izključena, in že misel, da bi bila ta stranka kaj slovenska, je — eine blödsinnige Behauptung. Kako naj potem verujemo v narodnost one stranke, ki ji prvači dr. Korošec? Želeli bi, da bi naši gospodje bili nekoliko manj delavni v teh nemških društvih, s tem bi bolj koristili slovenski stvari. Ako bo katoliški šulferaj, ki se seve tudi snuje z njihovo pomočjo, morebiti kako slovensko šolo nam v Mariboru ustanovil? Hic Rhodus...

— Mariborski dopisnik. — Jegličeve strune ubira mariborski škof Napotnik, ki je svojim vernikom ukazal: "Udeležujte se volitev v zastopstva, ki imajo kakor-žekoli opraviti z ljudsko šolo, začeniši od volitev v občinski zastop pa tja do volitev v deželni in državni zbor! Ne pozabite, da je vaša dolžnost udeleževati se volitev." To se seveda še vedno ne pravi zlorabljeni prižnec v politične svrhe! Zato je prijel naše klerikalne poslanece tak krč, ko so samo čuli besedo kancelarparagraf!

— Imenovanje. Višja policijska komisarija pri policijskem ravnateljstvu v Trstu Maks Zeni in Franc Ziegler sta dobila naslov in značaj policijskega svetnika.

— Nadzorstveni okraji obrtnih nadzornikov. V državnem zboru zastopana kraljestva in dežele so razdeljena na 35 nadzorstvenih okrajev za uradne posle obrtnih nadzornikov. Kranjska dežela obsega za-se 12. nadzorstveni okraj.

— Iz poštne službe. Poštni asistentje Štefan Braun in Karel Giljanovič v Trstu in Ivan Rak v Ljubljani so imenovani za poštne oficije.

ki je imel s svojo sestro otroka, in svoja dva sinova ljubil ne po očetovski, temveč a la pater Florian? 3. Kak moralen faktor je papež Aleksander VI. (1492—1503) s svojimi 7 otroci, zlasti Cezarem Borgia? 4. Kako si razlagate dejstvo, da slovensko "dobro, verno ljudstvo" vzgajate tako uspešno že čez 1000 let, da je v Zagrebu, na Reki, v Trstu itd. beseda Kranjica in vlačuga sinonim? Ker "Slovenec" javno, pavšalno in sistematično označuje vse svobodomiselce povprek za svinjarje, za ekstrakt vseh podlosti, smo uvedli to taktiko in nadaljevanje sledi. Izgovor o duhu starih časov ne velja, če ste božja naprava, morate iti pred in za moralno višino vsake dobe. En izvod te številke smo Vam poslali rekomandirano po pošti. Slovenska sekcija Svobodne Misli.

— O krivoprišežnikih govori zadnji "Domoljub" in napada slovensko napredno učiteljstvo, ker je v narodno-napredni stranki. Ker so učitelji pristaši te stranke, ki si je na svoj prapor zapisala svobodomiselne ideje, ki so po vseh naprednih državah uveljavljene, zato so slovenski učitelji krivoprišežniki. "Domoljub" kvasi nekaj o učiteljskih prisegah glede vzgoje otrok in seveda zavija po svoje vsako besedo. Nato pa pravi: "V tem oziru bodi vsem liberalnim učiteljem na ves glas povedano, da naše ljudstvo krivoprišežnikov ne bo trpelo med vzgojevalci svoje mladine." Na te besede odgovarjamo sledeče: Zaradi krive prislege še noben slovenski učitelj ni bil obsojen, pač pa že mnogokateri slovenski duhovnik. Bilo bi jih pa še desetkrat več obsojenih, če bi sodišča prišla na sled vsem njihovim krivim prisegam. Mauringa poglejte, katoliška gospoda, izauskega župnika, ki sme kot obsojeni krivoprišežnik vzgajati mladino! Onjem povejte svojim "bravcem" in glede njega storite primerne korake, da ne bo pohujševal otrok in odrasčenih!

— Mariborski krščanski socialcem ni prav, da smo nekoliko osvetili njihovo narodno delovanje. Stičejo po dopisniku in mu grozijo. Tukaj se vidi njih slaba vest. Zakaj ne ovirajo dokazanih trditvev? Ne, kdo je to pisal, ali je resnico pisal, za to se gre. Še enkrat to pribijemo, da slovenski duhovniki v Mariboru snujejo stranko, pri kateri je narodnost izključena, in že misel, da bi bila ta stranka kaj slovenska, je — eine blödsinnige Behauptung. Kako naj potem verujemo v narodnost one stranke, ki ji prvači dr. Korošec? Želeli bi, da bi naši gospodje bili nekoliko manj delavni v teh nemških društvih, s tem bi bolj koristili slovenski stvari. Ako bo katoliški šulferaj, ki se seve tudi snuje z njihovo pomočjo, morebiti kako slovensko šolo nam v Mariboru ustanovil? Hic Rhodus...

— Mariborski dopisnik. — Jegličeve strune ubira mariborski škof Napotnik, ki je svojim vernikom ukazal: "Udeležujte se volitev v zastopstva, ki imajo kakor-žekoli opraviti z ljudsko šolo, začeniši od volitev v občinski zastop pa tja do volitev v deželni in državni zbor! Ne pozabite, da je vaša dolžnost udeleževati se volitev." To se seveda še vedno ne pravi zlorabljeni prižnec v politične svrhe! Zato je prijel naše klerikalne poslanece tak krč, ko so samo čuli besedo kancelarparagraf!

— Imenovanje. Višja policijska komisarija pri policijskem ravnateljstvu v Trstu Maks Zeni in Franc Ziegler sta dobila naslov in značaj policijskega svetnika.

— Nadzorstveni okraji obrtnih nadzornikov. V državnem zboru zastopana kraljestva in dežele so razdeljena na 35 nadzorstvenih okrajev za uradne posle obrtnih nadzornikov. Kranjska dežela obsega za-se 12. nadzorstveni okraj.

— Iz poštne službe. Poštni asistentje Štefan Braun in Karel Giljanovič v Trstu in Ivan Rak v Ljubljani so imenovani za poštne oficije.

— "Osa". Štev. 5. Vsebinska: Bogata domišljija in revna resnica. — Praktični far. — Iz "velikega" Šukljetovega govora. — Gospod Otobor govori. — Zlati izreki genialnega kritika, gospoda Bisagarja o Simonu Gregorčiču. — Pačilo. — Katoličanstvo v praksi. — Kraljevski dar ljubljanskemu knezoškofu itd. — Pedobe: Nevarne bukvice. — Naj pa neha, pa je!

— Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v soboto, popoldne se uprizaro drugi v sezoni pravljica "Sneguljčica in škrtarja", zvečer pa Shakespearjev "Beneški trgovec", ki je glasom kritike dosegel pri prvi predstavi velik uspeh. Žida Shyloka igra gosp. Dragutinovič, Porzio gospa Taborska, Bassania g. Taborsky, Antonia g. Danilo, Jessiko goa. Noskova, Nerisso ga. Barjaktarovičeva, Lanzelota g. Boleska. — V nedeljo popoldne se uprizaro drugi slovenskem odru Gallinova komedija "Marietta", v kateri nastopi ga. Barjaktarovičeva v vlogi dvanajstletne deklice. Igra je prav prikladna tudi za mladino. Istega dne zvečer se poje tretjič v sezoni priljubljeni "Trubadur". — Za prihodnji tork se pripravlja "Prodana nevesta", za četrtek pa Cankarjeva komedija "Za narodov blagor". — Gledališko vodstvo si usoja javljati slavnemu občinstvu, da so odslej kuponi veljavni za vse predstave, tudi za operne in dramske premiere.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ponavlja opozarja svojih iz zlatne Prage doposlanih božičnih razglednic. Oddalo se jih je že sila veliko; a jih imamo še več v zalozbi. Segajte Slovenci po njih in čestitujoč z njimi svojim dragim prijateljem ob enem še nas, ki vam želimo najveselejšega božiča in blaženega 1907 novega leta. — Radi težko ob doposiljavi pa jih ne oddajamo manj nego 100 komadov in ne pošiljamo nikamor in nikomur na ogle. Vodstveni odbor jim je namreč prisodil trajno umetniško vrednost. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— "Slovensko društvo" v Ljubljani in v četrtek, dne 13. t. m. svoj občni zbor ob osmih zvečer v restavraciji "Narodnega doma". Člani in somišljeniki se vljudno vabijo na ta shod.

— "Slovenske sokolske Zveze" redna odborova seja je jutri ob 10. uri popoldne v "Narodnem domu" v Ljubljani (v prostorih društva "Merkur"). — V Ribnici je jutri popoldne ustanovni zbor tamošnjega "Sokola". — Pred kratkim pa je "Zveza" vložila pravila za "Sokola" v Javorniku. — II. družbinski večer "Narodne čitalnice" v Ljubljani se vrši v sredo, 12. t. m. ob polu 9 uri zvečer v čitalniški dvorani. Sodeluje sekseta na lok. Gg. visokoločil in enoletni prostovoljci kot gostje dobre došli.

— Javno predavanje priredi "Splošno slovensko ženske društvo" tekom tega meseca. Predaval bo g. dr. Walter Smid "Iz naše najstarejše zgodovine".

— "Malo premišljevanje na podlagi čitanja knjig naše knjižnice." Odbor "Splošnega slov. ženskega društva" opozarja svoje članice na sestanek v nedeljo ob 5 pop. ter na predavanje gospe M. prof. Pintarjeve gornjega naslova.

— Društvo slovenskih profesorjev. Tretji prijateljski sestanek v petek, 30. pr. m., se je obnesel zelo dobro. Zbrali sta se dve tretjini ljubljanskih članov, med temi tudi veleč. g. msgr. Zupan in g. prof. Pleteršnik. Čeravno že upokojena, se imenovana gospoda živo zanimata za stanovsko gibanje. — Iz obširnega poročila g. prof. dr. Zmavca o prškem shodu državne zaveze avstrijskih srednješkolskih društev posnemamo na kratko le najvažnejše točke: Pravica na enoletno vojaško službo absolutom 6. razreda srednjih šol, ravnateljske počitnice, zakonita določitev 30letne službe, službena pragmatika, odprava tajne kvalifikacije, vselite poskusnega leta in supletskih let, razredna skušenih supletov v 10. činovni razred, odprava poskusnega triletnja, ureditev plač po plačah na obrtnih šolah, odškodnina ravnateljem za paralele, stališče učiteljev telovadbe. Vse te točke je zaveza že nadrobno predelala in jih bo predložila v. c. kr. ministrstvu za uk in bogočastje. Druge točke, kakor pravna obramba, sprejem strokovnih učiteljskih društev v zavezo, šolska reforma itd. so se priporočile posameznim društvom in pretres. — S tem se je društvo šele odprl važen del delokroga. To je pokazal živahen razgovor, ki se je potem razvil. Veleč. g. msgr. Zupan je priporočal potegovanje za suplente in za dosego višjih dijetnih razredov, kakor so primerni akademičnim študijam, ter je grajal krivice, da se je pri zadnjem zvišanju pokojnine prezrlo one, ki so bili že prej v

— "Osa" v prihod.

pokoju. Razpravljala so se še vprašanja o razširjenju realke na 8 razredov, o prenosu srednjih šol sploh, o praktičnem jezikovnem pouku v nižjih razredih namesto slovnicega, o stremiljenju po pridobitvi vseh oddolžnih mest v šolski upravi itd. Končno se je izrekla želja, da bi se nedostatk v šolstvu ne le spoznavali, ampak da bi se na pristojnem mestu tudi odločno zahtevala odstranitev teh nedostatkov. Zato pa bo skrbela organizacija, ki bo s skupno močjo posegla tja, kjer bi samotnemu ne bilo mogoče doseči uspehov. Na prijateljskih sestankih je vsakomur dana prilika, da izreče svoje želje in zboljševalne predloge.

— **Dobrodružstvo tiskarjev** priredi prihodnjo nedeljo, dne 16. decembra t. l. ob štirih popoldne v Sokolovih dvorani „Narodnega doma“ božičnico na korist sirotam umrlih tiskarjev. Pri božičnici sodeluje popolna „Društvena godba“. Prisotni otroci v spremstvu staršev pa bodo obdarovani s pecivom in sadjem. Glede na dobrodelni namen je pričakovati obile udeležbe.

— **Perice in ljubljansko perilo.** Piše se nam: Nemnogokrat se zgodi, da pogubi perica to ali ono izročeno ji perilo, ali vsaj pravi, da je izgubila. Ako zahtevaš kako oddolžno za zgubljeno, ponavadi perica izgine in ne vidiš je več. So pa tudi perice, katerim si izročil perilo, a potem nikoli več ne vidiš ne nje in ne perila. Da se tem razmeram napravi konec, prosili bi mestni magistrat, naj uvede pri pericah legitimacijske listke, v katerimi naj se perica izkaže pri svojih strankah in jo bo mogoče prijeti, ako bo izginila s perilom vred.

— **Pevsko društvo „Lipa“** priredi 31. decembra Silvestrov večer v gostilniških prostorih g. Pavška, po domače pri Tonetu na Martinovi cesti.

— **Javna vinska pokušnja v deželni vinški kleti.** Kakor nalašč v odgovor na zabavljanja zoper to popolnoma nedolžno podjetje, zbralo se je snoči izvanredno veliko odličnega občinstva v zaslovljeno deželno-vinški kleti. Naprošeni smo javiti, da so bila razprodana vsa od vinske razstave preostala vina.

— **Z gnojnimi vilami** sta bila napadena od štirih fantov v nedeljo hlapca Martin Brenk in Franc Eržen iz Stanežič pri St. Vidu nad Ljubljano. Oba sta dobila hude rane po glavi. Vile so res prav primerno katoliško sredstvo!

S Turjaka. Graščina v Turjaku ima, kakor znano, več lovev, med temi tudi nekega Petra. Seveda, ker je Peter liberalac, pri naših kimovcih ni nič kaj priljubljen. Dolgo so gruntali, da bi mu kaj napravili, in res se jim je posrečilo narediti šalo, seveda tako, kakor se more izmisliti le v neumnih klerikalnih buticah. Nekoč ustrelil Peter srno in kakor je že tu običajno, dobi za nagrado dobrovino. Po lovu se gre okrepčat v Lipljene v gostilno k Alešu. Naročil si je kozarec vina in večerjo ter se je za nekaj časa odstranil. Med tem mu vzamejo te zvite buče drobnino iz torbe ter dajo namesto te nekaj korenja nazaj. Drobnino so mu pa naredili za večerjo, ne da bi on to vedel ter jo je moral še drago plačati. Ko pride pa Peter pozneje v drugo hišo, postavi se, češ, tukaj imam pa drobnino za mojo „staro“ ter hoteč jo pokazati, privleče tri ali štiri korenje na dan. Kakšno razočaranje za ubogega Petra. Zdaj se govori, da Peter nima jeter ter zbijačo šalo iz njega. Peter si pa misli: še bom kakšnemu na rep stopil, da bo de zavilil.

— **Ogenj.** Posestniku A. Gracarju v Tihoboju pri Sv. Križu je pogorel pod, hiša, hlev in dva svinjaka. Škoda je 3000 K. Zažgal je domač hladen otrok.

— **Pravi dobrotniki ljudstva.** Na Trsteniku nad Kranjem službuje fanatičen župnik Mikuž, dobro znan še izza časa, ko je agitiral po Vipavski dolini. Župljani so brez izjeme sami klerikalci. Odlikujejo se posebno s tem, da je med njimi zelo veliko nezakonskih očetov. V župniji nimajo niti brizgalne niti bolnišnice. Svoje uboge pošiljajo od hiše do hiše na hrano, a prenočujejo ponajveč v hlevih. Ob času nesreče, že bi nastal požar, nimajo s čim gasiti. Pa kaj vse to? Saj imajo skrbnega dušnega pastirja! Preskrbel jim je celo četrti zvon. Vendar je za farane večja dobrota, če si napravijo poleg treh, še popolnoma nepotrebni četrti zvon, kakor bi si pa preskrbeli brizgalno, bolnišnico in druge take nepotrebne reči! Oj ubogo ljudstvo, kedar boš spoznalo svojo zmožnost!

— **Škandalozne pošne razmere v Podnartu.** Odkar je zapustila vodstvo podnartskega pošnega urada gđ. Lilleg in odkar je pobegnil pismonoša žalostnega spomina Fr. Slibar, menjavajo se pismonoše na ondodni pošti, da se ljudje javno zgražajo. Ako se stvari temeljito ne spremene, bodo odločilni faktorji do-

živeli razočaranje. Take razmere spadajo še v tisto dobo, ko so pisma in pošiljatve pobirali cestni „furmani“, ne pa v sedanji čas. Pri vednem menjavanju pismonoš trpe gotovo največ trgovci, ki razpošiljajo blago, oz. svoje izdelke. Novi pismonoša nosi pisma od hiše do hiše in ker ne pozna ljudi, se zgodi prav lahko — posebno ker je v Podnartu, zlasti pa v Ljubnem veliko enakih obrti — da pride odjemalec enega obrtnika v roke drugemu. To se je že zgodilo. Da se pismonoše menjajo tako pogosto, je vzrok, da imajo mesečne plače 22 gld. Kako naj revež shaja z njo? Ali mu ne nese vsak drug posel več? Na pošti v Podnartu so pa še drugi nedostatk. Med te spada slasti sledeči: Dasi je, kakor že omenjeno, v tem kraju mnogo obrtnikov ene in iste obrti, vendar na poštnem uradu še danes ni nobenega posebnega zakritega prostora za poštna zavitke, ampak se shranjujejo kar v veži, tako da kdor kak dan prinese poslednji svoje izdelke na pošto, vidi lahko vse odjemalce drugega obrtnika. Vsled tega marsikak trgovec po poštni malomarnosti lahko zgubi vse svoje odjemalce. Ker so vse prošnje pri poslancu Pogodniku zastoj, obračajo se prizadeti trgovci na pošto direkcijsko v Trstu z vprašanjem in pozivom: 1. Kdo ima, oziroma je lastnik pošte za z nerednosti od govo-ro-2. Kdo je kriv, da pismonoše ne dobe zadosti plače, ker za 22 gld. ne more nihče obstati in trpi vsled tega občinstvo? 3. C. k. r. poštna direkcijska se pozivlja, da napravi na poštnem uradu v Podnartu takoj posebno zakrito shrambo za poštna zavitke, ki čakajo za pošiljatev.

— **Izginila** je dne 1. decembra ob 8. zvečer t. l. Terezija Rogač, stara 24 let po domače „Oblakova“ iz Mlina občina Bled z izgovorom, da ji ni več živeti in da bo de skočila v Savo. Ker je bila nekoliko slaboumna, je morda samomor res izvršila. Vse iskanje je bilo doslej brez vsakega uspeha, akoravno so sorodniki njeni plačali za eno mašo (!), da bi zvedeli, kje da se Terezija Rogač nahaja. Pred odhodom stanovala je pri sestri omožni Klarman v Gradu šte. 113. V službi je bila preje na več krajih za hišno, slednjič v Milani na Laškem ter v Trstu. Rogač je srednje velika, vitka, prijetnega podolgačnega obraza, blede polti, ima rjave lase, svetlo sive oči, ter govori slovensko ter nekoliko nemško in laško. Obležena je navadno z robcem na glavi. Fotografija Rogačeve se nahaja pri županstvu na Bledu ter se vsak prosi, kdor bi kaj zvedel o njej, naj županstvu bivališče ali pa c. k. r. orožniški postaji na Bledu poroča.

— **Moj prvi in zadnji sestanek s S. Gregorčičem.** Piše se nam: Pomladi leta 1887 sem imel opravke pri sodniji v Logatcu. Peljal sem se tjakaj z jutranjim brzovlakom iz Ljubljane. Prišedši s kolodvora na prosto vidim da razum poštnega voza ni nikake druge prilikošnosti peljati se v Gor. Logatec. Torej vprašam poštnega voznika, poleg kojega je že stal visoko rasel, črnkast duhovnik, nekaj bledih lic, da-li se morem tudi jaz peljati s poštnim vozom. On mi odvrne: „Prosim gospod, kar naj se vsedejo, vsaj je samo ta-le gospod župnik kot gost — in prostora je za dva!“ Ko je bilo treba odriniti, me vljudno nagovori tam stoječi duhovnik: „Prosim, gospod nadporočnik, izvolite vstopiti!“ Jaz pa mi rečem: „Prosim sedite Vi prej“. Na to sva sedla oba naenkrat vsak od ene strani, ker je bil voz odkrit. Komaj sva se ganila z mesta, je začelo zvoniti 7. uro v Spod. Logatcu. — Duhovnik se je seveda odkril in molil pobožno — jaz naredivši samolatinški križ sem sedel nem poleg njega. Bilo je krasno jutro pomladansko, vse polno ljudi je bilo na polju in ob cesti, katero so naslanjajoči se ob rovnice in kopače tudi molili angelovo češčenje! Blizali smo se Gor. Logatcu, pa začne sedaj tam zvoniti ob 7. uri. Tako da sva z Gregorčičem kakor dva nema človeka dospela do pisarne g. Ign. Gruntarja. Simon izstopi in gre v hišo, pred katero je ravno stala Gruntarjeva kuharica. Ona vljudno pozdravi želeč mu „dobro jutro g. župnik“, med tem ko Gregorčič hitro zgine v notranje prostore. Jaz sem bil zelo radoveden, kdo more neki biti ta tako ljubeznjivi in skromni duhovnik, pa vprašam kuharico: „Kdo pa je ta duhovnik?“ Ona mi čudež se nekako, da tega imenitnega človeka še ne poznam, odgovori: „To je pesnik Gregorčič!“ — Od tistega časa ga nisem več videl, a njegove pesni sem rad in pridno čital in jih še čitam, kadar mi je težko pri sru, kakor je bilo vedno tuznemu pesniku. Blaga duša slovenska... večer Ti spomin!

— **Občinski odbor idrijski** je imel v soboto 1. decembra svojo redno mesečno sejo, h kateri je do-

šlo 25 odbornikov. Za overovalca zapisnika je župan imenoval občinske svetovalec Mijo Stravs in Ivana Kokejlna. Na predlog županstva se je sprejelo v občinsko zvezo mesta Idrije 8 prosilcev. Načelnik stavbnega odseka K. Svoboda poroča, da je hotelo rudniško ravnateljstvo zidati na travniku za realnim poslojem delavске hiše, občina pa je temu ugovarjala, češ, da bo potem trpela mirnost okoliša šolskega poslopja, in je ponudila erarju, da mu preskrbi drug primeren prostor za zgradbo delavskih hiš. Stavbni odsek se je o tem večkrat posvetoval ter končno sklenil, da se ponudi erarju za že omenjeni travnik v zameno občinski travnik par. št. 924/2, ki ga je občina pred leti kupila od Josipa Tratnika v Grapi, in travnik par. št. 920, ki ga kupi občina od posestnika Ane Velikajne. V to svrhu se je vršila sodna cenitev zemljišč, ki prihajajo v poštev, in se je cenilo erarično parcelo na 4216 K 50 v, občinsko odnosno Ane Velikajne parcelo pa skupaj na 4269 kron 20 v. C. k. r. rudniško ravnateljstvo je vzprejelo ponudbo in občina kupi od Ane Velikajne parcelo številka 920 s površino 2236 m² za 3200 kron. Se po podanem pojasnilu odobri. Predlog stavbnega odseka v zadevi ureditve zemljišča pri konjušnici se ne sprejme, ampak odkáže znova stavbnemu odseku v temeljitejšo proubo zadeve. Ravnateljstvo realke se dovoli izredno dotacijo 1500 K za napravo kemičnega ognjišča. Sklene se urgirati deželno vladu v zadevi regulacije Nikave. Načelnik ubožnega odseka B. Bähler poroča, da so se priznale stalne ubožne podpore Kavčič Katari 4 K, Žonta Ivani 4 K, Remžgar Marijani 8 K in Logar Jakobu 1 K. Se odobri. Načelnik polic. odseka A. Kristan predlaga, da sklone občinski odbor, da velja policijska ura za goštilne do polnoči in za kavarne do 2. ure ponoči. Službo mestnega stražnika se naj razpiše in jo začasno odda policijski odsek, občinski odbor pa naj podelitev naknadno odobri. Priporoča se prošnja Ivana Demšarja v Idriji št. 552 za podelitev goštilničarske koncesije. Nato sledi več interpelacij na župana v zadevi izvršitve sklepov občinskega odbora Odbornik A. Pegan stavi po daljšem utemeljevanju predlog: Županu se naroča, 1. da stopi v dotiko z rudniškim erarjem in da odločno zahteva odstranitev tabel na uti, na mostu pri žgalnici, s katerim si erar lasti javne poti — in se župan tudi pobašča, da izvrši to zadevo izvan-sodno, sicer pa tožbenim potom. 2. Da prouči zadevo tihočo se pokopalšča v Idriji, zbira podatke in material iz našega arhiva ter poroča o tem pri prihodnji seji. Če pa ni tej nalogi kos — naj jo poveri večaku juristu. Predlog se po daljši debati vzprejme. Občinski svetovalec A. Kristan stavi v zadevi draginje mesa nujni predlog, da se odpošlje na deželno vladu tozadevno interpelacijo in v daljšem govoru utemeljuje nujnost predloga, ki se potem soglasno vzprejme. Javni seji je sledila tajna.

— **Tortura vzgojevalno sredstvo.** Iz Žirov se nam piše: Tukajšnji kaplan Pavel Perko je pravi vzor „katoliškega“ pedagoga. On hoče svojim učencem s fizično silo vsaditi v glavo in srce vzvišene nauke svete vere. Pripetilo se je, da je pustil solarčka cele ure zaprtega lačnega, zato ker ni znal še dosti katekizma. Da jih vleče za lase ušesa itd., je že nekaj navadnega. — Zanimiv slučaj se je pripetil zadnje dni, ko so morali učenci tukajšnje ljudske šole klečati zaradi tega, ker so se baje udeležili naše veselice „sokolskega društva.“ Nas ni ravno presenetila ta novica, ker smo takih izrodov klerikalnega fanatizma že vajeni. Vendar vprašamo kaplana, zakaj da bi se pravzaprav ne smeli neodrastli učenci naše veselice udeležiti? oziroma kaj so zakrivali, da jih pusti radi tega v šoli trapati? Na naši veselici se ni vršilo nič nemoralnega, kar bi utegnilo komu škodovati. V vsakdanjem življenju imajo otroci prilik opazovati vsakojake pojave življenja v mnogo sirovejših oblikah, kakor na naših veselicah. Pa vendar radi tega ne pride nikomur na misel, da bi jih kaznoval. Iz tega je razvidno, da je kaplana samo slepstrastni fanatizem pripeljal do tega, da ohlaja in zliva svojo jezo nad otroci, katere med odraslimi ne more. Mi smo imeli priliko opazovati že dostikrat šolske otroke na klerikalnih veselicah, kjer so tudi predstavljal igre in se je vršil ples. Kaplan pa je molčal! — Po njegovi logiki so torej pohujšljive samo take veselice, katere niso na klerikalni podlagi. (Prav po klerikalni morali.) In zakaj pripuščajo po večjih mestih, kjer imajo vendar tudi čut za javno moralo, otroke k predstavam, pri katerih se kažejo v primeri z našimi neprimerno večje rafiniranosti in razkošnosti. — Nadalje bi se moral naš kaplan učiti tudi malo modernega

vzgojeslovja; saj so vendar znani neki gotovi zakoni, kateri prepovedujejo strogo vsako rabljenje sirove sile v šoli. Starši tistih otrok, nad katerimi se bodo posluževali učitelji take „ljubeznivih“ sredstev kakor naš kaplan, svetujemo, naj se jih poslužijo. Predstavlja si pač lahko vsak, kdor količjak pozna rahločutečo, in za vse sprejemljivo otrokovo dušo, ne da bi bil ravno velik psiholog. Kakšne sadove rode sirove kazni pri nežni mladini, in kaj si vse „mali človek“ misli in predstavlja, ko mora primoran od svojega učitelja klečati ali biti zaprt. Ni treba še posebno omenjati, kako se to strinja z verskimi nauki, n. pr.: „Pustite male k meni“ itd. — Kdor hoče s sirovo silo doseči pri ljudeh, da bi se boljše, pokaže s tem, da je sam surov, in da ne pozna otroške duše, katere se da pridobiti z ljubeznijo in zaupljivim občevanjem. S sirovimi kaznimi se pa vsaja v srce samo hinvščina, potuhnjenost, bojazen in nezakajnost. In baš ravno teh „čednosti“ potrebujejo klerikalci. Jasno je pač vsakemu, da duhovniki ne pokažejo drugim svoje ljubezni, kakor lepim devicam in farovškim kuharicam. — V dobi, ko so imeli oni svetovno moč, so pač mučili svoje žrtve, uboge tlačane kmete, na vse načine, ki so si jih mogli domisliti duhovski lenuhi po samostanih. Takrat so jih pač za „grehe“ žive ščipali, rezali natezali in žgali; jih potikali po smrdljivih ječah in uganjali nad njimi vsakojake nesramnosti in brezsrčnosti. In ostanek one srednjeveške krvočnosti, ki so izvrševali v svojih „blaženih časih“ tiči v njih tudi danes. Zato tako hlepijo in hrepenijo po svoji nekdanji moči in veljavi, in v boju za njih gospodarsko prevlado, se poslužujejo vseh sredstev. Od tod izvira njih blazni fanatizem, kojega izvršujejo tudi nad otroci. Zato tudi v šoli vpíšejo vse deklice hote ali nehoče v „Marijino družbo“, kojih vsaka je potem dobra agitatorica za njih namene. Mi pa vse samostojne in zavedne mlade moči zovemo da se združimo v boju za pravi napredek, ter slabimo in podiramo pogubonosni klerikalizem, kjer in koder je mogoče. Širimo povsod pravo izobrazbo in vedo, koja je njega najhujši sovražnik. Na delo!

Narodnjak.
— **Bogati nemški jezik** nima izraza za vdrtno v gorovju, temuč si mora pomagati s slovensko besedo „dolina“. Tako poroča „Tagespost“, da je v gorovju na Gornjem Stajerskem izginil že 8. septembra turist Ivan Dobrovar (Slovenec?) ter piše, da so brezuspešno preiskali vse „Dolinen“. Sicer pa se tudi pri drugih predmetih kaže, da je slovenščina bogatejša izrazov. Nemci n. pr. ne poznajo dlake, temuč imajo pri njih ljudje in živali skupne lase.

— **Zdivjani bik.** V Dramljah pri Celju je hlapec Jožef Strozé napajal bika, ki je pa naenkrat zdivjal in začel obdelavati hlapca z rogovi. Pri tem mu je prizadel take rane, da je Strozé v par urah umrl v groznih bolečinah.

— **Gasilno društvo v Zalcu** priredi 8. decembra povodom odlikovanja župana in poveljnika gasilnega društva g. Josipa Širca ter četovodje g. Bernarda Strahovnika društveno slovesnost.

— **Podivjanost med otroci.** Ivana Streleca, učenca 6. razreda je pri Sv. Marku niže Ptuja sunil njegov součenec z nožem v rebro, da deček umrje ali pa bo celo življenje siromak.

— **Priporočljiva trgovina** je ona Leposcha z železnino v Ptuju. Ko si je 27. novembra slovenski trgovec v njej nakupil precej železa, dejal je trgovski pomočnik svojemu tovarišu: „Der verfluchte windische Hund muss gerade jetzt kommen, wo wir am meisten zu tun haben.“ To je za zahvalo, da dajo Slovenci Leposchu dober zaslužek. Leposch ima svojo trgovino v hiši ptujske posojilnice, ki bi gotovo lahko dobila kakega slovenskega trgovca v svoje prostore namesto zagrzencea, ki ima nastavljene najhujše Germane.

— **Ponarejalec stotakov.** V Radgoni so aretovali nekega kmetkega fanta iz Farovcev, ker je skušal spraviti v promet stotak, ki ga je sam izdelal. V očetovi hiši so našli še par izgotovljenih stotakov in pravi stotak, ki je imel na vseh štirih koncih luknjice od žebličkov, s katerimi je ponarejalec bankovec pritril na mizo, da je po njem risal falsifikate. Ponarejalec je dovršil le ljudsko šolo ter je ravnokar doslužil vojaščino. Iz vojaške službe je opisan za izbornega risalca.

— **Iz Brežic** se nam poroča: Znana pravda, ki jo je vodil znani nemškiutar in slovenozreč jajči baron Matheis v Brežicah proti narodni tvrdki Uršič & Lipej, se je včeraj končala v Celju in sicer je nemški-tarski Matheis popolnoma propadel.

— **Roparski umor.** Znan je našim bralcem žalosten konec posest-

nika Koronika, ki so ga našli v Dravi pod Poredosovim mlinom. Ivan Poredos, ki so ga zadnjega prijeli, je povedal zdaj, da je na bratovo naročilo umoril Koronika, zakar mu je brat obljubil 200 K. S sekuro je udaril nesrečnika po senci, nato ga pa vrgel v Dravo. V postelji mlinarjevi so našli 960 K, ki jih je Poredos dolgovl Koroniku.

— **Mlada tatova.** 16letni Pavel Tršovec iz Lajtersberga pri Mariboru je v Mariboru na jako predrzen način kradel po raznih hišah s svojim 19letnim bratom Karlom. Okradel je nadočitelja Kocmuto za 170 K (kar smo zadnjič poročali), profesorja Kosašana za 400 K, sprevednikovo so-progo Čeh za 70 K itd. Izročili so oba tiča sodišču.

— **Zblaznel je** 46letni posestnik Ivan Dolinšek s Slatke gore pri Omureku. Prijeli so ga v Mariboru.

— **Uboj.** Na Planini pri Sevnici je bil krojač Videk v splošnem pretepu ubit s kolom. Ubijalca so izročili sodišču.

— **Požar.** V Volčjem gradu pri Komnu je gorelo predvčeršnjim pri posestniku Franu Stolfi. Škoda je velika, a še ne dognana.

— **Delavska zavarovalnica proti nezgodam za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu** razpošilja, kakor že enkrat omenjeno v „Slovenskem Narodu“, po Istri čisto hrvaško-slovenskim podjetnikom samo italijanske tiskovine. O tem se nam piše iz Istre: Da sede v odboru te zavarovalnice sami trdi Italijani in da so uradniki le Italijani, je že znano. S tem pa menda vendar še ni rečeno, da morajo ti ljudje v kraju, v katerem žive in kateri kraj je — lahko se reče — čisto slovensko-hrvaško, izvzemši peščico polentarjev v Trstu in Istri, čisto italijanski korespondirati in se s tem naravnost v obraz rogati večini, katere jih hrani. Tako delati morejo le Italijani, tako postopati se pa more le z nami Slovani, ki si damo ukazovati od vsakega privandranega polentarskega gladuha iz blažene Italije, v kateri je vse tako dobro in lepo, da ljudje kar trumoma hodijo k nam kruha iskat, ko se ga pa najedo, pa delajo z nami, kar jih je volja. Taki ljudje sede tudi pri ravnateljstvu delavske zavarovalnice v Trstu. Ali bi ne bil že zadnji čas, da napravimo konec tem nezakolitostim? Vsaj smo vendar v večini, in moč imamo mi v rokah. Slovenci in hrvaški gospodarji v Istri, stopite vendar že enkrat na noge in ne dajte se vedno tolči od te baže ljudi, s pestjo po glavi v zahvalo, ker jim dajete kruha. Ta zavarovalnica pošilja v čisto hrvaško-slovenske kraje po Istri svoje uslužbenice, ki ne znajo hrvaški niti kruha kupiti. Posledica tega so potem nesporazumljenja med delodajalcem in zavarovalnico. Če je pa treba izplačati podporo ponesrečenci članom tega zavoda, se pa delajo take komedije od strani zavarovalnice, da človek včasih res ne ve, za kaj pravzaprav plača zavarovalnico. In kaj so storili naši socialni demokratje za zboljšanje delavskega stanu s svojim vednim kričanjem? Nič in zopet nič. Vsako leto je v Trstu po ena seja, na katero pošiljajo bolniške blagajne svoje odposlance, večinoma seveda socialne demokratje. In kaj store ti socialni demokratje pri teh sejah? Glavna njihova skrb je, da naj se uraduje v nemškem jeziku, a drugega se ne stori čisto nič. Tako se seveda ne bo nikoli nič zboljšalo za delavce. Zadnji čas bi bil, kakor že omenjeno, da se stopi na rep ti italijanski upravi v čisto slovensko-hrvaškem kraju (italijanskih podjetnikov je v naših krajih malo). 23. decembra t. l. bo zopet seja zveze okrajnih bolniških blagaj v Trstu, na katere program je tudi pod točko 3.) Volitev udov upravnega odseka in namestnikov (§ 4 in 5 pravil). Za volitev teh članov razpošilja sedaj ravnateljstvo zavarovalnice glasovnice po Istri večinoma v italijansko-nemškem jeziku čisto hrvaško-slovenskim gospodarjem, ki ne vedo, zakaj so pravzaprav ti listki, in jih, ker jih ne znajo prečitati, čisto navadno proč vržejo. To je pa seveda tudi špekulacija te italijanske gospode, ki ve, da bodo hrvaško-slovenski gospodarji te glasovnice, ker so pisane v njim nepoznanem jeziku, vrgli proč. Drugo pa je, da ni nikjer na teh listkih pisano, do kdaj morajo biti te glasovnice pripisane na volilno komisijo. Tako ti gospodje vedno le v motnem love in vedno napravijo tako dober lov, da ostanejo oni zopet na krmlju. Naši socialisti to vse dobro vedo in ne narede zoper to ničesar. Upamo pa, da bodo poslale to leto bolniške blagajne na sejo 23. dec. t. l. može, ki bodo ravnateljja Colouca pošteno prijeli in ne takih, ki bi roke in jezik iztegovali samo zato, kako bi se pri sejah uradovalo v nemškem ali italijanskem jeziku.

— **Rohrspalterei v Velikih Mubah, okrajno glavarstvo Volosko** je že vzel žalosten konec. Dne 1. decembra smo izrazili to sumnjo in zdaj je to podjetje enkrat za vsele

prenehalo. Seveda trpe pri vsem tem največ delničarji, ki so izgubili vse kapital, ki so ga vtaknili v to podjetje. Delniška družba ni imela skoraj nič svojega inventarja. Vsi potrebni stroji so bili last poljedelskega ministrstva, kateremu se morajo sedaj vrniti, kar bo povzročilo delničarjem kup stroškov. Kot Slovanom nam je prav, da se to podjetje policijskega ravnatelja Alfreda plem. Mannusija ni posrečilo, ker smo v tem podjetju videli nemško pošast, ki je stegovala svoje kremplje po hrvatskih in slovenskih dušah.

Vsled nepredvidnosti kmalu zgori. Jožef Škrjaj v Trstu je šel z gorečo svačico v ustih v posteljo in zaspal. Cigareta je padla na posteljo in jo užgala. Ko je soseda začela vpiti, ker se je skozi okna valil dim, se je zbudil Škrjaj, ki bi bil sicer v par trenutkih mrtov.

Zabavno umetniški večer, katerega je priredilo 30. novembra na Dunaju akad. društvo „Slovenija“, je nepričakovano dobro uspel. Dvorana, slična mali dvorani v ljubljanskem Nar. domu, je bila tako polna, da so morali mnogi ostati zunaj na hodniku. Med udeleženci smo opazili ljubljanskega župana gosp. Ivana Hribarja, deželnega šolskega nadzornika dr. Primožiča z družino, ministrskega tajnika dr. Ivana Žolgerja s soprogo, c. in kr. dvornega svetnika dr. Ivo Šulbja, prof. dr. Vidica s soprogo, profesorja na eksportni akademiji dr. Nachtigalla, sodnega pristava dr. Gojmira Kreka, primarija dr. Drozda itd. itd. Program, ki je bil res umetniško izbran, za kar gre glavno priznanje g. Jeraju, duši celega večera, se je začel s Smetanovo „Iz domovine“, katero sta proizvajala gđ. Elza Polaczek (glasovir) in g. Karel Jeraj (gosli). Kot druga točka so bili na programu trije solospjevi, ki jih je pel kand. iur. g. Iv. Ašič s svojim prekrasnim tenorjem. Zlasti je ugajala pesem iz opere „Bajazzo“, katere se je morala ponoviti. Škoda le, da je bila dvorana premajhna in g. Ašič ni mogel priti s svojim močnim tenorjem popolnoma do veljave. Drugi točki je sledila deklamacija stud. iur. Vojislava Moleta, ki je recitiral svojo pesem „Faust“, za kar je žel vsestransko priznanje. Največji užitek pa sta nudili naslednji točki: Chopinovo Nocturno in Wieniawskega mazurka, ki jih je sviral duša celega večera, g. Jeraj, kot globok umetnik. V „Nocturno“ je položil vse svoje čustvovanje kot glasbenik in umetnik. Mešani kvartet (gospa Vida Jeraj, gđ. Marija Koukal, gđ. I. Ašič in g. J. Badjura), ki je sedaj nastopil in proizvajal Hubadovo: Je pa davi..., Curovo: Vasilki na poljeh in Mokranjacove: Srb. nar. pesama II. rukovet, je bila kombinacija glasov, kakršne si le moremo želeli. Večer je zaključil Smetanov glasovirski trio katerega so proizvajali g. Polaczek (glasovir), g. K. Jeraj (gosli) in g. Karol Hone (cello) tako, kakor ga morejo prednašati le pravi umetniki, za kar se jim je tudi občinstvo zahvalilo z velikanskim aplavzom. — Da se je večer tako krasno obnesel, gre v prvi vrsti zasluga g. Jeraju in njegovi g. soprog, ki sta z res velikansko nesebičnostjo vodila vse umetniške priprave za ta večer, kakor vsem drugim umetnikom, ki se niso strašili ne časa ne truda, ki so ga žrtvovali večeru. — V januarju priredi „Slovenija“ Gregorčičev večer.

Napad v železniškem vozu. Blizu Oseka na Hrvaškem je brezposelni Milič štirikrat ustrelil na trgovca Pera Konjeviča in Sava Kovačiča, ker sta ga zavrnila vsled njegove nadežnosti. Prvi je bil lahko, drugi težko ranjen. Milič je skočil nato skozi okno, a so ga kmalu dobili in izročili sodišču.

V panorami-kosmorami na Dvorskem trgu pod „Narodno kavarno“ se vidi jutri še cel dan Mehiko, od nedelje dalje pa pogorje Praded (Sudet). Opozorjamo na te prekrasne naravne lepote, ki naj si jih ogleda vsak!

1000 kron nagrade. Na policijskih oglaših so razstavljeni ponarejeni goldinarji, kateri razen 1 in 5 K petakev še dlje časa krožijo po Dunaju in tudi pri nas. V prometu so pa največ ponarejeni goldinarji. Narejeni so iz britanija kovine, v kateri je nekaj srebra. Vltiti so dobro ter imajo tudi prav dober evenk. Večinoma imajo letnice 1879, 1888, krone in petaki pa letnice 1900. Razločijo se od pravih v tem, da so polkne in sivkaste barve. Izsedatelj ponarejalcev dobi 1000 K nagrade.

„Mačka“ je prespaval večeraj popoldne Franc Kržanc in Gline v neki gostilni na Rimski cesti. Ko ga je natakara okrog 4. ure klicala in ga ni mogla prebuditi, ji je prišel na pomoč točaj. V tega je pa Kržanc skočil, ga tepel in ker ni bilo miru, so poklicali policijskega stražnika, ki je „zaspanca“ odpeljal v zapor.

Delavsko gibanje. Večeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora

v Ameriko 24 Slovencev in 15 Hrvatov. 10 Hrvatov je prišlo iz Scheibsa. — **Izgnubljeni in najdene roči.** Posestničin sin Lovro Vidmar je izgubil bankovec za 20 K. — Natakara Brigita Moharjeva je izgubila srebrno zapestnico. — Šivija gđna. Marija Lokovškova je izgubila kratko, srebrno verižico, vredno 22 K. — Neka dama je izgubila moderno ogrinjajo. — Mitniški paznik Martin Praznik je našel zlat prstan.

„Ljubljanska društvena godba“ priredi danes zvečer v vinski kleti hotela „Union“ društveni koncert za člane. Začetek ob polu 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin. — Jutri zvečer se vrši koncert v hotelu „Južni kolodvor“ (Seidl), Kolodvorske ulice. Začetek ob polu 8. uri. Vstop prost. — V nedeljo zvečer se vrši velik koncert v „Narodni kavarni“ (Gospoke ulice). Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

Ljubljanski sekstet na lok koncertuje danes in jutri zvečer ob 9. uri v „Narodni kavarni“. Vstop prost. — V soboto dne 8. decembra zajtrkovalni koncert v pivnici gosp. Praunseissa. Začetek ob polu 10. uri do 1. ure. Vstop prost.

Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“. V službo se sprejmejo: 2 poslovodja, 2 potnika, 1 kontorist, 6 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 2 prodajalki, 5 učencev. — Službe iščejo: 2 poslovodja, 2 knjigovodja in korespondenta, 14 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki špecerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 11 kontoristinj, 5 blagajničark, 5 prodajalk.

Jugoslovanske vesti. Hrvatski sabor. V večerajnji seji je odložil mesto podpredsednika Starčevićane dr. Mile Starčević. Predlagal je namreč, naj sabor da ukor poslancema drju. Elegoviću in drju. Lukiniću radi nedostojnega vedenja v prošnjaji seji. Sabor je ukor soglasno odklonil, nakar je podpredsednik dr. Mile Starčević izjavil, da izvaja konsekvence in odlaga časno mesto podpredsednika. Nato je prevzel predsedstvo II. podpredsednik dr. Grahovac. Dr. Lukinić je nadaljeval z utemeljevanjem svoje interpelacije o aferi Strassnoff. Med njegovim govorom je prišlo do burnih prizorov med koalicio in Starčevićanci. Ker zahteva dr. Lukinićeva interpelacija reorganizacijo policije, se je odstopila vladi v uvaževanje. Posl. dr. Andrija Peršić je na to utemeljeval svoj predlog glede spremembe volilnega reda, oziroma znižanja cenza. Predlog se je odkazal odseku za notranje zadeve. Ko se je zakon o volilni svobodi sprejel v 3. čitanju, se je pričela debata o načrtu adrese. Kot poročevalec koalicije je govoril dr. Avg. Harambašić, kot poročevalec starčevićanske opozicije pa dr. Aleks. Horvat. Razprava o adresi se nadaljuje v današnji seji.

Legat za belgradsko narodno gledališče. Belgradski meščan Antonije Miljković je sporočil v svojem testamentu belgradskemu „Narodnemu gledališču“ 30.000 dinarjev. To je za utemeljiteljem belgrad. gledališča največji dar, ki je namenjen tej kulturni ustanovi.

Srbski svobodni zidarji. Svobodno zidarstvo se je v zadnjem času že močno razširilo tudi na Srbskem in šteje med svoje pristaje mnogo uglednih oseb, ki delujejo v javnosti. Te dni je izšla v Belgradu knjiga „Svobodno zidarstvo, njegov cilj in princip, njegova sadašnjost in prošlost“. Knjiga obsega 110 strani in stane 1 dinar. Brošura je pisana dokaj popularno in se framašoni nadejajo, da bodo z njo dobili mnogo novih privrženecv.

O srbskem kraljeviču Gjorgju, o katerem so se v zadnjem času širile razne senzacionalne vesti, piše romunski list „Universul“, ki je poslal v tej zadevi posebnega poročevalca v Belgrad, med drugim: „Prestolonaslednik Gjorgje je vrlo simpatična pojava, ki imponuje človeku. Njegove sijajne male oči v okviru črnih gostih trepalnic kažejo visoko inteligenco plemenite duše... Kolikor sem mogel poizvedeti, je kraljevič Gjorgje navdušen srbski rodoljub, ki gori za nacionalne ideje srbskega naroda. Vsa vprašanja, ki najbolj interesirajo srbski narod, že sedaj zanimajo bodočega srbskega kralja in podpira, kolikor mu je mogoče, vse manifestacije, ki posredno ali neposredno teže na uresničenje srbskih narodnih idealov. Kolikor je to dejstvo radostno za srbski narod, toliko izživlja ogorčenje pri onih, ki so bili dosedaj navajeni, da Srbija vegetira v sferah avstrijske politike“. Poročevalec romunskega lista navaja

na to neke podrobnosti in končuje svoja izvajanja z zatrdilom da so vse senzacionalne vesti o kraljeviču Gjorgju od kraja do konca izmišljene.

Najnovejše novice. Strašna poplava se je pripetila kl Cliftonu (Arizona), ker se je utrgal jez. Trgovski del mesta je razjeda, istakto je odplavljena železnica na več milij. 60 oseb je utonilo. — Izumitelj zrakoplova na krmilo ni grof Zeppelin temuč neki — Madžar; tako vsaj trdi neki madžarski časopis. Izumitelj je baje pred šestimi leti nenadoma umrl, a grof Zeppelin plačuje njegovi vdovi letnih 4000 K.

— Zaradi visokega snega je bil večeraj pretrgan preko Severnika ves telefonski in brzojavni promet.

Ljudsko premoženje. „Slov zadruga“ piše: Te dni čitamo v nemških listih, da so angleški in za njimi nemški statisti dognali, kako bogati so ljudje v nekaterih omikanih državah. Dognali so, da so baje Angleži najbogatejši; kajti na Angleškem pride baje na enega človeka 6000 mark imetka, na Francoskem 5000 mark, v Zedinjenih državah v Ameriki 4700 m., na Nemškem 3100 m., v Italiji 2100 m., v Avstriji tudi 2100 m., na Ruskem pa le 1200 mark. Koliko je ta statistika vredna, o tem je težko soditi. Vendar si upamo soditi, da so morebiti glede Avstrije pravo zadeli. Če verjamemo tej statistiki, bi prišlo torej v naši državi na vsakega prebivalca premoženja okroglo 2000 kron. Temu številu pritrjuje pisec teh vrstic iz sledečih razlogov: On biva v okraju na Slovenskem, ki se utegne glede imetja med srednje v deželi in v Avstriji sploh prištevati, že skoro 30 let in premoženje že skoro 25 let premoženjske razmere prebivalstva tega okraja, primerjaje jih s premoženjskimi razmerami v nekaterih najboljših in zopet v nekaterih najslabših okrajih na Slovenskem. Ta sodnjiški okraj ima okroglo 15.000 ljudi. Bogatinov nima veliko, graščakov malo in drugih veleposesnikov ni skoro nič. Pisec pozna premoženjske razmere od kakih 2700—3000 posestnikov in dosti več posestnikov v okraju ne bo. Ako jih je 3000, pride že na vsake 4 ljudi en posestnik. Od teh 3000 posestnikov, premore menda le eden okroglo 2 milijona gld., 1 znabit pol milijona, 3 znabit po 200.000 gld., 3 po 100.000 gld., 4 po 50.000 gld., 8 po 40.000 gld., 20 po 20.000 gld., 30 po 10.000 gld., 50 po 8.000 gld., 60 po 7.000 gld., 70 po 6.000 gld., 80 po 5.000 gld., 90 po 4.000 gld., 100 po 3.000 gld., 120 po 2.000 gld., 150 po 1.000 gld., 200 po 900 gld., 300 po 800 gld., 400 po 700 gld., 500 po 600 gld., 600 po 400 gld. itd. (Vrednost imetja se pa vedno spreminja; dandanes raste.) Čisto premoženje pa ne bode znašalo od vseh teh ljudi čez 3.000.000 gld. Ako ne bi bila posestva zadolžena, znašala bi vrednost od 6—8 milijonov, tudi do 10 milijonov gld. Toda vknjiženi in nevknjiženi dolgovci znašajo od 3—7 milijonov, kar bi se itak vse vsaj približno dognati dalo. — Zemljiške knjige, v katerih so dandanes večinoma zabeleženi le dolgovci denarnih zavodov, znana osebna posojila pri domačih zavodih in poznanje osebnih in krajevnih razmer — vse to in drugo so pomočki, s katerimi bi se dalo dognati kolikor toliko, kako stoje premoženjske razmere v posameznih vaseh in v celih okrajih.

Izseljevanje čez Antwerpen je leta 1905 precej naraslo. Tako se je 1. 1904 izselilo čez Antwerpen 51.260, a lani že 76.735. Presenetljivo je, kako je lani naraslo število naših avstrijskih izseljencev na 20.337 za 10.775 več kakor predlanskem, medtem ko je naraslo število ogrskih izseljencev za 3382 in je znašalo 14.246. Avstrijskih podanikov se podali čez morje v Zedinjene države 1. 1905 14.398, 1. 1804 7050; v Kanado 1. 1905 5970, 1. 1904 2486; v Afriko 1. 1905 13, 1. 1904 1; v Južno Ameriko 1. 1905 5, 1. 1904 16; v Avstralijo 1. 1905 1. Ogrski izseljenci so pa potovali le v Zedinjene države (13.410), v Kanado (817) in v Južno Ameriko (18). Med avstrijskimi izseljenci je bilo 14.179 mož in 6158 žena, ogrskih mož pa je bilo 4505 in 8724 žena. Čez Antwerpen se je povrnilo nazaj 1. 1905 12.061 oseb 1. 1904 pa 16.520 oseb.

Idealna služkinja. V nekem newyorškem dnevniku je bilo nedavno čitati sledečo zgodbo: K neki gosposdini je prišla skromna, mlada dama se ponudila za služkinjo. „Znate kuhati?“ jo vpraša gospa. — „Da, milostljiva, vse, kar želite.“ — „Prati?“ — „Da, milostljiva.“ — „Koliko prostih ur v tednu bi radi imeli?“ — „Nobenih prostih ur, milostljiva.“ — „Kolikrat bi mogli kuhinjsko posodo temeljito osnažiti?“ — „Dvakrat v tednu.“ — „In okna?“ — „Vsako soboto.“ — „Ali so vam otroci ne ljubi?“ — „Baš nasprotno, milostljiva.“ — „Koliko časa ste bili v zadnji službi?“ — „Štiri leta.“ —

„In zakaj zapustite službo?“ — „Ker se gospoda preseli v Evropo.“ — „Koliko plače zahtevate?“ — „Mesečnih 8 dolarjev.“ — „Kdaj morete nastopiti?“ — „Takoj.“ — Gospa je vsa srečna. V tem trenutku pa pridri v sobo ves razburjen sluga iz blaznice ter zakliče: „Hvala Bogu! Vendar sem jo zopet dobil.“ Brž je oblekel idealni služkinji prisilni jopič ter jo odvedel nazaj v blaznico.

Moderni londonski vlomilci. Zadnji čas se množe v Londonu vlomni tako, da je nasproti njim policija brez moči. Ni dne, da bi se ne zgodil kak senzacni vlom v Londonu. Stari tat s svetilko in v vetrihoni ni še sicer izginil, a moderni vlomilci delajo tudi moderno. Orodje tatov je duhovito in skrbno izdelano. V Scotland-Yard muzeju je razstavljeno tako čudovito orodje. Na prvi pogled se ti zdi, da je to le kos fino poliranega jekla, dolg sedem palcev. A če pritiseš na neko pero, se pojavi sveder, če pa na drugo, pa zvijač, tretjo pero izproži steklorezec, četrto pa dieto. Orodje neizproženo je na eni strani kladivo, na drugi strani pa lomilec. Pri vlovu s svedrom, kladivom in dietom ve policija, da je storilec novinec ali pa jako neroden hudodelec. Znanstveno izobraženi hudodelec namreč uporablja pri vlovih termit ali pa nitroglicerin. S termitom, ki razvija velikansko vročino, vlomilec jako hitro razstopi jekleno ploščo blagajne in napravi v njo luknjo. A s termitom pa niso preveč zadovoljni, ker svetlo gori in se kadi. Nevarni nitroglicerini je spretneju hudodelcu bolj všeč. Z brizgalno vbrizga nitroglicerina v kako razpoko blagajne in ga vžge s kapselom. Zamolkel pok in blagajna je odprta. Tudi z elektriko so že raztopili jeklene plošče. Da hudodelcem ne pride policija na sled po vtisu prstov, nosijo vlomilci med delom — glave rokavice.

Amerikanci in Caruso. Odkar je bil v New-Yorku obsojen sloveči italijanski pevec Caruso, ker se je preveč vsiljivo „približeval“ damam, pozna to ime že vsak ameriški otrok. Varietete in razne komedije so se polastile afeze. Ker se je kritični dogodek zgodil v zverinjaku pred kletko opice, videti je v komedijah opice, ki so izvežbane, da mimično predstavljajo „diskretni“ dogodek. Pri tem ni nič opaziti tiste sramežljive ogorčenosti, o kateri se je poročalo v Evropo. Nasprotno, vse se zanima za Carusa, tudi dame iz aristokratskih krogov, o čemer pričajo dobro obiskani njegovi koncerti. Nedavno je hotel napraviti neki gospod posebno dober dvotip na Carusa. Bilo je na centralnem kolodvoru, in gospod je nehoti začel v gnečo odličnih dam, ki so se vračale z izleta. Da bi ga ne obdolžili sličnega „zločina“, kakor Carusa, držal je roke nad glavno v zrak ter prišel med splošnim smehom iz gneče. Originalen dvotip pa je plačal z uro, verižico in denarnico, katere stvari mu je nekdo pobral iz žepa, ko je držal roke kvisku.

Vse se draži. Sedaj so se tudi nebesa podražila, vsaj v nadškofiji Freiburg. Cerkevni časopis omenjene nadškofije je namreč ravnokar pri nesel razglas, da se morajo časovnim razmeram primerno zvišati pristojbine za ustanovljene maše. Tudi se v zanaprej ne bo več kupčevalo z mašami na drobno, temuč le na debelo. Mašne ustanove veljajo le za večne čase, za 100 ali pa za 50 let. Cenejšje ne dajo. Velja pa v bodoče „štifšana“ maša v krajih, ki nimajo 12.000 prebivalcev, za večne čase 400 mark, za 100 let 300, za 50 let pa 250 mark. Navadne maše pa veljajo za „večne čase“ 200, za 100 let 100 in za 50 let 80 mark. V večjih mestih, kjer je splošna draginja, so seveda maše še dražje. Za slovesno mašo dobi duhovnik 2 marki 50 pf., mežnar 1 marko, ministrant pa 50 pf.; za tiho mašo dobi duhovnik 1 marko 50 pf., mežnar 50 pf., ministrant pa 20 pf. Seveda „zaradi enostavnosti“ pristojbine za mežnarja in ministrante duhovnik kasira. Saj pri nas je tako.

Nervoznost med živalmi. Pri nekem kanarčku se je pojavila nervoznost vsled prestalega strahu. Ptiček je veselo prepeval in skakal po kletki, ko se priplazi v sobo mačka ter skoči na kletko. Mačka ni mogla sicer ničesar storiti kanarčku, a vendar so ga našli vsled strahu onesveščenega ležati na tleh kletke. Poškropili so ga z vodo, naker se je kanarček zavedel ter začel kot prej živahno skakati po kletki. Toda ostal je nem. Strah mu je bil vzel glas. Šest tednov se ni oglasil, potem pa je nepričakovano začel zopet peti. Šest tednov je potemtakem treba, da se ptič ozdravi nervoznosti.

Njegov sistem. Danski inženir C. Müller je napisal knjigo pod naslovom „Moj sistem“, kjer priporoča občinstvu posebne vrste sobno gimnastiko spojeno s kopanjem. Da bi čim širše kroge zainteresiral za svoj sistem, potuje ta praktični inženir po svetu ter nazorno prikazuje

občinstvu, kako je treba vse vaje po njegovi knjigi izvajati. Te dni je razlagal svoj sistem v neki dunajski plesni dvorani. Tu je pred občinstvom izvajal redne vaje, potem pa se slekel in skopal.

Če ima kdo otroke. — Gorje mu, kdor išče stanovanje pa ima vso pot otrok. Noben gospodar ga noče; vsak se brani otrok. Tako je povsodi po svetu. Te dni je šel v Rimu neki delavec iskat stanovanje. Vpraša ga neki gospodar: Pa imate otroke? Delavec: 5, pa so na pokopališču. Prav, potem vas sprejemam. — Kako pa se je začudil gospodar, ko je delavec pripeljal s seboj tudi otroke. Jasno pa mu je bilo kmalu, ko se spomnil, da sta se pogajala z delavcem za stanovanje na dan vseh mrtvih, ko so bili otroci na pokopališču, pa živi seveda!

Iz katoliškega Dunaja. Pod pobožnim Luigerjem se prosveta v naši prestolnici lepo razvija, kar opazi tujec ne le na mnogih novih cerkvah, temuč tudi v izložbenih oknih Luigerjevih pristašev. Tako je v oknu neke galanterijske trgovine razstavljena „kolajna sv. Kristofa“ s sledečim priporočilom: „Najzanesljivejšo varstvo zoper nezgode, posebno priporočljivo za avtomobiliste“. — Neki draguljar v „Schottengasse“ priporoča takozvane „mesečne kamne“ z zagotovitvijo: „Kdor si kupi kamen, ki odgovarja mesecu njegovega rojstva, in nosi kamen pri sebi, je zavarovan proti boleznim, nezgodam, bedi in vsaki skrbi celo svoje življenje.“

Letošnji pridelek krompirja v Avstriji. Izvzemši južno Tirolsko, Goriško, Furlanijo, Kranjsko in Dalmacijo se je v celi Avstriji letos pridelalo veliko manj krompirja od lani. Tega je krivo mnogo mokrotno vreme, vsled česar gnije krompir. V Galiciji so obilni nalivi preprečili kopanje tega sadeža. Na Nižji Avstrijskem se je letos pridelalo polovico manj krompirja od lani.

Kupčija z muhami. Malokomu je znano, da se m tve muhe prav lahko prodajajo, seveda le v primerih množinah. Vsako leto prihajajo v London sodni polni mrtvih muh, ki se plačujejo po 300 K za tono. Potem se razprodajajo na drobno za hrano domačim pticem. Največ tega blaga prihaja iz Brazilije, ker letajo nad vodami tolike množine muh, da jih revni ribiči love z gostinami mrežami.

Kronane umetnice. V Bruslju so nedavno otvorili čudno razstavo. Razstavljene so namreč same drobne umetnine, ki so jih izdelale same kraljice. Krajneve sličice je razstavila portugalska kraljica Amalija; male nippes-kipce je izrezala iz slonove kosti rumunska kraljica, znana pesnica Sylva Carmen; nizozemska kraljica Viljemina je ilustrovala pravljice „Tisoč in ena noč“; mlada španska kraljica slika ptice in ovetje; italijanska kraljica Jelena je razstavila več svojih slik iz pomorskega življenja.

Brezplačno potoval iz New Yorka v Budepešto. K newyorškemu peku Madžaru Mysoku je prišel elegantno oblečen mladenič, ki je peku zaupal, da je znani defraudant Keeskemety. Povedal je, da ukradenega denarja ni vzel s seboj, temuč ga je zakopal na Ogrskem. Kar je imel denarja s seboj, ga je potrošil v Ameriki, a sedaj mu ne preostane nič drugega kakor da se vrne v Budimpešto ter se izroči sodišču. Ker pa je oblast razpisala visoko nagrado tistemu, ki ga izroči sodišču, želi kot dober patriot nakloniti ta zaslužek peku, svojemu rojaku. Pek je bil ves srečen, da bo tako lahko zaslužil tisočake ter še zastoj obiskal domovino. Seveda je rad plačal vožnjo za svojega „jetnika“ ter sploh skrbel, da je imel med potjo vsega dovolj. Ko sta se pripeljala v Budimpešto, je navidezni Keeskemety v gneči izginil. Slepaj se je na ta način pripeljal brezplačno iz Amerike. Mysoka velja neprosto voljni obisk domovine nad 1000 K.

Strašna eksplozija v Wittenen. Še vedno se ne ve, koli človeških žrtev je vzela eksplozija v roburtni tovarni v Wittenen na Reni, ker je vsa okolica na en kilometer zaprt. Bati se je namreč nove eksplozije. Mnogo ranjenih mora vsled tega umreti brez zdravniške pomoči. Govori se, da je dosedaj mrtvih 300 oseb. Cela naselbina je v razvalinah. Eksplozija je bila tako strahovita, da so našli kose človeških trupel celo v sosednji vasi. Mnogo najdenih trupel ne morejo prepoznati, ker jim manjkajo glave. Tudi ravnatelju dr. Franku je odrgalo glavo. Cesar je poslal za ponesrečene 25.000 mark.

Kako se množi prebivalstvo Nemčije. Sedaj šele se je obelodanil končni izid zadnjega ljudskega štetja na Nemškem. Nasteli so 60.641.278 ljudi, tedaj 4.274.100 več kot leta 1900. Nenavadno pa je, da se je v zadnjih petih letih moško prebivalstvo pomnožilo za 2.147.434, žensko pa le za 2.126.666 oseb. To izvira od tod, ker se moški ne izseljujejo, pač pa

občinstvu, kako je treba vse vaje po njegovi knjigi izvajati. Te dni je razlagal svoj sistem v neki dunajski plesni dvorani. Tu je pred občinstvom izvajal redne vaje, potem pa se slekel in skopal.

Če ima kdo otroke. — Gorje mu, kdor išče stanovanje pa ima vso pot otrok. Noben gospodar ga noče; vsak se brani otrok. Tako je povsodi po svetu. Te dni je šel v Rimu neki delavec iskat stanovanje. Vpraša ga neki gospodar: Pa imate otroke? Delavec: 5, pa so na pokopališču. Prav, potem vas sprejemam. — Kako pa se je začudil gospodar, ko je delavec pripeljal s seboj tudi otroke. Jasno pa mu je bilo kmalu, ko se spomnil, da sta se pogajala z delavcem za stanovanje na dan vseh mrtvih, ko so bili otroci na pokopališču, pa živi seveda!

Iz katoliškega Dunaja. Pod pobožnim Luigerjem se prosveta v naši prestolnici lepo razvija, kar opazi tujec ne le na mnogih novih cerkvah, temuč tudi v izložbenih oknih Luigerjevih pristašev. Tako je v oknu neke galanterijske trgovine razstavljena „kolajna sv. Kristofa“ s sledečim priporočilom: „Najzanesljivejšo varstvo zoper nezgode, posebno priporočljivo za avtomobiliste“. — Neki draguljar v „Schottengasse“ priporoča takozvane „mesečne kamne“ z zagotovitvijo: „Kdor si kupi kamen, ki odgovarja mesecu njegovega rojstva, in nosi kamen pri sebi, je zavarovan proti boleznim, nezgodam, bedi in vsaki skrbi celo svoje življenje.“

Letošnji pridelek krompirja v Avstriji. Izvzemši južno Tirolsko, Goriško, Furlanijo, Kranjsko in Dalmacijo se je v celi Avstriji letos pridelalo veliko manj krompirja od lani. Tega je krivo mnogo mokrotno vreme, vsled česar gnije krompir. V Galiciji so obilni nalivi preprečili kopanje tega sadeža. Na Nižji Avstrijskem se je letos pridelalo polovico manj krompirja od lani.

Kupčija z muhami. Malokomu je znano, da se m tve muhe prav lahko prodajajo, seveda le v primerih množinah. Vsako leto prihajajo v London sodni polni mrtvih muh, ki se plačujejo po 300 K za tono. Potem se razprodajajo na drobno za hrano domačim pticem. Največ tega blaga prihaja iz Brazilije, ker letajo nad vodami tolike množine muh, da jih revni ribiči love z gostinami mrežami.

Kronane umetnice. V Bruslju so nedavno otvorili čudno razstavo. Razstavljene so namreč same drobne umetnine, ki so jih izdelale same kraljice. Krajneve sličice je razstavila portugalska kraljica Amalija; male nippes-kipce je izrezala iz slonove kosti rumunska kraljica, znana pesnica Sylva Carmen; nizozemska kraljica Viljemina je ilustrovala pravljice „Tisoč in ena noč“; mlada španska kraljica slika ptice in ovetje; italijanska kraljica Jelena je razstavila več svojih slik iz pomorskega življenja.

Brezplačno potoval iz New Yorka v Budepešto. K newyorškemu peku Madžaru Mysoku je prišel elegantno oblečen mladenič, ki je peku zaupal, da je znani defraudant Keeskemety. Povedal je, da ukradenega denarja ni vzel s seboj, temuč ga je zakopal na Ogrskem. Kar je imel denarja s seboj, ga je potrošil v Ameriki, a sedaj mu ne preostane nič drugega kakor da se vrne v Budimpešto ter se izroči sodišču. Ker pa je oblast razpisala visoko nagrado tistemu, ki ga izroči sodišču, želi kot dober patriot nakloniti ta zaslužek peku, svojemu rojaku. Pek je bil ves srečen, da bo tako lahko zaslužil tisočake ter še zastoj obiskal domovino. Seveda je rad plačal vožnjo za svojega „jetnika“ ter sploh skrbel, da je imel med potjo vsega dovolj. Ko sta se pripeljala v Budimpešto, je navidezni Keeskemety v gneči izginil. Slepaj se je na ta način pripeljal brezplačno iz Amerike. Mysoka velja neprosto voljni obisk domovine nad 1000 K.

Strašna eksplozija v Wittenen. Še vedno se ne ve, koli človeških žrtev je vzela eksplozija v roburtni tovarni v Wittenen na Reni, ker je vsa okolica na en kilometer zaprt. Bati se je namreč nove eksplozije. Mnogo ranjenih mora vsled tega umreti brez zdravniške pomoči. Govori se, da je dosedaj mrtvih 300 oseb. Cela naselbina je v razvalinah. Eksplozija je bila tako strahovita, da so našli kose človeških trupel celo v sosednji vasi. Mnogo najdenih trupel ne morejo prepoznati, ker jim manjkajo glave. Tudi ravnatelju dr. Franku je odrgalo glavo. Cesar je poslal za ponesrečene 25.000 mark.

Kako se množi prebivalstvo Nemčije. Sedaj šele se je obelodanil končni izid zadnjega ljudskega štetja na Nemškem. Nasteli so 60.641.278 ljudi, tedaj 4.274.100 več kot leta 1900. Nenavadno pa je, da se je v zadnjih petih letih moško prebivalstvo pomnožilo za 2.147.434, žensko pa le za 2.126.666 oseb. To izvira od tod, ker se moški ne izseljujejo, pač pa

se priseljuje čimveč rudarjev iz so-
sednjih držav, največ iz Avstrije.
* Poetična babica. Ko so ne-
davno otvorili železnico Rothenburg-
Zeven bili so vsi kraji v zastavi in
napisih, in prebivalstvo je praznovalo
ta dan. Na hiši babice v Rothen-
burgu je bil v ta namen sledeči na-
pis: „Bleib' heut' in deinem Neste,
lieber Storch! Die neue Eisenbahn
geht heut' hir dorch!“

Književnost.

— Računske naloge za obrtne
šole. Sestavil H. Podkrajšek, c.
kr. strokovni učitelj. Cena vezani
knjigi 1 K 20 v. Založili Karel Grae-
ser in drugi. Na Dunaju 1906.
Kot učna knjiga odobrena z odlokom
visokega c. kr. ministrstva za bogo-
častje in tk z dne 18. septembra
1906, št. 32.723. Naloge (vseh je čez
1000) obsegajo vso snov, ki jo pred-
pisuje za ta predmet od ministrstva
izdani učni načrt, ter so razvrščene
tako, da popolnujejo naloge v posa-
meznih delih učne knjige „Obrtno
računstvo“. O vrednosti te knjige, ki
je doslej prva in edina te vrste, go-
vorijo dobro dovolj dejstva, da se
vsled odredbe c. kr. ministrstva zdaj
prireja taka knjiga tudi za nemške
obrtne šole. Knjiga se dobiva po vseh
knjižnicah; za samo sprejemajo
godi naročila na „Obrtno računstvo“
istega pisatelja.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred dežel-
nim sodiščem.
Pri petju nagajal. Janez in
Peter Špilar, posestnikova sina v
Hraščah pri Postojni, sta v domači
cerkvi zvečer med šmarnicami s tem
motila petje, da sta nalašč petje za-
vlečevala, in vso pobožnost tako mo-
tila, da so se ljudje v cerkvi nad tem
zgražali. Oba sta bila nekaj vinjena,
zlasti je bil Janez Špilar na pevko
travno Zorman nekaj jezen in ji je
prej zapretel, da jim bo petje jme-
sal. Janez Špilar je bil obsojen na en
mesec, Peter pa na 14 dni stro-
gega zapora.

Tatvina. France Šusteršič,
zidarski vajenec iz St. Vida nad Ljub-
ljano, je neko noč meseca grudnia
1905 iz Gössove zaloge piva izmaknil
dva zaboja piva v steklenicah; letos
11. velikega srpana je pa Antonu
Nahtigalu na Vrtačah vzel kolo,
vredno 140 K. Obsojen je bil na šest
tednov težke ječe.

Slabe vest je imel. Anton
Gmajnič iz Blance na Štajerskem
doma je služil do 17. vel. travna t. l.
pri posestniku Jurju Planincu v
Koritnem. Predno je iz službe izsto-
pil, je izvršil pri gospodarju tatvino
in pobegnil. Da bi ga ne zasačili, je
popravil v svojih delavskih knjižnicah
svoj pravi priimek „Gmajnič“ v „Kro-
sel“. To ponaredbo so pa spoznali
pri Bončarjevih v Ljubljani, kjer
je hotel vstopiti kot pekovski vajenec.
Sodišče ga je zaradi te goljufije ob-
sodilo na štiri tedne ječe.

Telefonska in urzbojavna poročila.

Dunaj 7. decembra. Po bo-
žicu se skličejo samo nekateri
deželni zbori, drugi ne. Po do-
sedanjih dispozicijah se
kranjski deželni zbor ne
skliče.

Sofija 7. decembra. Vsi me-
rodajni politiki so mnenja, da je
koncesija, ki jo je Avstrija na-
pravila Bolgarski z odpravo kapi-
tulacij, samo spretan mane-
ver, s katerim hoče Avstrija od-
ločiti Srbijo od Bolgarske
in jo izclirati.

Rim 7. decembra. Aerenhalov
govor o razmerju med Avstrijo
in Italijo, ki se v listih še dosti
previdno komentuje, je v parla-
mentarnih krogih vzbudil največjo
senzacijo. Parlament smatra ta
govor za dokaz, da bo novi
kurz avstrijski proti Ita-
liji agresiven.

Berolin 7. decembra. Javno
mnenje se je močno pomirilo glede
Maroka, ker skupna nota kaže,
da je ves diplomatični zbor v
Tangerju pripoznal potrebo inter-
vencije v svrhu ohranitve redu in
varnosti.

Ker je telefonska in brzbojavna
zveza z Dunajem pretrgana, so iz-
ostali popoldanski brzbojavi.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Poslano.*

Oni podli in brezstidni, dobro
znani ženski na njena brezimna pisma
in ostudne pošiljave v odgovor le to:
„Ako je pod nebom le še trobica pra-
vice, mora se taka podlost in propalost
maščevati prej ali slej nad njo in njeno
družino.“
44 9 B. P.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo
odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Poslano*)

v odgovor noticam v „Slovenskem
Narodu“ od 29. novembra in
3. decembra t. l.

Na vsestransko željo stanovskih kolegov,
prirediti predpustni ples na korist zaščitni
pomočniški bolniški blagajni, sem sklical
zaradi dogovora na dan 28. novembra se-
stanek, katerega udeležiti se je podpisalo
46 članov, na sestanku pa jih je došlo samo
21, med temi toliko Slovencev kolikor
Nemcev. Pri posvetovanju zaradi prostorov
je bilo z ozirom na to, da je gospod Eder
obljubil, svoje prostore s kurjavo in svečavo
za ta namen brezplačno, soglasno skle-
njeno, ta ples prirediti pri njem, in sicer le
zato, ker bi najem takih prostorov drugod,
dalje kurjava, svečava, svaženje itd., kakor
so doglale poizvedbe, veljalo od 150—180 K
in ker ima prirediteljem biti pred vsem pred
očmi le dobiček za ta svoj humanitarni zavod,
je pač jasno, da nikomur niti na um ni prišlo,
glede prostorov predlagati kaj drugega. Se-
le po seji in storjenih sklepih se je nekdo iz-
razil, da bi morda kakega prireditelja ples v
kakem mednarodnem lokalu, a z ozirom na
prej slogošno storjeni sklep in navedene
vzroke se na te zakasnele želje ni moglo
ozirati, protesta pa ni bilo nobenega. Gosp.
Eder je precej internacionalen in kolegalen
mož, v mislih imamo pa le njegove restav-
cijske prostore, nikakor pa ne Kazine. Leto
in leta so se ti internacionalni natakarski
in markerski plesi vršili v Kazini a nihče se
ni spodbikal, najmanj pa sodrugi tega obrta.
Bili so ti plesi vedno sijajno obiskani, pre-
bitek je pa spravljal vsakokratni odbor, za-
kar je hotel, a letos pa, ko imamo s tem plesom
eminentno človekojuben namen, trčimo na
težkoče zahrbtnih napadov od strani ljudi,
ki jim to nekolegalnost narekava sam za-
lostni egoizem. Ognjegasno društvo na pr.
je, dokler ni bilo Mesnega doma, izbiralo
vedno kazinske prostore za svoje pri-
reditve in vedno z dobrim uspehom. Na-
takarji in markerji priredimo ta venček iz
humanitarne, nikakor pa iz političnega na-
mena. Če trdi kdo kaj o nemškem nareko-
vanju od te strani, nima prav, ker število
slovenskih natakarjev in markerjev je v
Ljubljani v obče pretežno.

Zleti je torej le, da se gospodje sta-
novski tovariši v tem slučaju zdrže neu-
mestnega intrigriranja in se zedinijo, ker gre
vendar za tak ljudomili, lastni dober namen
in je tedaj vsako razdiranje obžalovanja
vredno.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1906.

Načelnik pom. odbora z zdr. bolniške blagajne
4390 J. Čufar.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo
odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Narodovo zdravilo. Tako se sine imeno-
vat: bolisti utešujoče, misloce in živce kre-
pijoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo
francosko žganje in sol“, katero se splošno
in uspešno porablja pri trganju po udih in
pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena ste-
klenici K 1-90. Po poštnem povzetju razpo-
šilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL,
c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuche-
lauben 9. V zalozah po deželi je izrecno za-
hvatati MOLL-ov preparat, zaznamovan z
varstveno znamko in podpisom 2 31—17

FRANC JOŽEFOVA grenka voda.

Thielejev razdebelilni čaj
znano uspešna specialiteta proti debe-
losti, zajamčeno neškodljiv. Zavitec
K 2.— — Prodaja ga lekarna „pri
Angelu“ v Celovcu. 3326 12

Regulacija telesnega odvajanja je
glavni pogoj v zdravljenju nerednosti pre-
bave. Premočna sredstva za odvajanje so
kakor znano škodljiva. Zato se uporablja
jako lahko odvajajoče sredstvo, ki nima
nobenih stranskih učinkov in ki ne škoduje
prebavi, temveč jo vzbujaja in krepi, to je
balzam dr. Rose za želodec iz lekarn B.
Fragnerja, c. kr. dvor. dobavitelja v Pragi.
Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah.

Najlepša božična darila so izdelki
tvrdke Hanus Konrad. Prve tortice in razpo-
šiljanice ur v Mostu (Brüx) na Češkem, ker
so si pridobili simpatije v najširših krogih in
so znani kot reeli. Zato opozarjamo na naz-
nanilo v inzeratnem delu. Bogato ilustrovani
cenik s čez 3600 slikami se pošlje na zahtevo
vsakemu zastoj in poštine prosto.

Rodbinska dragocenost je pri bo-
lezniških bolnikih centifolijsko mazilo
A. Thierryja, katerih zdravilni učinki se
pripoznavajo od vseh zdravniških avtoritet
in ki v resnici nadomeščajo hišno lekarno.
Tisoči zahvalnih pism izpričujejo svetovni
uspeh teh zdravil, ki uporabljani o pravem
času sigurno olajšujejo bolečine pri koliki,
želodčnem katarju, krčih, kašlju, bolečinah
v prsih, influenci, ranah itd. Knjigo o tem
razpošilja brezplačno lekarna pri an-
geli varhu A. Thierryja v Pregradi
pri Rogaški Slatini.

Zahtevajte
ilustrovan cenik
podjetja za žarnice
„Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJ, VI. Wallgasse 31.
Cena, lepa svetloba brez instalacije in
nevarnosti, Poraba 1 1/2 kr. na uro. 3911—6

Materan se lahko z mirno vestjo
priporoča, da pri svojih otrokih rabijo brzo
in zanesljivo učinkujočo, neprekosno Baby-
mira crème lekarnarja pl. Brodijovina,
ker je boljše nego vsak posipalni prašek,
brzo odstranja izpuščaje na koži in na glavi,
rdeče lise na koži, hitro suši odrgnjeno
razpoklo ali ranjeno kožo, je izvrstna za
obnovo gladke kože, če je po vetru in
mokrati postala raskava. Škatljica Babymira-
crème stane v lekarni 60 h, 5 škatljice za 3
K 20 h razpošilja poštine prosto izdelovalec
H. Brodijovin, lekarnar v Zagrebu št. 95.

Se dobi povsod!
Kalodont
885 neobhodno potrebna zobna Crème 39
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave

Postavno varovano.
Vsako poskusanje in po-
natiskovanje kaznivo.
Edino pristen je Thierryjev
balzam
le z zeleno znamko „redovnica“
Staroslavno, neprekosno
proti slabemu prebavljanju, krčem
želodcu, koliki, katarju, prsim
boleznim, influenci itd. itd.
Cena 12 majnih ali 6 dvojnih
steklenic ali 1 velika specialna
steklenica a patent. zamaškom
K 6.— franko.
Thierryjevo centifolijško mazilo,
povsod znano kot non plus ultra
proti vsem se tako starim ranam vnetjem, razlitvam, ab-
scesom in otoklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3 60
se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.
Brošura s tisočoriginipnih zahvalnih pism gratis in franco
V zalozgi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih
drogerijah. 4054—51

P. n.

Za občutljive noge so sve-
tovnoznani gorki črevlji z
volneno podlogo za odrasle
in za otroke iz c. kr. priv.
Mnihovgraške črevljar-
ske zaloge neprecenljivi.
Mnihovgraški črevlji
so nepremočljivi, nedosežni v
obliki ter jamči tovarna za
vsak edini par. 3591—6

Henrik Kenda
zaloga Mnihovgraške črev-
ljarske tovarne.

Proti zobobolu in gnilebi zob

Izborno deluje dobro znana
antiseptična

Melusine ustna in
zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Bl gorodnemu gospodu M. Levstiku,
lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna
voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol,
odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je
neprekosljiv pripomoček proti gnilebi
zob, zato jo vsakemu najtopleje priporo-
čam. Obenem pa prošim, pošljite še
3 steklenice Melus. ustne in zobne vo e.

Dovolim, da to javno oznamite, ker
je res hvala vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik.
Metlika, 24. aprila 1906.

Dež. lekarna Mil. Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

oolog novozgrajenega Fran Jožefovega
jubil. mostu. 48—48

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
„Pevski in godbeni kvartet“ (gg. Fran Rus,
Josip Rus, Vinko Stegnar in Drčar) v Ljub-
ljani K 6 11 nabranih prilikom svetbe gosp.
Karola in Ivanke Sircelj iz Ljubljane. Da bi
bilo srečno! Srčna hvala! Ziveli darovalci
in nabiralci!

Javna zahvala.

Od vseh v tej občini delujočih zavarovalnic
odzvala se je edino le „slavna vzajemna
zavarovalnica v Gradcu“, prošni tu-
kajšnjega gasilnega društva za napravo „gasil-
nega doma v Cerknici“, ter poslala v ta
blagi namen znesek 150 K.

Za to podporo usojja si podpisano načel-
ništvo izreči slavnemu ravateljstvu vzajemne
zavarovalnice v Gradcu kakor tudi nje zastop-
ku g. L. Peče, c. kr. davkarju v Cerknici naj-
srečnejšo zahvalo.

Gasilno društvo v Cerknici,
dne 6. decembra 1906.

Matija Obreza, načelnik.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 4. decembra: Dr. Vinko pl. Šercl,
umir. profesor, 63 let Bleiweisova cesta 20.
Broncho pneumatica. — Ivan Morawec, re-
lec, 16 let Rimska cesta 1. Srčna hiba.

Dne 5. decembra: Fran Kukman, črev-
ljarjev sin, 4 in pol leta. Dunajska cesta 9.
Pljučnica. — Anton Lindner, bivši trgovec,
61 let Zaloška cesta 11. Nahuha. — Anton
Pristopnik, delavčev sin, 4 mes. Strelške
ulice 5. Catarrhus intestini.

Dne 6. decembra: Ana Povšič, delav-
čeva hči, 4 mes. Florjanske ulice 18 a. Rha-
chitis.

V deželni bolnici:
Dne 3. decembra: Marija Hofman, ad-
junktova žena, 40 let Jetika.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno va-
bimo na novo naročbo, stare gospode
naročnike pa, katerim bo potekla konec
meseca naročnina, prosimo, da jo o
pravem času ponovno, da pošiljanje ne
preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vs leto .. K 24.— Četrt leta .. K 6.—
Pol leta .. „ 12.— En mesec .. „ 2.—
V upravništvu prejemam na mesec K 1-90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto .. K 25.— Četrt leta .. K 6-50
Pol leta .. „ 13.— En mesec .. „ 2-30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko
in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom,
a hkratu se mora poslati tudi naročnina,
drugače se ne oziramo na dotično na-
ročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno
dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli
naročnini brez ozira vsakemu, kdor je
ne vpošlje o pravem času.

Upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 7. decembra 1906.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2% majska renta	99 35	99 55
4 1/2% srebrna renta	100 45	100 65
4% avstr. kronska renta	99 20	99 40
4% zлата	117 50	117 70
4% ogrska kronska renta	95 85	96 05
4% zлата	114 40	114 60
4% posojilo dež. Kranjske	98 60	99 60
4 1/2% posojilo mesta Splet	100 50	101 50
4 1/2% bos.-herc. železniško	99 30	100 30
4% posojilo 1902	99 70	100 70
4% češka dež. banka k. o.	99 30	99 50
4% z. o.	99 30	99 80
4% zast. pisma gal. dež.	100 45	101 45
4% hipotečne banke	100 45	101 45
4% pešt. kom. k. o. z	104 95	105 95
4% 10% pr.	100—	101—
4 1/2% zast. pisma Innerst.	100—	101—
4 1/2% hranilnice	100—	101—
4 1/2% zast. pisma ogr. centr.	100—	100 25
4 1/2% dež. hranilnice	100—	100 40
4 1/2% z. pis. ogr. hip. ban.	100—	100 20
4 1/2% obl. ogr. lokalnih že-	100—	100 20
4 1/2% obl. češke ind. banke	100—	101—
4% prior. lok. želez. Trst-	99 90	100—
Poreč	99 50	100—
4% prior. dolenskih žel.	314 70	316 70
3% prior. juž. žel. kup. 1/2%	100 40	101 40
4 1/2% avstr. pos. za žel. p. o.		

Srečke

Srečke od l. 1860%	219—	224—
od l. 1864	269 50	272 50
154%	154—	156—
154%	278 25	288 25
zem. kred. I. emisije	287 25	297 25
II.	287 25	297 25
ogrške hip. banke	26 6—	261 60
srbske a frs. 100—	101—	110—
turške	163	164—

Basilika	29 80	24 80
Kreditne	454 50	464 50
Inomoške	79—	87—
Krakovske	89—	95—
Ljubljanske	60—	65—
Avstr. rdeč. križa	47 75	49 75
Ogr.	28 90	30 90
Rudolfove	55—	60—
Salcburške	71—	77 50
Dunajske kom.	501 50	511 50

Delnice		
Južne železnice	179—	180—
Državne železnice	678—	679—
Avstr.-ogrške bančne deln.	774—	784—
Avstr. kreditne banke	684 50	689 50
Ogrske	828 25	829 25
Zivnostenske	242 50	245 30
Premogokop v Mostu (Brüx)	745—	773—
Alpinske montan	620 50	621 50
Praške žel. ind. dr.	706—	716—
Rima-Murányi	576 75	577 75
Trboveljske prem. družbe	290—	291 50
Avstr. orožne tovr. družbe	567—	569 50
Češke sladkorne družbe	148—	150—

Valute		
C. kr. cekin	11 35	11 40
20 franki	19 11	19 13
20 marke	23 50	23 56
Sovereigns	24—	24 08
Marke	117 60	117 60
Laški bankovci	95 55	95 80
Rubli	2 53	2 54
Dolarji	4 84	5—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 6. decembra 1906.

Pšenica za april	50 kg K	7 43
Rž	50 „	6 58
Koruzza	50 „	5 23
Oves	60 „	7 61

Ekstiv.
Zdržno.

Meteorološko poročilo.

Novemb.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Temper- tura v C.	Vetrovi	Nebo
6	3. sv.	725.9	0.4	sl. szah.	sneg
7	1. aj.	733.3	0.4	sl. svzh.	del. jasno
8	2. pop.	738.3	3.5	sl. jvzhod.	jasno

Srednja večerajnja temperatura: 0.7°, nor-
male: 0.4° — Padavina v mm 25.4

Proti kataru

sapnih organov, kašlju, nahodu, hripa-
vosti in vratnih boleznih zdravnik o po-
zarjajo na

MATTON
GISSHÜBLER
alkalična kislina

ki se rabi uspešno sama ali z gorkim
mlekom pomešana.

Ima mloraztopljivi, osvježujoči in pomir-
jujoči učinek, posebno pospešuje razsli-
zenje ter je v takih slučajih poznata kot
jako dobro zdravilo. 94—8

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-ju
in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih
šedecijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Pravi

bernhardinec

8 mesecev star, se proda v Kolo-
dvorskih ulicah št. 7. 4414

Pri prvovrstni avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje najdejo 32 posredovalci 1650

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoče se postranski posel, kot glavni zastopniki in stalni posredovalci pa dobro trajno službo. Ponudbe pod „15.305“, Gradec, pošte restante.

Proda se

mizarsko orodje

za 5 delavcev v Sp. Šiški št. 50.

Več se izve ravno tam.

4404

Stanovanje

obstajajo iz 2 sob, kuhinje in pritliklin, se takoj ali za februar termin odda mirni stranki

Privoz 17 ali Prule 4.

4370-1

2 ali 3 gospodje

se sprejmo na stanovanje in brano. Lepa soba z razgledom na ulico.

Vprašanja pod „Gospodje“ naupravništvo „Slov. Naroda“.

4381

HIŠA

z dobro idočo

gostilno

v sredini mesta Ljubljane se iz proste roke takoj prodaja. Več se izve v trafikah na Valvazorjevem trgu št. 4.

4400-1

Prostovoljna prodaja.

Dne 12. decembra dopoldne ob 9. uri se bode vršila sodnijskim potom prostovoljna dražba

hiše št. 88

v Spodnjih Gorjah v tej hiši v Spodnjih Gorjah sami Hiša je enonadstropna in od nove blejske postaje oddaljena četrt ure. Ta hiša je pripravna za vsako obrt. Kupei se vabijo.

4407

Hotel „Južni kolodvor“

(Seidel)

Jutri, dne 8. decembra

koncert

Društvene godbe.

Začetek ob 1/2 8. uri.

K mnogobrojnemu obisku vljudo vabi

Seidel,

restavrat.

4416

Zenitna ponudba.

31 leten nadučitelj išče znanja z deklico primerne izobrazbe, ki ima nekaj premoženja. Samo resne ponudbe, ako mogoče s sliko pod „D. S.“ poste restante Trst, glavna pošta. 4280

V nedeljo, dne 9. decembra

Meščanski pivarni

Sv. Petra cesta št. 47

koncert

ljubl. seksteta na lok z novim izbranim vzporedom. Začetek ob polnočih.

Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi

Rasberger,

restavrat.

4418

Poštne hranilnice št. 49.086.

Telefon št. 135

Glavna posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna:

na Kongresnem trgu št. 15, Souvanova hiša v Ljubljani sprejema in izplačuje hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka rentnega davka.

282 47

Uradne ure od 8. — 12. dopoldne in od 3. — 6. popoldne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Izjava.

Ker mi od različnih strani dobajajo poročila, da je bila pivovarna Fischer v Beljaku primorana meni odvzeti nje zastopstvo, izjavljam tem potom, da sem nasprotno jaz primorau to zastopstvo odložiti, ker pivarna Fischer nje meni dane obljube ni spoštovala in bi drugače moral jaz gmotno popolnoma propasti. To je edini vzrok mojega izstopa iz omenjene tvrdke.

Obehem si usojam naznaniti, da sem prevzel zastopstvo domače slovenske pivarne

L. Šmid v Škofjiloki

ter priporočam v nadalje cenjenim odjemalcem in znancem moje posredovanje, zagotavljajoč vedno pošteno, točno postrežbo.

4373

Z velespoštovanjem

Anton Resman

Lesce.

50%

pod navadno ceno prodajamo blago pripravno tudi

za božična darila

kakor

zastore, zagrinjala, preproge, namizne prte, stenske slike, dekoracije i. t. d.

čudovito ceno

otomane, divane, garniture, pohištvo in drugo sobno opravo ter tapetniško blago.

Prevzemamo popolno opremo stanovanj in naročila za tapet. izdelke in dekoracije. Postrežba točna, blago solidno.

PUC & drug

4402-1

- - - v Ljubljani, Sodnijske ulice. - - -

Št. 43565.

4395-1

Razglas.

Radi oddaje

mizarskih in ključavničarskih del za zgradbo mestne višje dekliške šole

vršila se bode dne 20. decembra t. l. ob devetih dopoldne

javna pismena ponudbena razprava

pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih mestnega stavbnega urada, kjer so tudi proračuni, načrti, pogoji in drugi zadevni pripomočki ob navadnih uradnih urah vsakemu na vpogled razgledni.

Ponudniki morajo svoje pismene ponudbe, opremljene s 5% vadijem do rešenega časa zapечатeno izročiti. Posamične cene navesti je v številkah in besedah.

Izrečno se opozarja, da se na ponudbe, ki ne bodo povsem ustrezale razpisnim pogojem, ali katere se bodo pogojno glasile, in konečno na take, katere bi bile prekasno vložene, ne bode oziralo.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 4. decembra 1906.

L. Schwentner

knjigotržec

v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodej Jurčičeve brane spise, potem letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v založbi „Narodne Tiskarne“.

Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI., broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.
Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.
Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gld.
Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan à 2 gld. 80 kr.
Zemljikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 60 kr.
Dr. Nevešek: „4000“. Povest, broš. à 60 kr.
A. Aškerc: Izlet v Carigrad, broš. à 20 kr.
Targenjev: Otel in sinovi. Roman, broširan à 50 kr.
— Štiri novele, broš. à 20 kr.
Beneš-Trebitsky: Blodno luče. Roman, broširan à 70 kr.

Lefebvre: Pariz v Ameriki, broširan à 50 kr.
Stat. nomenis amba: Osnovnikstvo in naši časniki, broširano à 40 kr.
Jelinek: Ukrajinske dume, Povest, broširano à 15 kr.
Halévy: Dnevnik, broširan à 15 kr.
— Razne pripovedke, broširane à 40 kr.
— Dve povesti, broš. à 25 kr.
Theuriet: Undina. Povest, broš. à 20 kr.
A. Trstenjak: Slovensko gledališče, broširan izvod à 1 gld.
Jurčič: Listki, broš. à 15 kr.
— Gregorčičev kritikom, broš. à 60 kr.
Avstrijski patrijot: „Parteiwesen der Slaven“, broširano à 60 kr.

Po znižani ceni priporočam: Fran Kochek, Pregovori, prilike in reki. Proj. 50 kr., sodaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

Hiša Učenca

na Gorenjskem z gostilno in prodajalno

se prodaja iz proste roke.

Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

4372-1

iz dobre hiše, zmognega slovenskega in nemškega jezika, ki je zdrav in čvrst, se sprejme takoj v trgovini mešanega blaga M. Koserjev nasl. v Framu pri Mariboru, Štajersko.

4413-1

„SLOVENSKI NAROD“

se prodaja v posameznih izvodih po 10 vin. v sledečih trafikah:

Ljubljana:

Bizjak I., Vodmat, Bohoričeve ulice št. 10.

Blažnik L., Stari trg št. 12.

Blaž M., Dunajska cesta št. 14.

Dolenc Jerica, Prešernove ul. 52

Elsner M., Kopitarjeve ulice 1.

Fuchs H., Marije Terezije cesta, nasproti Kolizeja.

Guštin Lina, Šelenburgove ul. 6.

Hinner Alojzija, hotel „Union“.

Kanc A., sv. Petra cesta št. 14.

Kleinstejn J., Jurčičev trg št. 3.

Kos I., Kolodvorske ulice št. 26.

Košir Julija, Hlškovej ulice št. 12.

Kristan Iv., Resljeva cesta 24.

Kustrin A., Breg št. 6.

Kušar J., sv. Petra cesta št. 52.

Mrzlikar A., Sodnijske ulice št. 4.

Pichler I., Kongresni trg št. 3.

Sever M., Gosposke ulice št. 12.

Sušnik J., Rimska cesta št. 18.

Svatek J., Mestni trg št. 25.

Šešark F., Šelenburgove ulice št. 1.

Tenente R., Gradaške ulice št. 10.

Treo Julija, Sv. Petra cesta št. 36.

Useničnik Fr., Židovske ul. št. 1.

Velkovich A., Sv. Jakoba trg 8.

Weinert H., južni kolodvor.

Šiška:

Franzot M., Spodnja Šiška na kolodvoru.

Kotnik J., trgovec v Šiški.

Glince pri Ljubljani:

Traun Janko, trgovec.

Kamnik:

Ažman Marija, trafika.

Škofja Loka:

Žigon Matej, trgovina in trafika na Glavnem trgu št. 34

Kranj:

Florian Karl, knjigotržec.

Radovljica:

Homan Oton, trgovec.

Zgoše, Begunje pri Lescah:

Jagodica Matija, posestnik, trgovec in gostilničar.

Lesce (v bufetu na kolodvoru):

Legat Ivan, gostilničar in posestnik.

Bled:

Pretnar Ivan, trgovec.

Jačarnik (Gorenjsko):

Zorè Leopold, trgovec.

Hrušica (Gorenjsko):

Podpac Štefan.

Bohinjska Bistrica:

Grobotek Mijo, trgovec.

Jesenice:

Mesar J., posest. in gostilničar Schwarz Julija, na kolodvoru.

Ribnica:

Lovšin Ivan, trgovec.

Novo mesto:

Kos Josip, knjigovez

Boštanj pri Radni:

Dermelj Alojzij, posestnik in trafikant.

Krško:

Stanzer Henrik, trgovec.

Raka pri Krškem:

Varšek Ivan, trgovec.

Vrhnika:

Gostilna Mantua (Fran Dolenc)

Logatec:

Rus Jos., trgovec.

Črni vrh nad Idrijo:

Lampe Ivan, trgovec.

Cerknica:

Kravanja Anton, trafikant.

Pogačnik Alojzij, trgovec;

Popovič Janko, trgovec;

Werli Karolina, trafikantinja.

Begunje pri Cirknici:

Stergulec Ivan, hišna št. 31

Staritr pri Ložu:

Bencina Ivan, trgovec.

Postojna:

Marinšek Jakob, prodajalec.

Št. Peter na Krasu:

Schmelzer J., na kolodvoru

Ilirska Bistrica:

Tomšič Roza, trgovka

Senožeče:

Zelen Ant., gostilničar in trafikant

Komen pri Nabrežini:

Lucija od Švara, trafika.

Zidani most:

Peterman Mary, trafika na kolodvoru.

Celje:

Miklauc Marija, trafika v „Narodnem domu“.

Celovec:

Sowa Josip, časopisni biró.

Gorica:

Bajt J., ulica Campo Sar to št. 43.

Gabršek A., knjigotržnica

Hovanski Ivan, Via Corno št. 22.

Kvebelj Peter, Kapucinska ul. 1.

Leban Tereza, Corso G. Verdi št. 21.

Schmelzer Karel, trafika na kolodvoru.

Schwarz Josip, trafika, Solška ulica št. 2 (via scuole 2)

Nabrežina:

Na kolodvoru

Divača:

Na kolodvoru.

Trst:

Grammaticopulo Aristide, Piazza Barriera vecchia (vogal ulice Bosco št. 1).

Lavrenčič Mihael, Piazza Caserma št. 1.

Može Karolina, ulica Miramare št. 1.

Stanič Št., ulica Molin piccolo št. 8.

Opatija:

Tomašič Anton, trafikant.

Pulj:

Feik Antonija, Via Barbacani št. 17.

Schütz Marija, trafika na postaji državnega kolodvora

Reka:

Časopisni biró „Globus“, via Adamich št. 2.

Sikič Gjura, trgovec, via Andrassy št. 7.

Trbojevič Gjura, Via del Molo

Dunaj:

Hočevar Helena, trafikantinja VIII. Alserstrasse št. 9.

Lovci! Turisti! Vojaki!

Vprašajte svoje tovariše o vspehu ● nepremočljive masti za usnje ●

„Heveax“

4412-1

Prospekte pošilja

Laborat. ph. Kubanyi v Sisku na Hrvaškem

Laborat. Kubanyi v Sisku.

Z Vašim Heveaxom sem jako zadovoljen, ker je to najboljša nepremočljiva mazilo za usnje, kar jih poznam.

Kamillo Morgan

lovski pisatelj (časni pred. „kluba lovecev“ na Dunaju).

Žalne klobuke
vence in trakove
priporoča 49
Benedikt, Ljubljana.

Odlikovani s častno diplomom in zlato ko-
lajno na III. dunajski medni razstavi
1. maja 1904.
pod pokrovit
Nj. ces. in kr.
Visokosti pre-
svedle gospe
nadvojvodinje
Marije Josipne.

P. CASSERMANN

krojaška obrt
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3
se priporoča v izgotavljanje moških
oblek kakor tudi vseh avstr. uniform
po najnovejšem kroju.
Priznana solidno delo in zmerno cene
Pristao angleško blago je v največji iz-
beri vedno v zalogi.

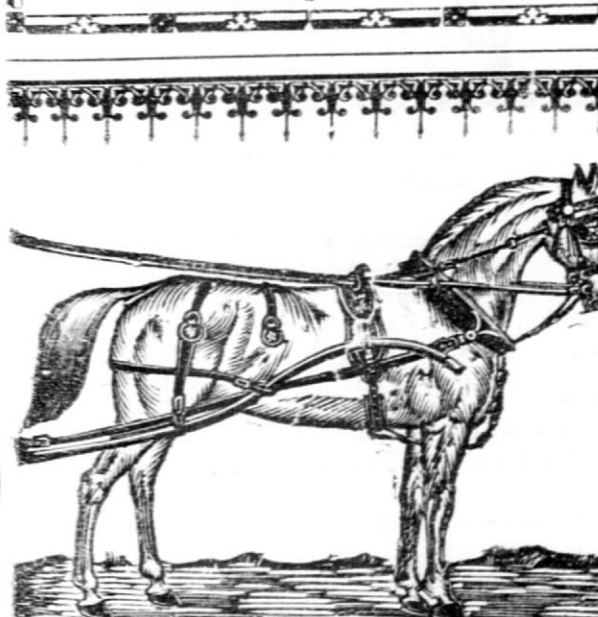

Najbogatejšo zalogo in naj-
raznovrstnejšo izbiro
klavirjev in harmonijev
ima

Alojzij Kraczmér
izdelovalec klavirjev in sodno za-
prisoženi zvedenec

Ljubljana Sv. Petra cesta št. 4.
Vedno so v
zalogi
preizkušani
pa brezhibni
klavirji.
Pravz-
nem ubi-
ranje in
poprav-

ljanje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Süßel na Dunaju, August
Förster v Lohvau, Th. Mann-
borg v Lipskem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojalščina. —
Delna plačila.

JOSIP STUPICA
jermenar in sedlar
v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 6.
Priporočam svojo zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
katere imam vedno v zalogi, kakor tudi
vse druge konjske potrebščine.
— Cene nizke. —

Specialiteta:
turistovske srajce
belo in barvasto perilo iz
angleškega cefirja, gole-
nice, izbrani vzorci,
kravate
za vse različne okuse,
dalje specialitete švedskih
rokavic:
glace in iz pralnega usnja
brezhibne priljubljenosti in
najboljši izdelek priporoča
Alojzij Persché
v Ljubljani
— Pred škofijo št. 21.

Podjetje

bi rad kupil kupec, ki ima kapital.
Ponudbe pod „Cena postranska
stvar“ na upravo „Slov. Naroda“.
4257-2

Pomočnika

dobro izučenega v podkovanju konj
in v okovanju vozov sprejme takoj
Ignacij Treven
podkovski mojster v Idriji.
4 75-1

Hotel ali gostilna

tukaj ali zunaj se kupi takoj.
Pisma pod „Reel“, Ljubljana,
glavna pošta restante.
4254-2

Sprejmejo se takoj 2 ali 3

trgovski sotrudniki
na svežo domačo hrano.
Stari trg št. 26, I. nadstr.
4334-2

Ženitna ponudba.

Zoletni samski mož v državni
službi, ki ima blizu Ljubljane pre-
vzeti domačijo, bi se rad seznanil z
deklico ali vdovo brez otrok, staro
do 28 let, ki bi premogla kakih
2500 fl. premoženja.
Le resne ponudbe do 31. decem-
bra t. l. pod „A. B.“ Trst, glavna
pošta restante.
4398

Omega, pristna
patentna Roskopf,
L. Tavanne.

Precizijški fabrikati in ne kričeče hvaljeno
kramarsko blago samo izdelke prve vrste,
zlatina in srebrnina — Katalog za 50 vin. v
znamkah. Po znano nizkih cenah dobavja
M. RUNDBAKIN na Dunaju, IX/1.
Ilustr. katalog za ure št. 82 zastoj.
III 3839-2

V zalogi imam letos

izvanredno lepe
skladne koledarje

s krasnim ozadjem.
Koledarji so popolnoma brez na-
pake. Firma in reklama vtisne se
brezplačno.
Cene na zahtevo.
Velikanska izbira božičnih
in novoletnih razglednic.
I. Bonač
v Ljubljani. 4317-4

Osilnica pri Kočevju.

Cenjenemu gospodu
in prijatelju c. kr. orož-
niku Grku izreka o pri-
liki njegovega avanze-
menta iskrene čestitke
4399 udani J. Kuaternik.

Gospodična

slovenščine in nemščine popolnoma
zmožna, ki je službovala dalj časa kot
kontoristinja in knjigovodkinja, išče
primerne službe.
4401-1
Cenjene ponudbe se prosijo pod
„št. 27“ na upravn. „Slov. Naroda“.

Ceno češko
posteljno perje!
5 kg novega skubljenega
K 960, boljšega K 12—, belega, jako
mekkega skubljenega K 18—, K 24—,
snežno belega, mekega, skubljenega
K 30—, K 36—. Pošilja se franco proti
povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj
vzame proti povrnitvi poštnih stroškov.
Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pošta Plzen na Češkem. 4003 5

V J. C. Praunseissov pivnici
Mestni trg št. 19
bo

v soboto, dne 8. decembra
zajtrkovalni

KONCERT
od pol 10. do 1. ure.

Vstopnina prosta.
Toči se prijavljeno A. Dreher-
jevo pivo. 4391-2

Božična razstava

ob prostem ogledovanju in odprti pro-
dajalnici
od sobote zvečer do nedelje zvečer
v 4403
Angleškem skladišču oblek
O. Bernatovič
v Ljubljani, na Mestnem trgu 5.

Epilepsija.

Šdor trpi na padavici, krčih in drugih živč-
nih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki
jo sestoji in poštnine prosto razpošilja
priv. Schwann-Apotheke
Frankfurt a. M. 2514 22

Mlin ali pekarna

se kupi takoj.
Pisma pod „Brzo“ na upravnistvo
„Slovenskega Naroda“.
4253-2

Dobro izurjen

trgovski pomočnik
mešane stroke, vojaščine prost, išče
službe v kako podružnico (filijalko) ali
v večjo trgovino. 4321-2
Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“.

Proda se

stavbena parcela
nasproti kopališču Kolesija, zelo pri-
pravna za kakega gostilničarja.
Naslov pove upravništvo „Slov.
Naroda“.
4203-3

Poskusite
in priporočite
izdelke
Vydropre tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Restavracija

v „Narodnem domu“
v Mariboru

se odda od 1. marca 1907 v najem.
Ponudbe sprejema in pojasnila daje
4389-1 Posojilnica v Mariboru.

Izšla je knjiga

Kralj Matjaž.

Povest iz protestantskih časov na Kranjskem.
(Ponatis iz „Slov. Naroda“.)
Lična brošura obseza 363 strani ter
obdeluje v zanimivi povesti kmetijski punt
na Vrhniki in okolici ter napad na sa-
mostan krutih menihov v Bistri.
Cena 1 K, s poštnino 1 K 20 vln.
Dobi se edino pri
L. Schwentnerju, knjigarju
v Ljubljani, Prešernove ulice.

Krošnjariji-agenti

se proti visoki proviziji ali stalni plači iščeje
tako za prodajanje patent. predm. ta. Ponudbe
pod „A. E. 104“ odpošilja Rafael & Wittek
Dunaj L. Graben 28. 3615-10

Dijaki

se sprejmejo v boljšo rodbino pod
zmerami pogoji na stanovanje in
hrano. 4068-5

Sedlar za komate

se sprejme takoj v stalno službo.
Pojasnila daje **Franc Engelo,**
sedlar v Kočevju. 4327-3

Lepo stanovanje

v I. nadstropju obstoječe, iz 2 sob,
kubinke in pritlikin se za februar ter-
min pocieni odda na **Dunajski cesti**
št. 69. 4227-3
Poizve se ravnotam v pritlikju.

Trgovina

s bišo ali brez nje se išče napredaj.
Ponudbe pod „Takoj“ na uprav-
ništvo „Slov. Naroda“.
4256-2

Ivan Piber, vrtnar na Bledu,
ima več

drevesc

(divjih, lepih kostanjev) na prodaj.
Cena se izve pri lastniku hišna
številka 36, Želeče-Bled. 4361-2

Za sezono razpošilja jako lepe
purane, puice in drugo
kuretnino
po najnižji ceni

Bogomir Hude
Jepanje, pošta Konjice na
Štajerskem. 4396-1

Kartoni

za razpošiljanje
klobas in *
sur. masla.

Najpripravnejša in najcenejša em-
balaža za 5 kg ovov.
Cene in vzorci na razpolago.
Mastni papir za ovij. klobas.
Pergam. papir za ovijanje sur. masla.
4316-4 Vpraša naj se pri
Jvanu Bonaču
kartonažna tovarna
v Ljubljani.

Nizke cene
1082

Moški 2 gld.
štifljeni
trpežni 90 kr.

Moški 3 gld.
čevlji
na trakove
močni 25 kr.

Moški 4 gld.
čevlji
na trakove
usnje box. 50 kr.

Moški 5 gld.
čevlji
na trakove,
chevrosu, ge-
dyear, šivani 75 kr.

Alfred Fränkel
komanditna družba

Bogata
izbera

Damski 2 gld.
štifljeni
močni 60 kr.

Damski 2 gld.
čevlji
na trakove
izjav.usnja 90 kr.

Damski 3 gld.
čevlji
na gumbe
šrni 25 kr.

Damski 5 gld.
čevlji
na trakove,
eleg. in lični
godyear, šiv. 50 kr.

100 lastnih
prodajal-
nih
zalog

Izvrstna
priležnost

Dobra
kakovost

Otroški in
dekliški
čevlji na
trakove
iz močnega
usnja od
naprej.

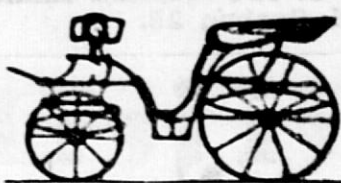
Otroški in
dekliški
čevlji na
gumbe
iz črnega ali
rjavega usnja
od
naprej.

Specialiteta:
turistovske srajce
belo in barvasto perilo iz
angleškega cefirja, gole-
nice, izbrani vzorci,
kravate
za vse različne okuse,
dalje specialitete švedskih
rokavic:
glace in iz pralnega usnja
brezhibne priljubljenosti in
najboljši izdelek priporoča
Alojzij Persché
v Ljubljani
— Pred škofijo št. 21.

Filijalka:
v Ljubljani, Špitalske ulice 9. **Josipina Herrisch**
so podlaga
naših uspehov.

Podpisani iščem
tri izurjene dacarje
v užitini proti varščini, za davčni okraj
Kranj. Plača po dogovoru.
Ponudbe do 13. decembra, vstop
29. decembra t. l.
4357-2 Ivan Kalan, Trebnje.

Izdelovatelj vozov
FRANC VISJAN
Ljubljana, Rimska cesta št. 11
priporoča svojo bogato zalogo novih
in že rabljenih 44-49
VOZOV.

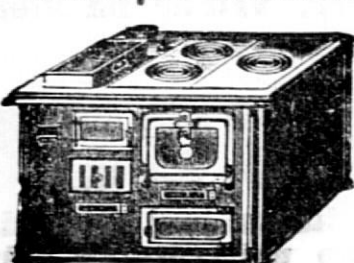
V villi v Spodnji Siški št. 219
se odda

več lepih stanovanj

z dvema in tremi sobami poleg kuhinje,
kleti, dvorane, vrta, podstrešne sbrambe
perilnice in kopalnice za februarjski
termin. — Eno stanovanje z dvema
sobama in kuhinjo se odda takoj.

Vpraša naj se ravnotam v prodajalnici Marije Večaj. 4179-6

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakršni izpeljavi. Ze 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najboljše in najtrpežnejše izdelke. Največja prihranitev goriva. Specijaliteti: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doposlani znamki. 1435 34

Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

S čim 3807-6
naj le kurimo? S Paulusovimi
salonskimi briketi

iz kraljice Lujze premogokopa v Šleziji. Prešan iz najboljše kakovosti premoga (8000 kalorij kurilne moči) brez vsake primesi, v kockah po 1 kg. Nobenega smrada, prahu ali odpadkov, najpripravnější kontrola in ureditev; za vsako kurjavo (1 ura = 1 vinar) izborna primerno. Pošiljanje na zunaj jako pripravnó, da brez embalaže. Edini depot pri J. Paulinu, lastniku premogokopov v Ljubljani, Nove ulice 3. Tamkaj tudi zaloga najfinjšega trboveljskega kosovnega in orhovnega ter dolenjskega premoga. Zadnji dve vrsti zaradi zelo nizke cene jako priporočljivi. Trboveljski orhovni premog služi v štedilnikih in pri likanju izvrstno. Na cele vagone po premogokopniških cenah.
Telefon šte. 32.

SUKNA

In modno
blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvornica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.

Tvorniške cene. Vzorci franko.

Globoko znižane cene
pri
Veliki tovarni
LJUBLJANA

Resljeva cesta 3 Sv. Petra cesta 37.
Priporoča

svojo veliko in svežo zalogo
konfekcije za gospode in
dečke.

Velikanska izbira konfekcije za dame in deklice.

Velika zaloga
kožuhovine za gospode.

A. LUKIĆ,
poslov.

4202-7

30 sežnjev
hrastovih dolgih drv

priporočljivo za peke, gostilničarje in
trgovce z drvmi ima po ceni napredaj
žaga na Bokalcih pri Viču.

Vpraša naj se tam. 4392-2

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
valnici in od mene preskušene. Ilustro-
vani ceniki zastoni. 49

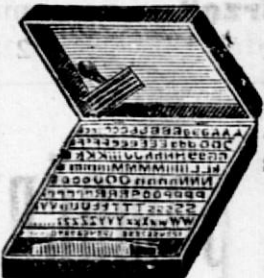
+ Proti suhosti +
je edino izvrstno krepilno in jačilno sredstvo
redilna moka Käthe

zdravniško priporočena, z izvrstnim uspe-
hom porabljiva, za okroženje telesnih oblik
izredno preizkušena, v 6 tednih 6 funtov
teže več, zajamčeno neškodljivo. Strogo
pošteno, ni sieparsivo, mnogo zabvalnih
pisem. Karton stane fl. 110 po povzetju
ali v pis. znamkah. Kdor naroči 4 kartone,
jih dobi poštnine prosto. Glavno razprodajališče

18 gospa Käthe Menzel 1269
Dunaj XVIII. Schulgasse 3, I. Stock, I. 1.

Domača tiskarna.

Vsakdo svoj lastni tiskar!

Z mojim tiskalnim aparatom iz kavču-
kovih črk lahko vsakdo takoj tiska po-
setnice in naslovne karte, obvestila,
okrožnice, uradna povabila t. d. Enkratna
sestavitev se lahko utisne na tisoč-
krat. Cene z vsemi potrebščinami:

65 črk K 1-—,	90 črk K 1-4
120 " " 2-—,	140 " " 2-40
211 " " 4-—,	265 " " 4-80
354 " " 6-—,	468 " " 7-20
650 " " 10-—,	809 " " 12-—

4210-3

Za 2K

dobite avtomatno
štampljo. Samo-
barvarspoljub na-
pisom, plošča za besedilo 38 x
1 mm. Velikost 43 (30 x 15
mm) K 3, s (50 x 20 mm) K 4.

J. LEWINSON

tvornica štamplij in tiskarnice gum. črk
Dunaj, I 22 Adlerg. 12
podružnica v Odesi na Ruskem.

Neugaj joče vzamemo nazaj.
Cenovnik zastoni.

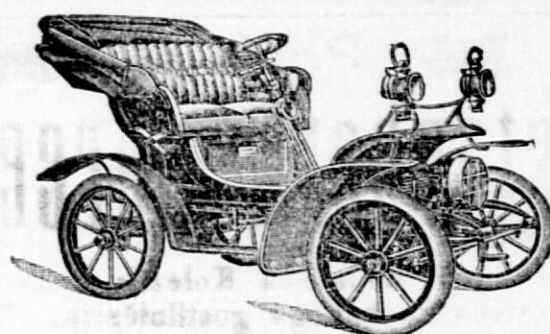

Za K 4.

okusno izvršena
gumasta štampi-
lja, do 4 vrste
besedila, neome-
jene stanovitosti
v veeleleg. javor-
jevi kaseti z
vedno trajno barvno blazinico; kras za
pisal o mizo; s kartonasto kaseto in
trajno barvno blazinico samo K 3-—.

vedno trajno barvno blazinico; kras za
pisal o mizo; s kartonasto kaseto in
trajno barvno blazinico samo K 3-—.

Zastopniki se iščejo.

PICCOLO

najpreprostejši, najcenejši najzanesljivejši motorni voz;
šofeja ni treba. Izvrsten hribolazec. Najpraktičnejši
voz za zdravnike, trgovce, potnike in zasebnike.
Zahtevajte prospekte. 4256 2

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

ALEXANDER HATSCHKE, Dunaj, Magdalenenstrasse 38. „Motorpalast.“

Velik božični semenj
od 10. decembra dalje

po čudovito znižanih cenah pri trvdki

Ljubljana **J. GROBELNIK** Pred škofijo

Praktična darila
kakor: namizni prti, stenske
preproge. tepihi, zagrinjala,
garniture, potovalne odeje,
volnene in šivane (šstepane)
odeje, angleški pledi in šerpe,
belo blago vseh vrst.

Izvanredno ceno in priporočljivo: najnovejše damsko blago
za krila iz volne, barhenta in flanele kakor tudi
sukneno blago za moške obleke in površnike.

Odrezki v dobro porabljivih množinah za slepo ceno.

Ameriški črevlji

pristoje brezhibno in so
nedosežno stanovitni

Avstrijsko-ameriška
zaloga črevljev

Ljubljana
Prešernove ulice št. 50.

Prosim, pazite natančno na naslov!

Lepi lokali

pripravi za vsako trgovino ali za
sarne se dajo takoj v najem.

Odda se tudi

hlev za dva konja

Naslov pove upravništvo „Slo-
Naroda“. 2845

Važno za mesarje

LOJ

sirov ali raztopljen pla-
čuje po najvišjih cenah

Pavel Hatheyer

urna topilnica loja in tvoj-
nica margarina v Celovcu.

V nekem mestu na Kranjskem
odda v

najem hiša

z urejenim prostorom za manufakturno
trgovino, dalje s kletni pripravni za
vinsko trgovino, žganjarno ali tudi za
izdelovanje kisa itd. Zraven hiše je
tudi prostoren vrt, in mesto leži v sre-
dini imovite okolice — ter bi se hiša
tudi pod ugodnimi pogoji prodala.

Naslov pove upravništvo „Sloven-
skega Naroda“. 4294-3

Lovske puške

vseh sistemov, priznana izdelki prve
vrste z največjim strelnim učinkom
priporoča 2294-25

Peter Wernig

o. kr. dvorni dobavitelj orožja

v Borovljah na Koroškem.

Ceniki zastoni in poštnine prosto.

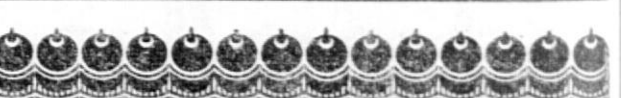
Fran Kopač v Žireh izvršuje

portrete

in vsakovrstne druge

slike

po vsaki fotografiji v poljubnih velikostih po
jako nizkih cenah (40 x 60 cm 6 K, 6 x 80 cm
8-10 K) Fotografija ostane nepoškodovana in
se takoj vrne. Za podobnost se jamči. Zahvalna
in priporočila pisma na razpolago.
(Gradec 12./11. 1916. Prejel sem od Vas
napravljeno sliko, moje soproge in mene, slika
je vrlo lepa in jako natančno izdelana, za kar
se Vam toplo zahvaljujem. J. Rendi, veletržec.)
4303 2

Naznanilo.

Če bi radi prodali zem-
ljišče ali obrt vsake vrste

tvornico, bišo, vilo, penzionat, graščino,
mlin, opekarnico, hotel, gostilno, kme-
tiško domačijo bitro in skrivaj ali
če iščete posojilo na posestvo, obrnite
se zaupno na slovitro strokovno in
največje podjetje

„Intern. kupčijski kurir“
(„Intern. Geschäfts-Courir“)

centrala na Dunaju

glavno zastopstvo

v Gradcu, Jakominißgasse 12.

Zastopstva po vseh deželah Avstro-
Ogrske in v sosednih državah. Zastop-
nik je stalno tu m je brezplačen
njegov obisk zaradi ogledanja in
demonitve. 4208-6

Colonus
skladne koledarje
za odtrgavanje
slovenske, dobavlja že za leto
1907 največja avstrijska tvornica
za koledarje 4247-4

J. L. BAYER
v Kolinu pri Pragi.

Koledvorska predstavljaja.

Jutri
in vsako soboto
sveže domače
krvave in jetrne
klobase.

Čisto se priznava izborna dolenska
vina posebno znano vino s Trške
gore (iz vinogradov prošuje novo-
meske), dalje štajerska in avstrijska
vina.

Najbolj obisk vabi z velespoštovanjem
Jos. Schrey,
restavrat.

Svoji k svojim!
Opazujemo vsakega varčnega rodoljuba
na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo
"CROATIA"
pod p. kroviteljstvom kraljev. glavnega
mesca ZAGREBA.
leta zavaruje na štajerskem, Kranjskem
in Koroškem vse premičnine,
živino in pridelke proti ognju po
najnižjih cenah. 2009 28
Vsa pojasnila daje:
Podružnica "CROATIA" v Trstu.
Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih
štajerske in Koroške.
Za Kranjsko sprejema vsa zavarovanja in
še potakov in posredovalcev pod ugod-
nimi pogoji.
Zastopstvo "CROATIA" v Ljubljani
Cesta na juž. železnico št. 26.

"Ottoman" papir za cigarete
in cigaretne stročnice se hvalijo same,
reklame zanje ni treba.

II 3570-8

Sprejema zavarovanja slovenskega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena
druga zavarovalnica Zlati je ugodno
zavarovanje na doživljenje in smrt s
manjšajimi se vplačili.

Vsek član ima po preteku petih let
pravo do dividende.

"SLAVIJA"
- - - vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - -
Rez. fondi: 34.788.837,76 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 87.176.383,76 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vsakimi slovensko-moredne uprave.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančni hiši
v Gosposkih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
podpore v narodne in občinske namene.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani
Telefon št. 163. priporoča svoje
izborna pivo v sodcih in v steklenicah.
Zaloga v Spodnji Siški. — Telefon števil. 187. 1606-54

"Pri zlatem čevlju"
Ljubljana
Stari trg št. 9
velika zaloga
čevljev
domačega in tujega izdelka.
Trpež o blago — Cene solidne.
Točna postrežba.

Simon Gregorčič
Krasno zadete slike našega dičnega
pesnika **Simona Gregorčiča** in sicer:
1. Iz zadnje dobe, 2. Na mrtva-
škem odru, 3. Mrtvaški sprejem
v Gorici, 4. Zadnja pot k cerkvi
Sv. Lovrenca pri Kobaridu, 5. Po-
greb, 6. Panorama opevanega
planinskega raja: Soča v vzhodu
Sv. Lovrenca, Libušenske in Vr-
stenske planine s sivim Krnom
v ozadju, 7. Opevani slap, 8. Roj-
stna hiša, 9. Rojstna vas Veršino,
10. Panorama krnskega pogorja,
se dobivajo napredaj edno pri fotografu
Ant. Jerkiču v Gorici in sicer po
samoizne slike v formatu 18 x 24 po
K 3 —, kabinetna slika iz zadnje dobe
K 2 —. Povečane slike po dogovoru.
Nobena slovenska hiša ne bi smela biti
brez podobe našega ljubljence. 4536-2

Fine kravate, moderce modno blago, nakitno blago, potreb- ščine za šivanje.	Konfekcija tudi po meri.	M. Kristofc Sveti trg št. 28.	Zanesljivo nizke cene.
Kra ne blu'e, krila, otroške obleke, predpas- nike, perilo, krstne oprave.			

Novoizšle koledarje
za 1907
priporoča:
Stenski koledar, 40 vin.
Mali skladni koledar, 50 vin.
Slovenski sokolski koledar, 1 K.
Trgovski koledar, 1 K. 4221-3
Po pošti primeroma več.
Jernej Bahovec
v Ljubljani, poleg Prešernovega spomenika.

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev
v Ljubljani, Wolfove ulice števil. 12
4012 14 Številka telefona 210.
priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim
gostilničarjem svoje izborna
marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Najpreprostejša poraba!
"PACIFIC"
MOČNATI
IZDELEK IZ
POSUŠENIH
JAJEC

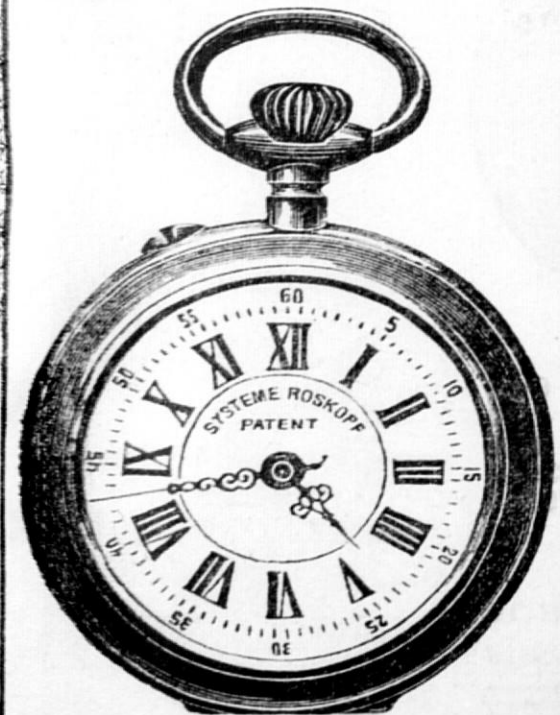
je preizkušen v uradnem
preizkuševališču za ži-
vila in se sme prodajati
in uporabljati brez vsa-
kega zadržka.
Pod stalnim nadzor
stvom preizkuševališča
lekarnarskega gremija.

"PACIFIC"
MOČNATI IZDELEK
iz
POSUŠENIH JAJEC JE NEUTRPLJIV
za pripravljanje vseh jedil, za katera je sicer treba rumenjakov.
Telefon št. 10.202 LUDVIK WILD na Dunaju VI. Marxergasse 12

Izredno ceno!
Dobivo se v vseh tr-
govinah za živila v za-
vitkih po
10 4196-2
60
120
240
vinarjev.
"PACIFIC"
MOČNATI
IZDELEK IZ
POSUŠENIH
JAJEC

Edina prodaja za Kranjsko: ENGLHOFER & Co. v GRADCU, Moserhofgasse 45.

Lepa božična in novoletna darila cenó!

Št. 1004. Nikljasta Roskopf gld. 2-70,
boljše vrste gld. 3-50, — srebrna cilind-
rem. gld. 4-80, prav fina gld. 8-.

Urar in trgovec z
zlatnino in srebrnino

FR. ČUDEN v Ljubljani
nasproti Frančiškanske cerkve

Največja in najbogatejša na
novo založena tvorniška za-
loga vsakovrstnega blaga
je deloma razvidna iz novih
velikih cenikov s koledarjem
za leto 1907, ki izide s
— 1. decembrom —
in kjer je velika izbira raz-
novrstnih daril za razne
o o o o o spomine. o o o o o

Št. 1005. Srebr. cil. dam. gld. 4-60, z dvoj.
pokr. kakor podoba gld. 6-40, zлата cil.
rem. gld. 12-., z dvoj. pokr. gld. 19-.

Posebno priporočam fine
precizijske zlate in srebrne
ure, ki sem jih sam osebno
v Švici izbral v najimeni-
tejših tvornicah. Cene so
najnižje, ker iščem le maj-
hnega dobička. Poleg teh ur
imam v zalogi tudi tu nave-
dene po najnižjih cenah.

Št. 1006. Srebrna tula anker s trojnim
pokrovom gld. 9-50. — 14 kar. zlata
gld. 38-., prav močna zlata gld. 54-.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik s koledarjem za leto 1907, kjer je razvidna velika moja izbira.
Razpošiljanje na vse kraje sveta. — Blago, primerno za vseh vrst spomine.

Mnihovgraška zaloga črevljev

Henrik Kenda v Ljubljani

prodaja nedvomno najboljša, najbolj solidna in najbolj zanesljiva obuvala vseh vrst in oblik za gospode, dame in otroke po jako skromnih cenah.

Julija Štor
v Prešernovih ulicah št. 5
Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih gusserskih gorskih čevljev.
Elegantna 33 in 1566
jako skrbna izvršitev po vseh cenah
Najpriležnejši čevlji sedanosti.

Hiša
tukaj ali zunaj se išče naprodaj.
Ponudbe pod „Gotov denar“ na
upravnishstvo „Slov. Naroda“ 4255-2

Klobuke
cilindre in
čepice
v največjih faconih in v velikih izberah
priporoča
Ivan Soklič.
Pod tramvaj št. 2. Postaja elek. žele. nize.

Za Božič!
Velika izbira
daril za Božič
kakor tudi raznih
predmetov za okrašenje božičnih drevesc
lastnega in tovarniškega izdelka
Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih
najfinejših tort in vsakovrstnega okusnega peciva. — V za-
logi imam raznih desertnih in čokoladnih bonbonov ter po-
strežam tudi s finimi desertnimi vini in raznimi likerji.
Čini turinski pelinkovec.
Vsak dan sveže medene, orehove in rosinove potice, šarkelj,
pince in drugo pecivo, v pekarni pa in domač ržen kruh.
Slaščičarna, kavarna in pekarija
Jak. Zalaznik
Stari trg št. 21. 4276-3
Mestni trg št. 6. Sv. Petra c. 26.
Za Božič!

Pristne ruske, švedske in ameriške galoše.
Razstava
božičnih in novoletnih daril
4282-2 v največji izbiri pri
F. M. SCHMITTU
v Ljubljani, Pred škofijo št. 2.
ki p. n. občinstvo vladno vabi na ogledovanje z zagoto-
vilom najpoštenejše in najcenejše postrežbe.
Richterjeve kamenitne in lesene gradilne omarice.

Ohranitev zdravega
ŽELODCA
tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v urav-
navi prebavilja ter odstranitvi nadležnega sa-
prja. Preizkušeno, iz izbranih najboljših in napa-
nih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tak zbu-
jajoče in prebavljeno pospešujoče in lahko od-
vajačo domače zdravilo, ki ublaži in odstrani
znoje posledice nezmernosti, slabe diete, prebav-
ljanja in zupruga zaprtja, n. pr. gorečico, na-
tezanje, nemirno tvorijo kislino ter krče je
dr. Kose balzam za želodec iz lekarne B.
FRAGNERJA v PRAGI.
SVARILLO!
Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko
Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,
c. in kt. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogol Merudove ulice 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.
Proti vpošiljavi K 1:50 se pošlje mala
steklenica in za K 2:80 velika stek-
lenica, za K 4:70 2 veliki steklenici,
za K 8 — 4 velike steklenice, za K 22 —
14 velikih steklenic poštne prosto na
vse postaje avstro-ogrske monarhije
poštne prosto.
Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih:
G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Mar-
a detschlager, J. Mayr. 3352 7

Dobre in ceno!
Anton Schuster
v Ljubljani, Spitalske ulice št. 7
priporoča 3565 9
novosti
konfekcije za dame in deklice,
bluz, deških oblek, modnega
blaga za dame in gospode,
parhenta, flanelastih odej, gar-
nitur,; najboljše belo blago za
perilo in vsakovrstne preproge.
Največja izbira v boah.
Konfekcijski katalogi brezplačno in poštne prosto.
Uzorci na zahtevavanje poštne prosto!
Solidna postrežba. Najnižje cene.
Dobre in ceno!

božična in novoletna darila!
... Najmodnejše ...
klobuke, klobuke iz pliša, čepice, razno moško perilo,
kravate, ovratnike, glave in druge rokavice i. t. d.
priporoča
G. Čadež v Ljubljani
na Mestnem trgu št. 14.
4281-2
Kožuhovina
se zaradi opu-
stivne odda po
jako znižanih
00 cenah. 00

Nanovo založena trgovina!
! Blago najnovejše vrste!
Razpošiljanje
blaga na vse
kraje sveta.
Najcenejša,
največja in ks-
portna trdnica.
H. SUTTNER
urar in trgovec z zlatino in srebrnino
v Ljubljani
na Mestnem trgu naspr. rotovža
Cene brez konkurence!
Mali dobček, velik promet!

Božična in novoletna darila!

14 kar. zlata ura z dvojnim
pokrovom . . . fl. 19-50
prav močna . . . fl. 25-
14 kar. zlata ura . . . fl. 12-
prav močna . . . fl. 16-
srebrna . . . fl. 4-75
Srebrna cil. rem. ura fl. 3-90
boljša v kamnih tek. fl. 5-75
prav fina . . . fl. 8-50
14 kar. zlata . . . fl. 25-
prav fina in močna fl. 45-
Velika izbira: vse najnovejše vrste prstanov, uhanov,
veržic, zapestnic itd., tudi briljantni kamni po najnižjih
cenah. Razno blago iz kina srebra.
Izborna zaloga najfinejših preci-
zijskih švicarskih ur, sloveče
znamke kakor Glashütte, Schaff-
hausen, Omega, Intakt, Schild,
Bilodes, Urania, Zenit, Roskopf.
Razpošiljanje ur, zlatnine
in srebrnine na vse kraje
sveta!
Cenik zastoj in pošti. prosto.